Grote Atlas van de Verenigde Oost-Indische Compagnie
Comprehensive Atlas of the Dutch United East India Company

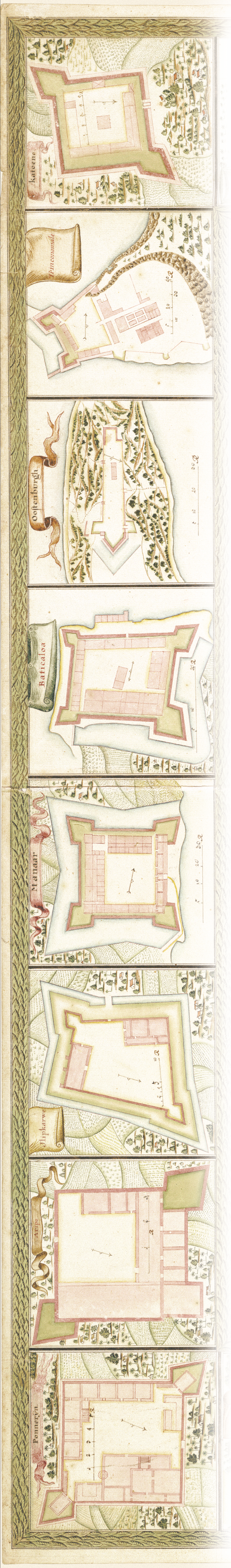

……III CEYLON: KAARTEN, PLATTEGRONDEN EN TOPOGRAFISCHE TEKENINGEN, 1590-1796
III CEYLON: MAPS, PLANS AND TOPOGRAPHICAL DRAWINGS, 1590-1796

……Commandement Jaffnapatnam / Commandery of Jaffnapatnam

289 De la Lustrière, [1787] :
Plan du Fort de Iaffana-patnam.
Plan van het Fort van Jaffnapatnam.
Plan of the Fort of Jaffnapatnam.

290-291 De la Lustrière, [1787] :
[Profielen bij het plan van De la Lustrière voor het Fort van Jaffnapatnam].
[Profiles for the plan of De la Lustrière for the Fort of Jaffnapatnam].

290 [Anoniem/Anonymous, 1781] :
Esquisse dun profil pris sur la face droite d Utrect a Jaffenapatnam [...].
Schets van een profiel genomen aan de rechter voorzijde van Utrecht in Jaffnapatnam [...].
Sketch of a profile taken on the right face of Utrecht in Jaffnapatnam [...].

291 [Caspar Steiger, ca./c. 1730] :
[...] Jaffanapatnam van de Land zijde te zien.
[...] Jaffnapatnam as seen from the Landward side.

292 [Caspar Steiger, ca./c. 1730] :
De plaats in 't kasteel van Jaffanapatnam van de pakhuijzen te zien.
The parade ground in the castle of Jaffnapatnam as seen from the storehouses.

292 [Caspar Steiger, ca./c. 1730] :
[De] kerk van Jaffanapatnam zoals die te zien is van de Zuijd zijde.
[The] church of Jaffnapatnam as it is to be seen from the South.

293 J.C. Toorzee, 1698 :
Apart kaartje gehoorende tot het Raport; wegens 't Bevinden der / Jaffanapatnamse land metingen [...].
Separate map being part of the Report on the Examination of the / land surveys in Jaffnapatnam [...].

293 J.C. Toorzee, 1698 :
Verbeelding van de Tank van Catchaij [...].
Representation of the Tank of Kachchai [...].

294 [Anoniem/Anonymous, 1690] :
Modelle van den Platte grond voor het geprojecteerde / Seminarium of queekschool binnen 'S Comp:s thuijn tot Nalloer [...].
Model of the Ground-plan for the projected / Seminary or training-college within the Company's garden at Nallur [...].

294 [Anoniem/Anonymous, 1690] :
Profijl van't Kweekschool tot Naloer.
Profile of the College at Nallur.

295 [Anoniem/Anonymous, ca./c. 1721] :
Plaan / van de het fort / Hammenhiel / met sijne / cituatie.
Plan / of the fort of / Hammenhiel / with its situation.

295 J.C. Toorzee, 1698 :
Hammenhiel.

296 C. Steiger, [ca./c. 1730] :
Fortres Hammenhiel uijt Zee.
The Fort of Hammenhiel [as seen] from the Sea.

296 [Caspar Steiger, ca./c. 1730] :
Het fortres hammenhiel van keijs te zien.
The Fort of Hammenhiel as seen from Kayts.

297 [Martinus Leusecam, 1720] :
[Twee aanzichten van het fort Hammenhiel].
[Two views of the fort of Hammenhiel].

297 [Anoniem/Anonymous, ca./c. 1721] :
Plaan / van de cituatie / ent' fort / Ponierijn.
Plan / of the situation / and the fort of / Pooneryn.

298 J.C. Toorzee, 1698 :
Ponnerijn.
Pooneryn.

298 [Martinus Leusecam, 1720] :
Ponnerijn.
Pooneryn.

DEEL 4.3 / PART 4.3

299 J.C. Toorzee, 1698 :
[Pas] Pyl / Beschutter / Eliphant.
Pijl / Beschutter / Elephant [Pass] .

299 [Anoniem/Anonymous, ca./c. 1628] :
Planta da isla de Manar.
Kaart van het eiland Mannar.
Map of the island of Mannar.

300 [Anoniem/Anonymous, ca./c. 1665] :
Afbeeldinge van 't Fort Manaer; soodanigh 't selve by d'onse Verovert, en namaels Verbetert is.
Depiction of the Fort of Mannar; such as the same was Captured by us, and subsequently Improved.

300 J.C. Toorzee, 1698 :
Manaar.
Mannar.

301 [Martinus Leusecam, 1720] :
Manaar.
Mannar.

301 [Martinus Leusecam, 1722] :
'T Fortje Manaer [...].
The Fort of Mannar [...].

302 [Anoniem/Anonymous, ca./c. 1721] :
Plaan / van 't fort, de kil en verdre / Cituatie Tot / Manaar.
Plan / of the fort, the channel and other / Situation At / Mannar.

303 [Anoniem/Anonymous, ca./c. 1721] :
Plaan / van het fort / en cituatie / op / Mannaar.
Plan / of the fort / and situation / at / Mannar.

303 [Martinus Leusecam, 1720] :
Manaar.
Mannar.

304 C. Steiger, [ca./c. 1730] :
[Het Fort van] Manaar van de Revier.
[The Fort of] Mannar [as seen] from the River.

304 De la Lustrière, 1787 :
Plan du Fort de Manaar / Relating aux Projets de 1787.
Plan van het Fort van Mannar / Behorend bij de Projecten van 1787.
Plan of the Fort of Mannar / Relating to the Projects of 1787.

305 J.C. Toorzee, 1697 :
Kaarte van de bogt van Aripo / Anno 1680 gemaeckt en nu daarinne gelegt de Perelgronden [...].
Chart of the bay of Arippu / made Anno 1680 and now completed with the Pearl Banks [...].

306-307 [Anoniem/Anonymous, ca./c. 1700] :
[Kaart van de westkust van Ceylon tussen Mannar en Negombo].
[Chart of the west coast of Ceylon between Mannar and Negombo].

308 A: Blom, 1760 :
Kaartje / der Paarlbancken, en klippen, die voor / Nigombo, Kaijmelle, Marawille, en Chilauw / leggen [...].
Chart / of the Pearl Banks, and cliffs, situated off / Negombo, Kammalture [Kochchikade], Marawila, and Chilaw [...].

308 S.P. Foenander, 1786 :
Kaart der stranden en Eylanden / van de Vlaggestok af by Calpentyn, tot naar / Talmanaar, met de Manaarse en Aripose Parelbanken [...].
Chart of the coasts and Islands / from the Flagstaff at Kalpitiya, to / Talaimannar, with the Mannar and Arippu Pearl Banks [...].

309 [Anoniem/Anonymous], [ca./c. 1790] :
Soundings off the coast of Ceylon / from Aripo to Moddergam.
Peilingen voor de kust van Ceylon / tussen Arippu en de Modaragam Aru.

310 [Anoniem/Anonymous, ca./c. 1721] :
Plaan / van 't fort en Cituatie van / Arippo.
Plan / of the fort and Situation / of Arippu.

IV CEYLON

ROB VAN DIESSEN
BERT NELEMANS

ATLAS MAIOR
nationaalarchief
Universiteit Utrecht
Faculteit Geowetenschappen
Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap
KNAG

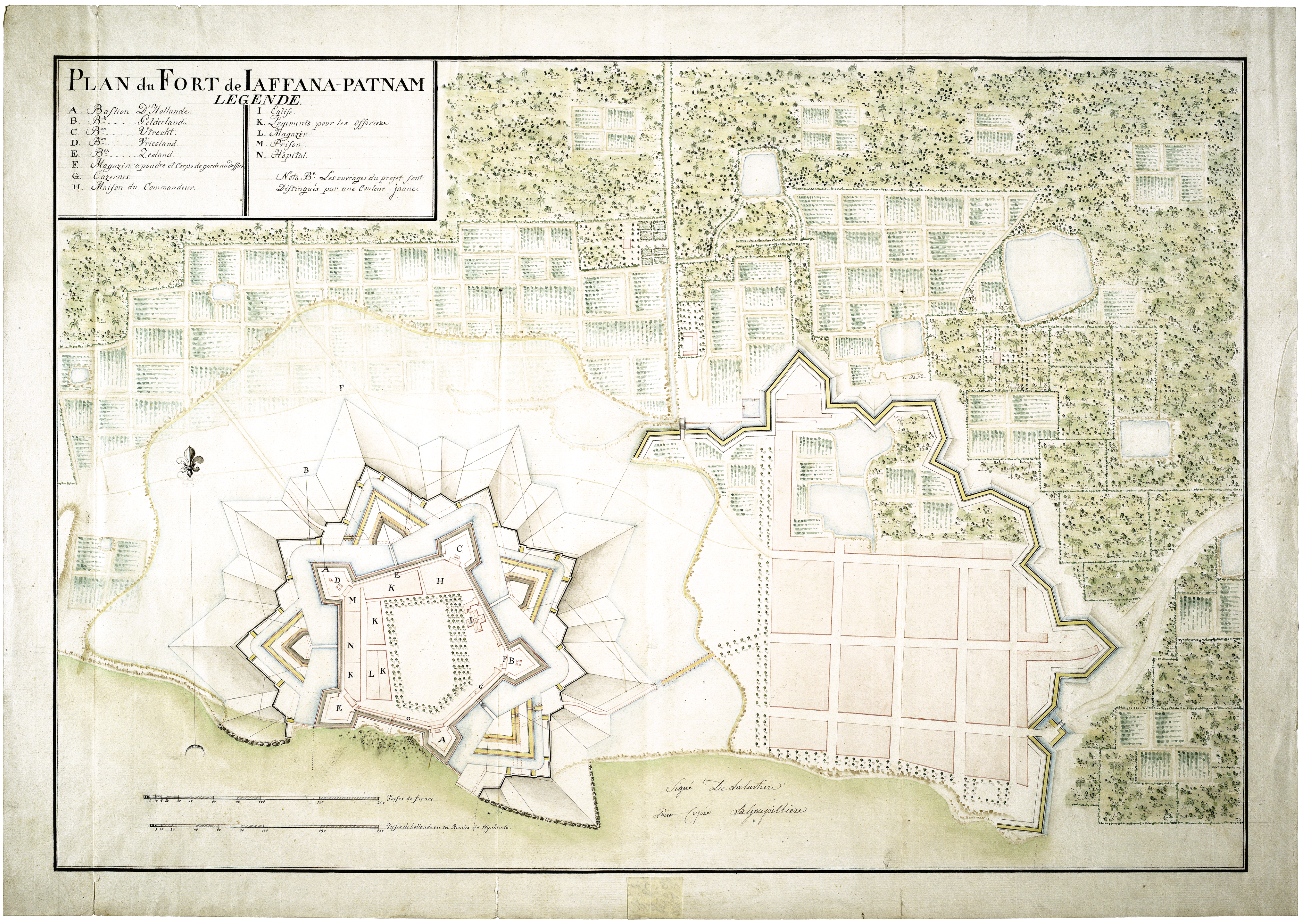
PLAN du FORT de IAFFANA-PATNAM
LEGENDE.
A. Bastion D'Hollande.
B. Bon . . . . . Gelderland.
C. Bon . . . . . Utrecht.
D. Bon . . . . . Vriesland.
E. Bon . . . . . Zeeland.
F. Magazin a poudre et Corps de garde au dessus
G. Cazernes.
H. Maison du Commandeur.
I. Eglise.
K. Logements pour les Officiers
L. Magazin
M. Prison.
N. Hôpital.
Nota Be: Les ouvrages du projet sont Distingués par une Couleur jaune.
Toises de france
Toises de hollande ou 100 Roudes du Rijnlande.
Signé De Lalustiere
Pour Copie Lagoupilliere

blad 288 boven / sheet 288 above:

Nationaal Archief, 4.VEL 1005.

[Anoniem, 1721-1722] :
[Anonymous, 1721-1722] :

PLATTEGROND DER GRAENPAC[K]HUIJSEN [IN HET KASTEEL VAN JAFFNAPATNAM].

GROUND-PLAN OF THE GRAIN WAREHOUSES [IN THE CASTLE OF JAFFNAPATNAM].

[profiel / profile]

De Profijl der graen packhuijsen.
Profile of the grain warehouses.

Schaalstok van 60 voeten = [ca. 1 : 155] [profiel] 60 voeten = [ca. 1 : 74].
Scale-bar of *60 voeten* = [approximately 1 : 155] [profile] *60 voeten* = [approximately 1 : 74].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 34 x 54 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 34 x 54 cm.

Oriëntatie: niet aangegeven.
Orientation: not indicated.

Verso: Behorende bij Overgekomen brieven en papieren van Ceylon, 1722 3de deel. Nr. 87.

Verklaringen: [rechtsonder] een legenda bij de letters A t/m E waarin opgenomen de titel :
Explanations: [lower right] a key to the letters A to E including the title :

Aanwijsing van de Plattegrond der Graenpac[k]huijsen te weten:
Lett:ra A:A: Twee vertrecken of packhuijsen welke met swart afgeset staan zijnde d'oude muuragie met kraalsteene gemetselt.
[Lett:ra] B: De uijtholling tusschen de walgang en gem: packhuijsen, met rood afgeset en rondom met een muur v: gebacke steene beschoeijt.
[Lett:ra] C: De deur ofte ingang door 't packhuijs na de uijtholling.
[Lett:ra] D: De walgang.
[Lett:ra] E: Banck.

[links] een legenda bij de letters A t/m L waarin opgenomen de titel van het profiel :
[left] a key to the letters A to L including the title of the profile :

Aanthooning van de Profijl der graen packhuijsen en uijtholling.
Lett:ra A: De breete binnen 's muur van gem: packhuijsen.
[Lett:ra] B:B: De oude muuragien van ged:e packhuijsen.
[Lettr:a] C: Beschoeijing b: anderhalve gebacke steen.
[Lett:ra] D: Separatie ofte uijtholling tusschen de packhuijsen, en de walgang.
[Lett:ra] E: De muur tusschen de uijtholling ende walgang doc een ander wijse opgehaalt.
[Lett:ra] F: De opvulling van de walgang.
[Lett:ra] G: De walgang.
[Lett:ra] H:H: De bank.
[Lett:ra] I: De borstweering.
[Lett:ra] K: Sagenhoute tralies, digt an malcanderen, tot ligt schepping.
[Lett:ra] L:L: Het dak van gem: uijtholling.

De graanpakhuizen (voornamelijk voor rijst) bevonden zich tegen de binnenzijde van de zuidwestelijke wal van het Kasteel van Jaffna, aan de zeekant tussen de bastions Zeeland en Friesland. Op de plattegronden van Toorzee en Leusecam op de bladen 286 en 287 boven, respectievelijk uit 1698 en 1720, zijn ze als 'diverse packhuijsen' aangegeven onder legendanummer 16, waarbij het dan gaat om de ruimten direct links van het midden in dit deel van de vestingwal. In 1721 en 1722 werden plannen naar de Republiek gezonden met voorstellen voor de verbetering van deze pakhuizen, waarvan het hier gereproduceerde het enige nog bestaande is. Het project betrof voornamelijk de overkapping van de 'uijtholling', dus de loze ruimte tussen de pakhuizen en de walgang, waardoor de opslagruimten in de regentijd beter beschermd zouden zijn tegen binnendringend vocht. De maker van dit plan is niet bekend.

The grain warehouses (principally for rice) were located against the inner side of the south-western rampart of the Castle of Jaffna, on the seaward side between the Zeeland and Friesland bastions. On the ground-plans by Toorzee and Leusecam on sheets 286 and 287 above, from 1698 and 1720 respectively, they are indicated as *diverse packhuijsen* (various warehouses) under legend number 16, referring to the spaces directly to the left of the centre in this part of the wall. In 1721 and 1722 plans were sent to the Republic with proposals for improving these warehouses, and of these the one reproduced here is the only example surviving. The project involved mainly roofing over the *uijtholling* (recess), that is, the empty space between the warehouses and the rampart walk, so that the storage spaces would be better protected against damp penetrating them in the rainy season. The maker of this plan is unknown.

blad 288 onder / sheet 288 below:

Nationaal Archief, 4.VEL 1004.

[Anoniem, ca. 1765] :
[Anonymous, c. 1765] :

PLATTE GROND VAN DE GEPROJECTEERDE GEBOUWEN / OP HET PLEIN BUIJTEN HET KASTEEL VAN JAFFANAPATNAM.

GROUND-PLAN OF THE PROJECTED BUILDINGS / ON THE SQUARE OUTSIDE THE CASTLE OF JAFFNAPATNAM.

Schaalstok van 100 Voeten = [ca. 1 : 590].
Scale-bar of *100 Voeten* = [approximately 1 : 590].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 34,5 x 47,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 34.5 x 47.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is linksboven.
Orientation: north is upper left.

Verklaringen: [rechts] een legenda bij de nummers 1 t/m 10 :
Explanations: [right] a key to the numbers 1 to 10 :

1. T' Kerk hoft.
2. Pakhuijs om diverse goederen te bergen.
3. De paarde Stal.
4. Woning voor den Stal Knegt.
5. Een koets of wagen huijs.
6. Kaijer pakhuijs.
7. Timmerlootsen.
8. Een kamer tot t'bergen.
9. Een zee hooft.
10. De Scheeps timmerwerf en Kuyper winkel.

Dit anonieme projectplan voor een aantal nieuwe gebouwen buiten het Kasteel van Jaffna houdt hoogstwaarschijnlijk verband met de uitbreiding van het fort met vier ravelijnen, buitenwallen en glacis in de jaren na 1765. Voordien waren de instellingen die in de legenda worden genoemd, onder meer de timmerwerf, ondergebracht in een gebouwencomplex met een driehoekig grondplan net buiten de poort (zie de kaarten op de bladen 284-287), dat echter voor de aanleg van een der ravelijnen afgebroken moest worden. De nieuwe locatie was aan zee tegen het bestaande kerkhof aan, aansluitend aan de woonstad. Met 'Kaijer pakhuijs' wordt de houtopslag bedoeld, een verbastering van het Maleise woord voor hout, *kajoe* (of *kayu*, in het huidige Indonesisch).

This anonymous project plan for a number of new buildings outside the Castle of Jaffna is very probably connected with the extension of the fort with four ravelins, outer ramparts and glacis in the years after 1765. Previously the facilities mentioned in the legend, including the carpenter's yard, were accommodated in a group of buildings on a triangular ground-plan just outside the gate (see the maps on sheets 284-287), but these had to be demolished for the construction of one of the ravelins. The new location was on the sea alongside the existing churchyard, adjoining the town. With *Kaijer pakhuijs* the timber store is meant, from the Malay word for wood, *kajoe* (or *kayu* in modern Indonesian).

blad / sheet 289:

Nationaal Archief, 4.VEL 1001B.

Signé De la Lustrière, Pour Copie La Goupillière, [1787] :
Signed De la Lustrière, For the Copy La Goupillière, [1787] :

PLAN DU FORT DE IAFFANA-PATNAM.

PLAN VAN HET FORT VAN JAFFNAPATNAM.

PLAN OF THE FORT OF JAFFNAPATNAM.

Schaalstok van 100 Toises de hollande ou 100 Roudes du Rijnlande = [ca. 1 : 5.700].
Scale-bar of *100 Toises de hollande ou 100 Roudes du Rijnlande* = [approximately 1 : 5,700].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 53 x 75 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 53 x 75 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven [linksboven].
Orientation: north is up [upper left].

Verklaringen: [linksboven] een legenda bij de letters A t/m N en een aantekening :
Explanations: [upper left] a key to the letters A to N and a note :

A. Bastion D'Hollande.
B. B:on Gelderland.
C. B:on Utrecht.
D. B:on Vriesland.
E. B:on Zeeland.
F. Magazin à poudre et Corps de garde au dessus.
G. Cazernes.
H. Maison du Commandeur.
I. Eglise.
K. Logements pour les officiers.
L. Magazin.
M. Prison.
N. Hôpital.

Nota B:e Les ouvrages du projet sont Distingués par une Couleur jaune.

Ook voor de versterking van Jaffnapatnam en Mannar (blad 304) maakten de Franse ingenieurs De la Lustrière en De la Goupillière in 1787 een projectplan, hoewel toen nog volop werd gewerkt aan de uitbreiding van het Kasteel van Jaffna met de buitenwal en de vier ravelijnen volgens het eerdere plan. In het verslag bij de kopieën die naar de Republiek werden verzonden, werd aangetekend dat 'wijl het met klijne moeijte geschieden konde, heeft hij [De la Lustrière] teffens opgegeeven wat verbeeteringen ook aan Jafna en Mannaar zouden kunnen worden gedaan'. Dat dit plan dus min of meer *en passant* werd vervaardigd, blijkt ook wel uit de onjuist ingetekende noordpijl en de foutieve benamingen van de bastions. Het Franse voorstel voor het Kasteel behelsde in hoofdzaak de vergroting van de vier nieuwe voorwerken met contregardes, in combinatie met een wijdere buitenwal en een hoger glacis. De bijbehorende profielen, waarin goed de verhoudingen tussen de bestaande (maar nog onvoltooide) buitenwerken en de nieuw geprojecteerde zijn aangegeven, zijn afgebeeld op de bladen 290-291 boven. Daarnaast zou nu ook de woonstad omwald moeten worden. Niet zeker is of ook deze plannen aan Carl Friedrich Reimer in Batavia zijn voorgelegd; van hem zijn in elk geval geen 'refutations' en alternatieve ontwerpen voor Jaffna en Mannar bekend. Het Nationaal Archief bezit identieke kopiekaarten en -profielen onder de inventarisnummers 4.VEL 1001A en 4.VEL 1002C.

In 1787 the French engineers De la Lustrière and De la Goupillière also presented project plans for a better fortification of Jaffnapatnam and Mannar (sheet 304), even though at that time work on Jaffna Castle for its extension with the outer rampart and the four ravelins according to the previous plan was still under way. In the report attached to the copies that were sent to the Republic, there was a note that 'since it could be done with little difficulty, he [De la Lustrière] has also indicated what improvements could be made to Jaffna and Mannar'. The fact that this plan was made more or less in passing is also apparent from the wrongly drawn north-arrow and the erroneous names of the bastions. The French proposal for the Castle included in the main enlarging the four new outworks with contregardes, in combination with a wider outer wall and a higher glacis. The accompanying profiles, in which the relations between the existing (but still incomplete) outer works and the newly projected ones are indicated, are shown on sheets 290-291 above. In addition the town itself would now have to be walled as well. It is not certain whether these plans were submitted to Carl Friedrich Reimer in Batavia, but in any case no *refutations* or alternative designs for Jaffna and Mannar are known. The Netherlands National Archives hold identical copy maps and profiles with the numbers 4.VEL 1001A and 4.VEL 1002C.

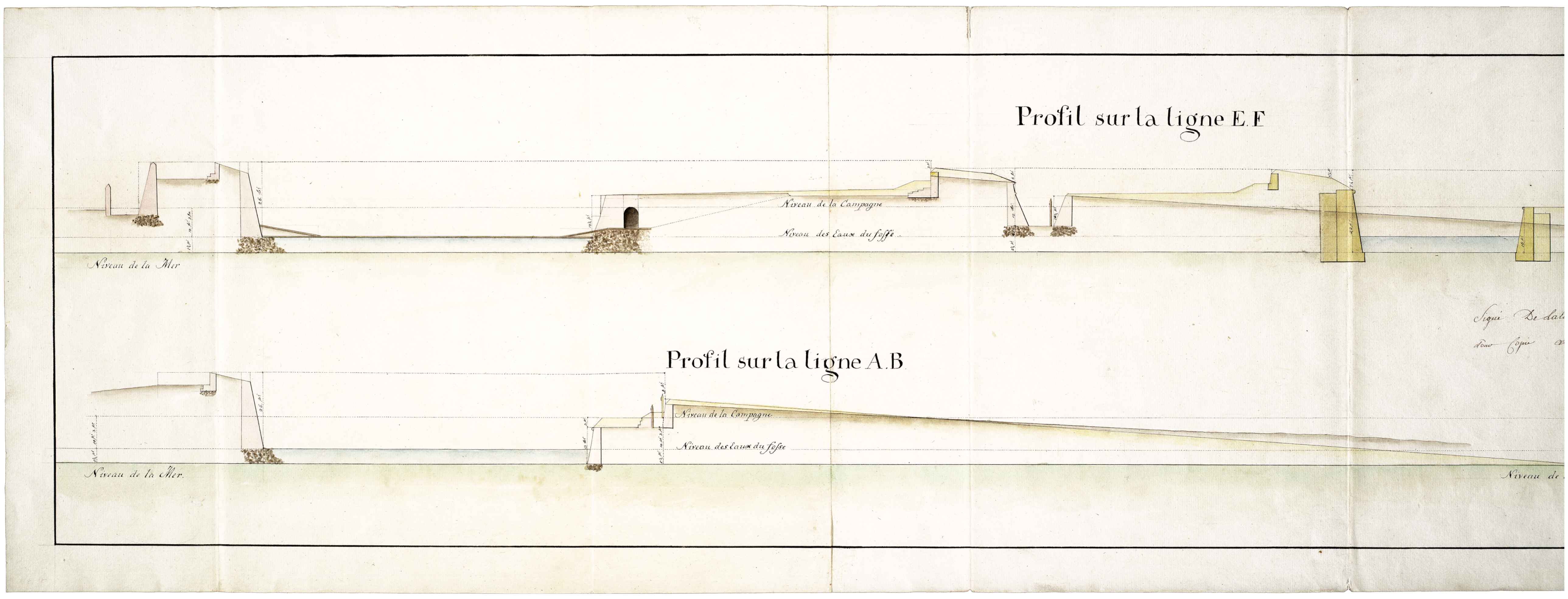

bladen / sheet 290-291:

Nationaal Archief, 4.VEL 1002A.

Signé De la Lustrière, Pour Copie La Goupillière, [1787] :
Signed De la Lustrière, For the Copy La Goupillière [1787] :

[Profielen bij het plan van De la Lustrière voor het Fort van Jaffnapatnam].

[Profiles for the plan of De la Lustrière for the Fort of Jaffnapatnam].

Schaal: Echelle de 20 Toises d'hollandaises = [ca. 1 : 180].
Scale: *Echelle de 20 Toises d'hollandaises* = [approximately 1 : 180].

2 profielen : ms op papier, gekleurd, 36,5 x 199 cm.
2 profiles : ms on paper, coloured, 36.5 x 199 cm.

Oriëntatie: niet aangegeven.
Orientation: not indicated.

Verso: Feuille 9e Iaffanapatnam Profils Relatifs aux Projets de 1787.

Verklaringen: [rechtsonder] een aantekening :
Explanations: [lower right] a note :

Nota. Les ouvrages projettés sont Lavés en jaune.

Het bovenste van de twee profielen die de Franse ingenieur De la Lustrière voor het Kasteel van Jaffnapatnam in 1787 ontwierp (zie de plattegrond op blad 289 boven voor de lijnen E-F en A-B), laat duidelijk uitkomen in welke mate – naar zijn mening – de geprojecteerde vergroting van het noordoostelijke voorwerk en de aanleg van contregardes met hoog glacis meer bescherming zou bieden tegen artilleriebeschietingen dan de bestaande enkelvoudige en lager uitgevoerde werken.

The upper of the two profiles that the French engineer De la Lustrière designed for the Castle of Jaffnapatnam (see the ground-plan on sheet 289 above for the lines E-F and A-B) reveals clearly to what extent – in his opinion – the planned enlargement of the north-eastern outwork and the construction of contregardes with a high glacis would provide more protection against artillery fire than the existing single lower-level fortification.

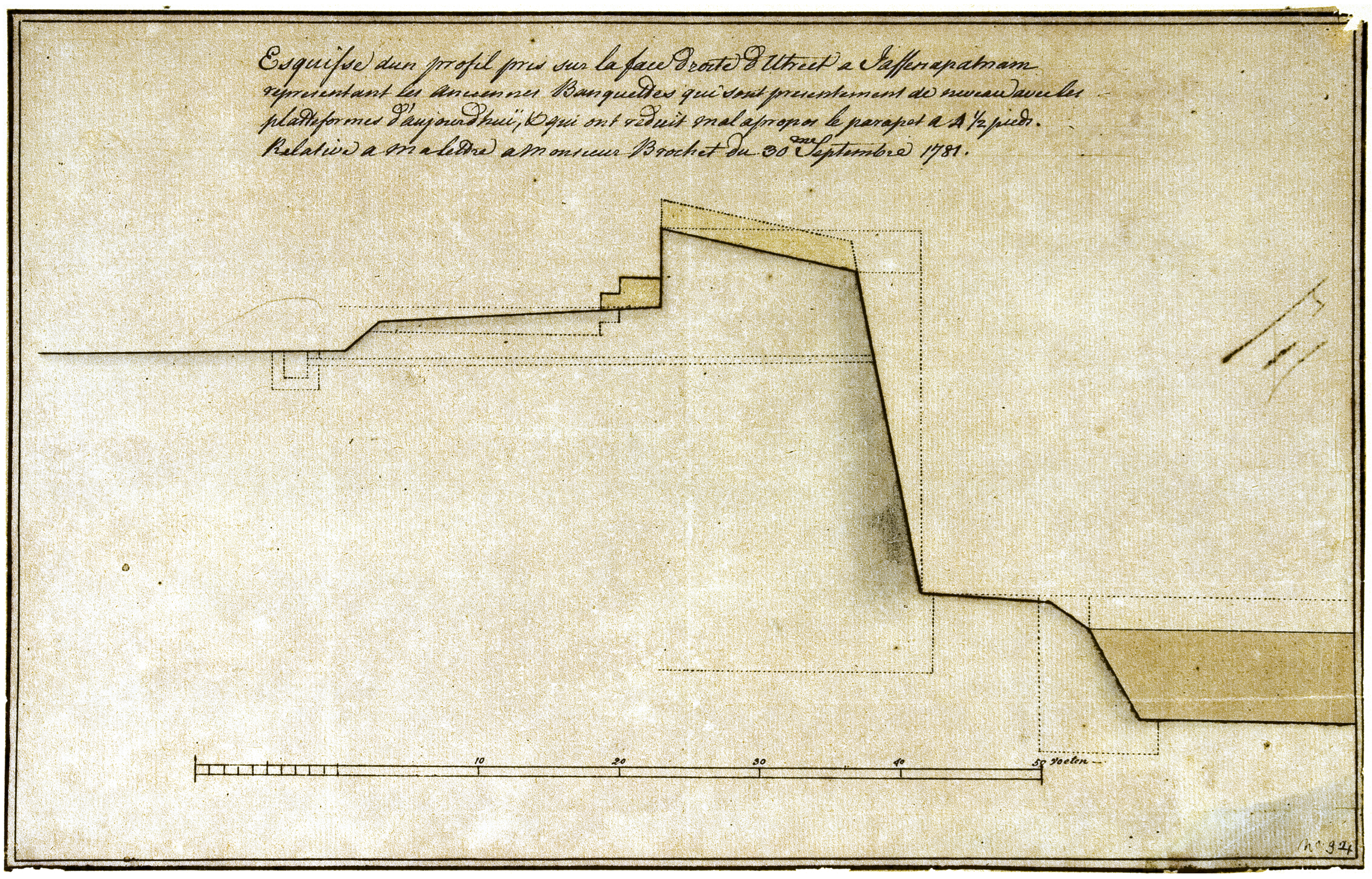
Esquisse dun profil pris sur la face droite d'Utrect a Jaffenapatnam
representant les anciennes Banquettes qui sont presentement de niveau avec les
platteformes d'aujourd'huï, & qui ont reduit mal apropos le parapet a 4 1/2 pieds.
Relative a ma lettre a monsieur Brochet du 30me Septembre 1781.
10
20
30
40
50 voeten
n° 34

blad 290 onder / sheet 290 onder:

Sri Lanka Survey Department, kaart/map no. 35.

[Anoniem, 1781] :
[Anonymous, 1781] :

Esquisse dun profil pris sur la face droite d Utrect a Jaffenapatnam […].

Schets van een profiel genomen aan de rechter voorzijde van Utrecht in Jaffnapatnam […].

Sketch of a profile taken on the right face of Utrecht in Jaffnapatnam […].

Schaalstok van 50 voeten = [ca. 1 : 83].
Scale-bar of *50 voeten* = [approximately 1 : 83].

1 kaart : ms op papier, 19,5 x 30,5 cm.
1 map : ms on paper, 19.5 x 30.5 cm.

Oriëntatie: niet aangegeven.
Orientation: not indicated.

Verklaringen: [boven] vervolg van de titel :
Explanations: [above] continuation of the title :

Representant les anciennes Banquettes qui sont presentement de nouveau avec les / platteformes d'aujourd'hui, & qui ont reduit mal a propos le parapet a $4^{1}/_{2}$ pieds. / Relative a ma lettre a monsieur Brochet du 30me Septembre 1781.

Dit anonieme schetsprofiel van de rechterzijde van het bastion Utrecht uit 1781 of daaromtrent toont de situatie na de aanpassingen die het Kasteel van Jaffna in de jaren na 1765 onderging, in samenhang met de uitbreiding met ravelijnen en een buitenwal. Op de oude wallen werden toen de zogenoemde banquetten, de verhogingen achter de borstweringen waarop de verdedigers konden staan, aangepast aan het niveau van de vernieuwde geschutsplatforms, waardoor echter de effectieve hoogte van de borstwering volgens de annotatie op ongustige wijze gereduceerd was tot slechts $4^{1}/_{2}$ voet, ongeveer 1,4 meter. De tekening hield verband met een brief van 30 september 1781 aan de Franse militair ingenieur Pièrre Brochette, die toen in compagniesdienst werkzaam was aan de Malabarkust en in 1783 in Ceylon aankwam.

This anonymous sketch profile of the right-hand face of the Utrecht bastion from 1781 or thereabout shows the situation after the adjustments that the Castle of Jaffna underwent in the years after 1765, in connection with the expansion with ravelins and an outer rampart. On the old ramparts the so-called *banquettes* (benches), the elevations behind the breastworks that the defenders could stand on, were raised to the level of the renewed gun platforms, so that the actual height of the breastwork according to the annotation was adversely affected by being reduced to only $4^{1}/_{2}$ feet or about 1.4 metres. The drawing was linked to a letter dated 30 September 1781 to the French military engineer Pièrre Brochette, who was then working in Company service on the Malabar Coast and arrived in Ceylon in 1783.

blad 291 onder / sheet 291 below:

Rijksmuseum Amsterdam, RP-T-1902-A-4670.

[Caspar Steiger, ca./c. 1730] :

[…] Jaffanapatnam van de Land zijde te zien.

[…] Jaffnapatnam as seen from the Landward side.

Aquarel op papier, 37 x 47,5 cm.
Water-colour on paper, 37 x 47.5 cm.

Het commandement Jaffnapatnam is ruim vertegenwoordigd in de eerder genoemde serie aquarellen van compagniesvestigingen in Ceylon door Caspar Steiger uit ca. 1730 (blad 107 e.v.), met in totaal zes aanzichten van Jaffna, Hammenhiel en Mannar. Zijn tekening op blad 291 onder toont het Kasteel van Jaffna uit het oosten, ongeveer vanaf hetzelfde gezichtspunt als in de iets eerdere tekening door Martinus Leusecam op blad 287 onder. In Steigers weergave zijn geheel links ook de na 1765 afgebroken gebouwen net buiten de poort te zien, waarin onder meer de eerste timmerwerf was ondergebracht. Op de brug voor de poort rijdt net met groot geleide de koets van de commandeur het Kasteel uit.

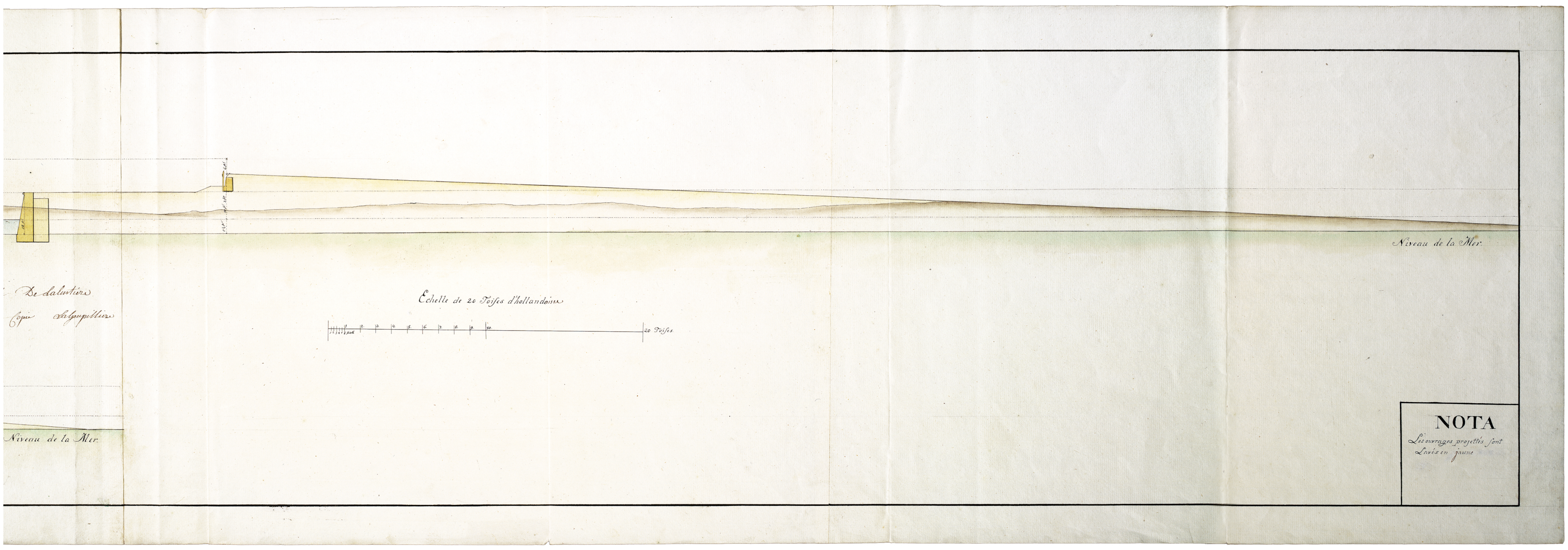

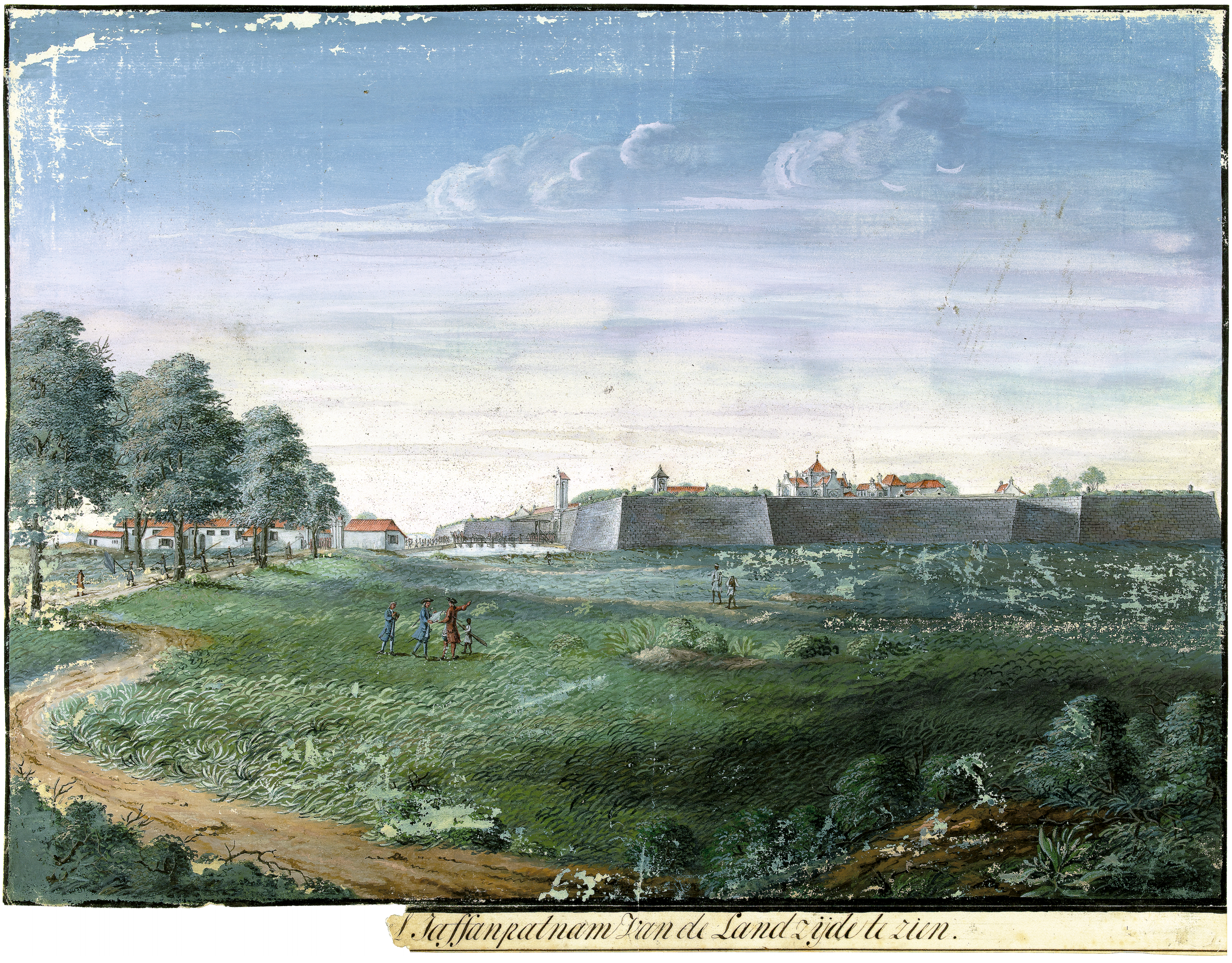
't Jaffanpatnam Van de Land zyde te zien.

The Commandery of Jaffnapatnam is well represented in the series of water-colours by Caspar Steiger mentioned earlier showing Company establishments in Ceylon and dating from about 1730 (sheet 107 and following), with a total of six views of Jaffna, Hammenhiel and Mannar. His drawing on sheet 291 below shows the Castle of Jaffna from the east, from approximately the same angle as the somewhat earlier one by Martinus Leusecam on sheet 287 below. In Steiger's depiction on the far left the buildings just outside the gate that were demolished in 1765 can be seen; these included the place where the first carpenter's yard was housed. On the bridge in front of the gate the Commander's coach can be seen leaving the Castle with full escort.

blad 292 boven / sheet 292 above:

Rijksmuseum Amsterdam, RP-T-1902-A-4661.

[Caspar Steiger, ca./c. 1730] :

De plaats in 't kasteel van Jaffanapatnam van de pakhuijzen te zien.

The parade ground in the castle of Jaffnapatnam as seen from the storehouses.

Aquarel op papier, 29 x 48,5 cm.
Water-colour on paper, 29 x 48.5 cm.

Steiger kijkt hier over het grote binnenplein van het Kasteel van Jaffnapatnam in noordelijke richting; zie ter vergelijking de grote plattegronden van Toorzee (1698) en Leusecam (1720) op de bladen 286-287. Rechtsachter staat de commandorij, de ambtswoning van de commandeur, en geheel rechts de Hollandse kerk. De tekening op blad 292 onder toont een blik in het interieur van de kerk, ook weer naar het noorden. De hoofdingang bevond zich aan de westkant, dus in het deel links op Steigers tekening. Tot de verwoesting van de kerk en de andere gebouwen binnen het fort tijdens de burgeroorlog in het noorden van Sri Lanka vond men daar bij binnenkomst de bekende vloersteen met de inscriptie 'Hoe Lang is De Eeuwigheyd', die is afgebeeld op het omslag van deze atlas.

Steiger is here looking over the great inner square of the Castle of Jaffnapatnam in a northerly direction; for comparison see the large ground-plans by Toorzee (1698) and Leusecam (1720) on sheets 286-287. On the right at the back is the *Commandorij* (Government House), the Commander's official residence, and on the far right the Dutch church. The drawing on sheet 292 below gives a glimpse in the interior of the church, again to the north. The main entrance was on the western side, hence in the part on the left in Steiger's drawing. Until the destruction of the church and the other buildings within the fort during the civil war in the north of Sri Lanka, upon entering one found the famous floorstone with the inscription *Hoe Lang is De Eeuwigheyd* (How Long is Eternity), which is depicted on the cover of this atlas.

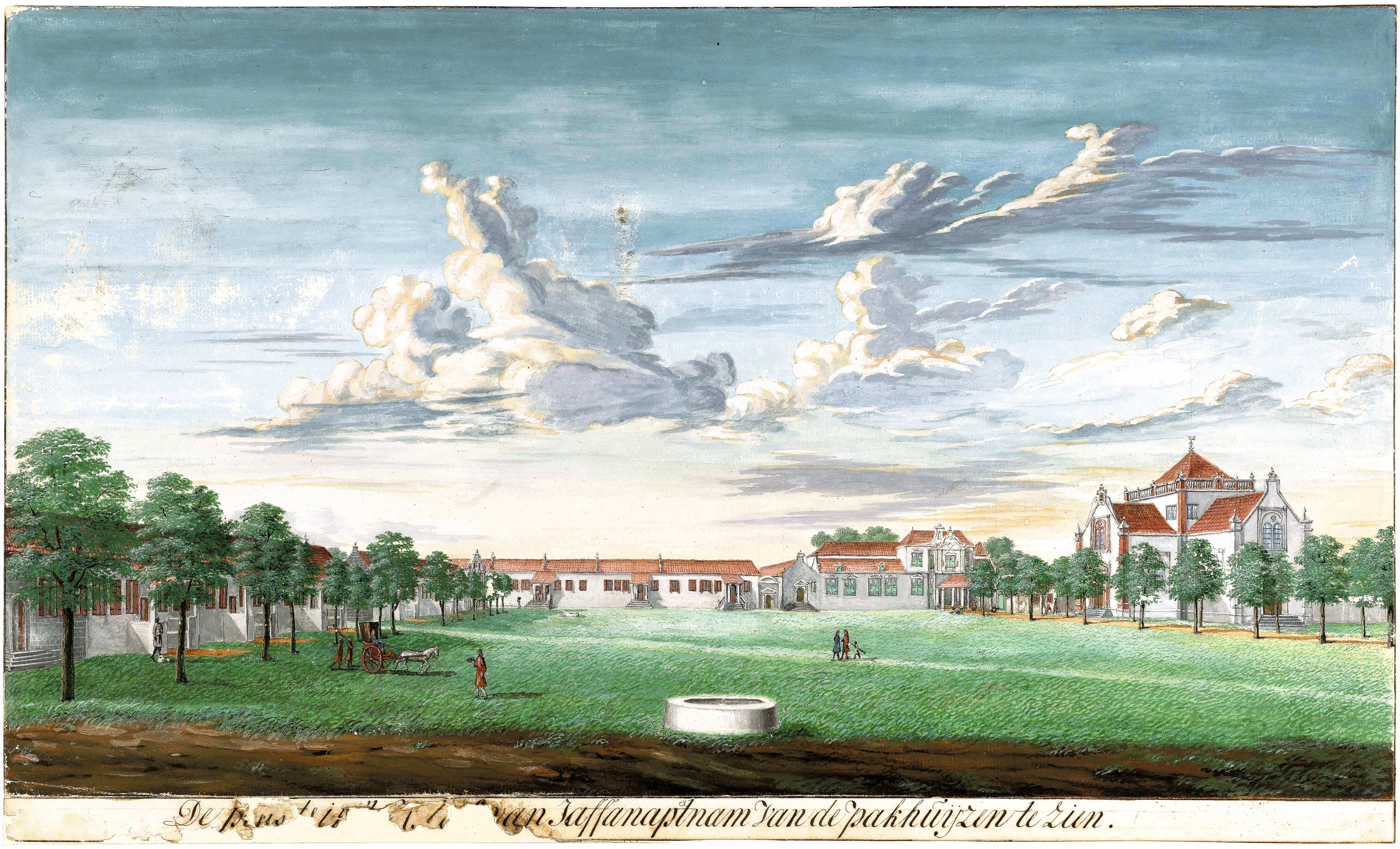
De [illegible] van Jaffanapatnam van de pakhuijzen te zien.

Bijschriften: pag. 291 / Captions: p. 291

blad 292 onder / sheet 292 below:

Rijksmuseum Amsterdam, RP-T-1902-A-4664.

[Caspar Steiger, ca./c. 1730] :

[De] kerk van Jaffanapatnam zoals die te zien is van de Zuijd zijde.

[The] church of Jaffnapatnam as it is to be seen from the South.

Aquarel op papier, 24 x 27,5 cm.
Water-colour on paper, 24 x 27.5 cm.

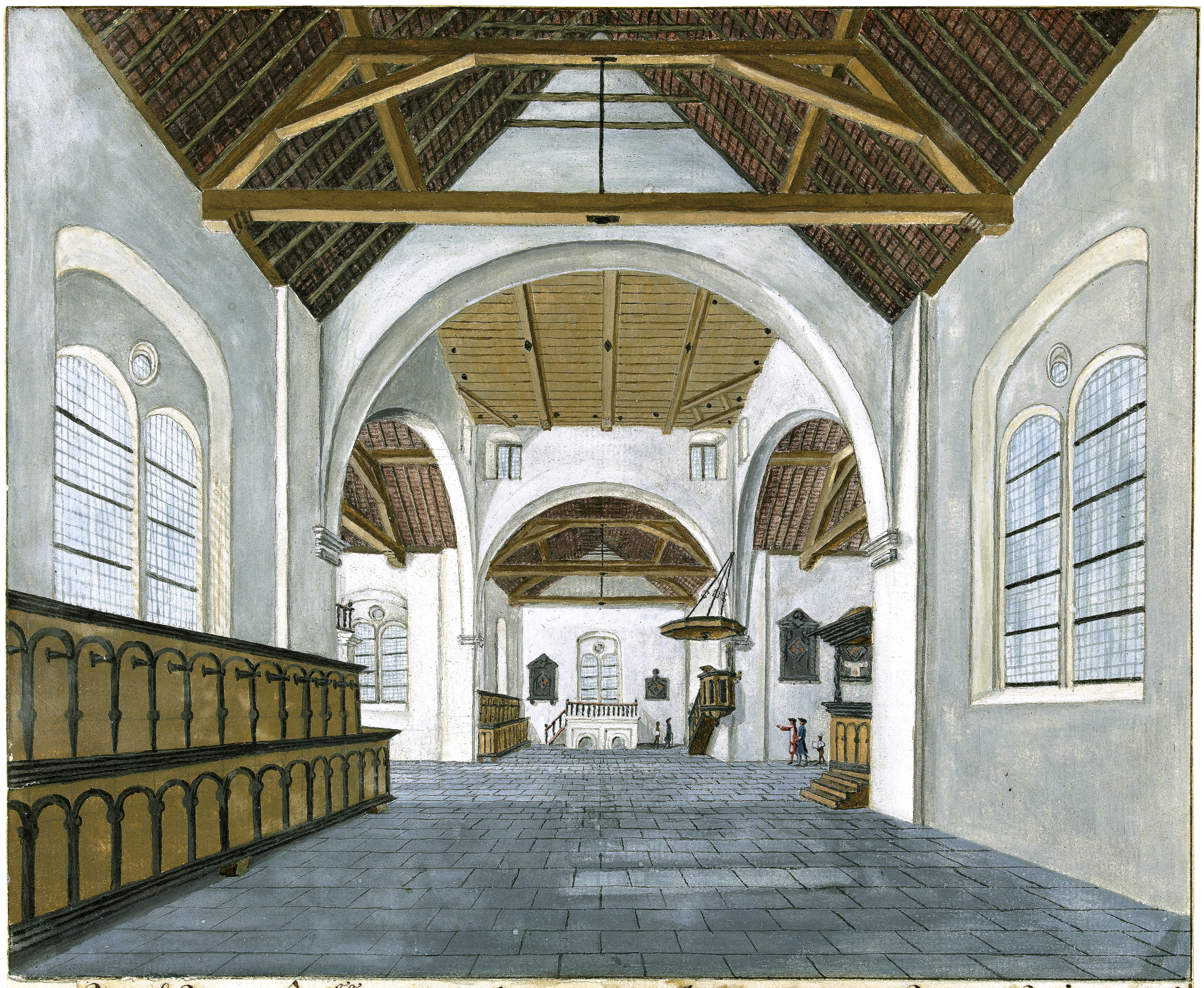
kerk va Jaffanapatna die te zien is van de Zuijd zijde.

blad 293 boven / sheet 293 above:

Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde, H 47 kaart/map no. 18.

Kopaij den 9:en Augustus Anno 1698. J:C: Toorzee, Ingen:r :
Kopay the 9th of August Anno 1698. J:C: Toorzee, Engineer :

Apart kaartje gehoorende tot het Raport; wegens 't Bevinden der / Jaffanapatnamse land metingen […].

Separate map being part of the Report on the Examination of the / land surveys in Jaffnapatnam […].

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 32,5 x 39 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 32.5 x 39 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Verklaringen: [rechtsonder] vervolg van de titel :
Explanations: [lower right] continuation of the title :

Opgestelt en overgegeven, door de drie mede / gecommitteerde en mij ondergeschrevene.
Kopaij den 9:en Augustus Anno 1698. J:C: Toorzee, Ingenieur.

[links, van boven naar beneden] diverse beschrijvingen en commentaren :
[left, from top down] various descriptions and comments :

D'18 stucken lands met groen afgeset zijn nagemeten in 't dorp Oerrepittij en accordeeren met de kaart, behalven dat N:o 187. nu door de maijoraels voor 2 stucken is aengewesen. D'24 stucken in 't dorp Carnewaaij doe met root afgeset zijn, verscheelen vooreerst in de nombers, datter 3 stucken bij de kaart, ijder in 3:en zijn verdeelt geweest: ten tweeden in de groote, omdat de linie ab, in plaets van 25 roeden 32 in d'lengte, was genomen, waer door d'afmetingen daar binnen gelegen noodwendig te groot hebben moeten uijtgerekent werden.

Tusschen c en d werd verbeeld een gedeelte van de limiten tusschen Nierwelij en Siroepittij, beenevens 5 gronden, als een in Siroepitty en 4 in Nierwelij, die gantsch niet met de Kaarten accorderen. In's gelijks werd geen over een komst bevonden nog tusschen de scheijdpalen in de kaarten onder malkanderen, nog tusschen ijder kaart en dese afmeting.
4 Gronden van Wiemengamme na de ware afmetinge.

Voorsz: 4 Gronden soo de selve in de kaart bekent zijn differerende in figuur en verdeeling.
2 Gronden in Tillipale na de waare afmeting.
De voorsz: 2 gronden na de kaart zijn veel te kleijn, en 't eene in twee verdeelt.

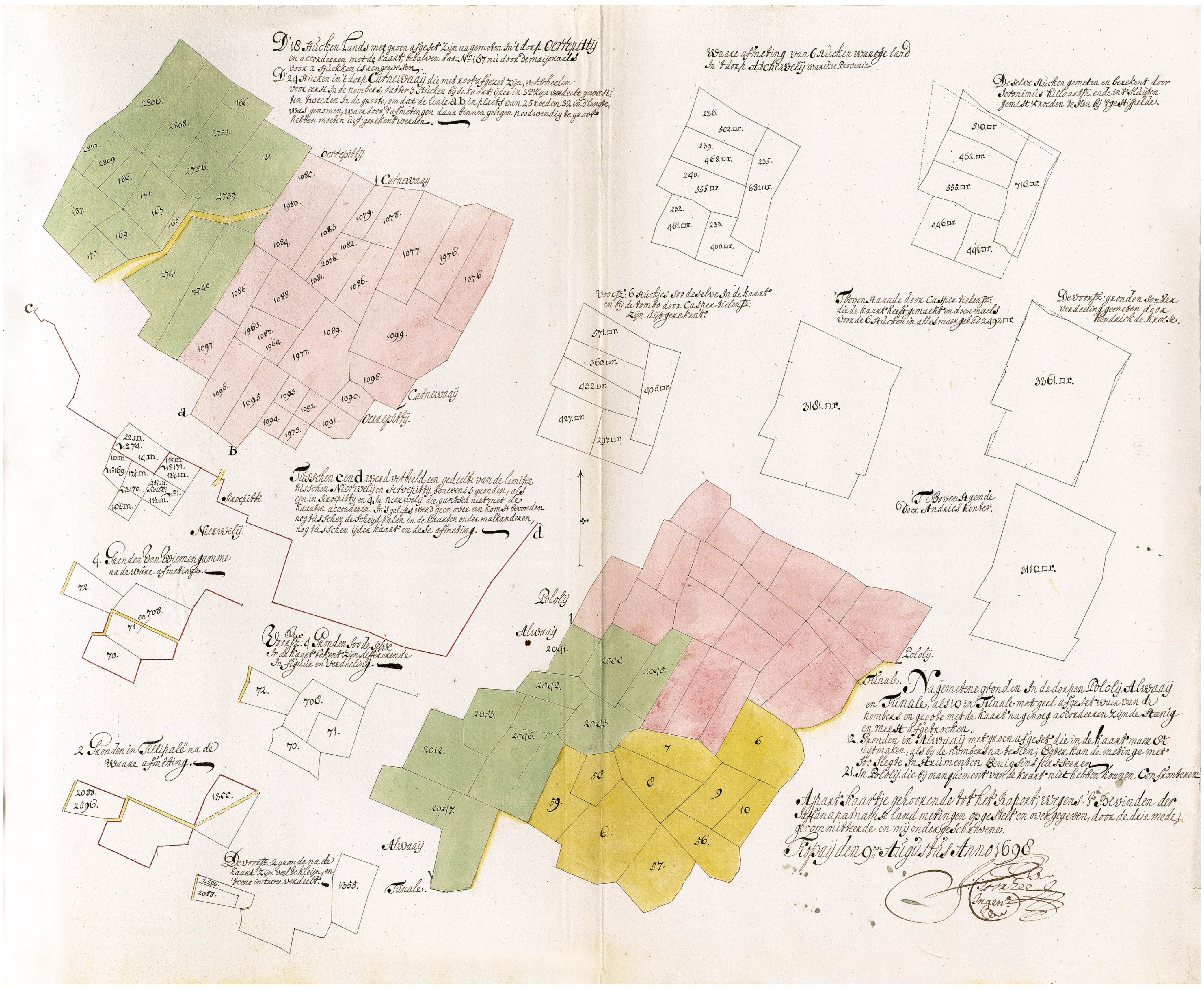

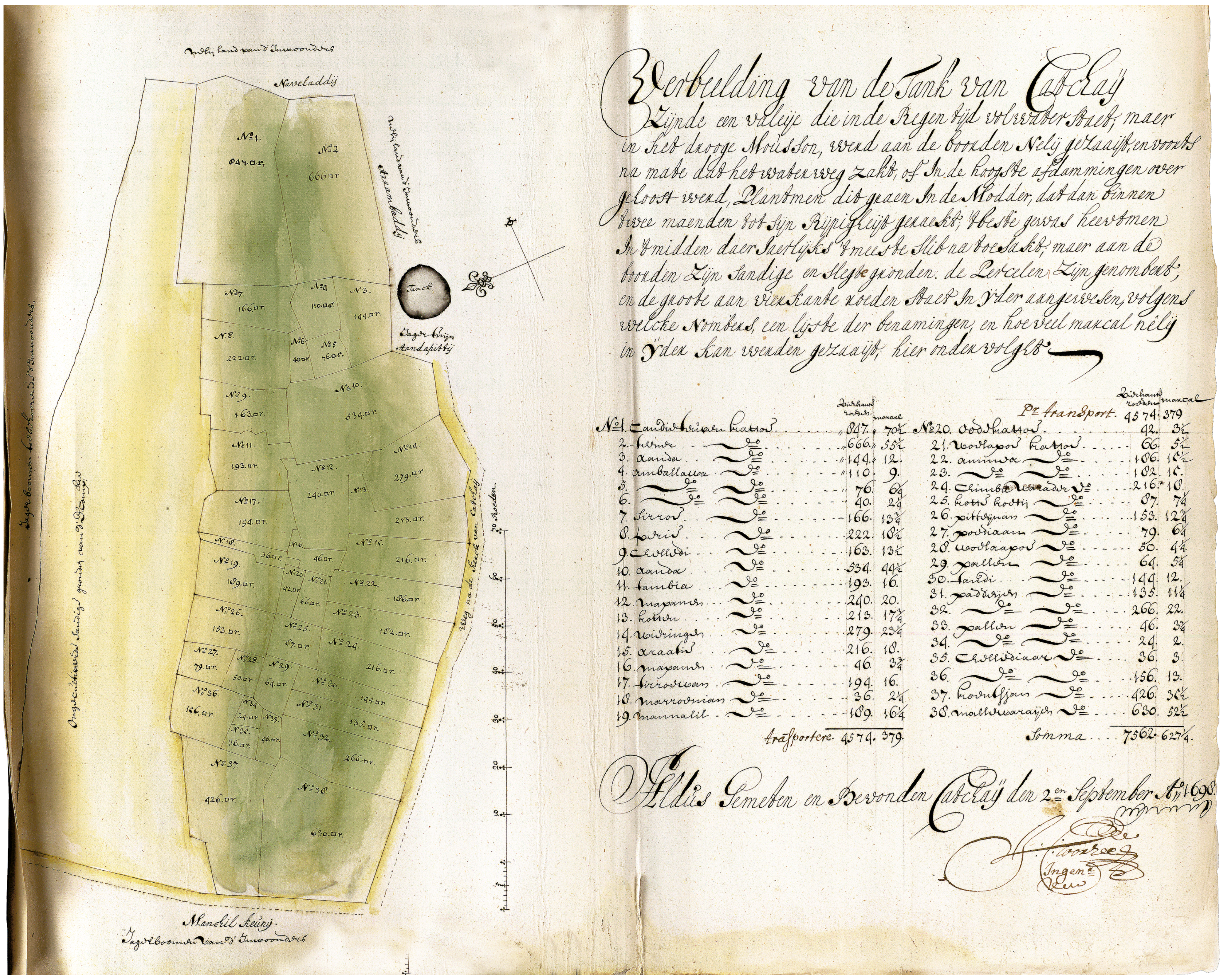

Verbeelding van de Tank van Catchaij

Zijnde een valeije die in de Regen tijd vol water staet; maer in het drooge Mousson, werd aan de boorden Nelij gezaaijt, en voorts na mate dat het water weg zakt, of in de hoogste afdammingen over geloost werd, Plantmen dit graen In de Modder, dat dan binnen twee maenden tot sijn Rijpigheijt geraekt, 't beste gewas heevtmen In 't midden daer jaerlijks 't meeste slib na toesakt, maer aan de boorden zijn sandige en slegte gronden. de Percelen zijn genombert, en de groote aan vierkante roeden staet In ijder aangewesen, volgens welcke Nombers, een lijste der benamingen, en hoe veel marcal nelij in ijder kan werden gezaaijt, hier onder volgt

		Vierkants roeden	marcal
N:o 1.	candidtwijpen kattou	847.	70½
2.	tilmdi d°	666.	55½
3.	aanda d°	144.	12.
4.	amballattoa d°	110.	9.
5.	d° d°	76.	6¼
6.	d° d°	40.	2¾
7.	Sirrou d°	166.	13¾
8.	paris d°	222.	18½
9.	Chollodi d°	163.	13½
10.	aanda d°	534.	44½
11.	tambia d°	193.	16.
12.	mapanen d°	240.	20.
13.	kotten d°	213.	17¾
14.	uidringen d°	279.	23¼
15.	araatin d°	216.	18.
16.	mapandi d°	46.	3¾
17.	tirroduan d°	194.	16.
18.	marroduian d°	36.	2¼
19.	mannalit d°	189.	16¼
	Trāsportere	4574.	379.

		Vierkants roeden	marcal
	P:r transport	4574.	379.
N:o 20.	oodekattou	42.	3½
21.	uodlapou kattou	66.	5½
22.	ammua d°	186.	15½
23.	d° d°	182.	15.
24.	Chimba waradi d°	216.	18.
25.	kotti kodtij d°	87.	7¼
26.	pittijnan d°	153.	12¾
27.	podiaan d°	79.	6¼
28.	uodlaapou d°	50.	4¼
29.	pallen d°	64.	5¼
30.	tandi d°	149.	12.
31.	paddijen d°	135.	11¼
32.	d° d°	266.	22.
33.	pallen d°	46.	3¾
34.	d° d°	24.	2.
35.	Chollidiaar d°	36.	3.
36.	d° d°	156.	13.
37.	kodutthjan d°	426.	35½
38.	mallodivaraijen d°	630.	52½
	Somma	7562.	627¼.

Aldus Gemeten en Bevonden Catchaij den 2:en September A:o 1698

J:C: Toorzee Ingen:r

[rechts, van boven naar beneden] diverse beschrijvingen en commentaren :
[right, from top down] various descriptions and comments :

Waare afmeting van 6 stucken waroge land in 't dorp Atchewelij warekoe Provenie.
Deselve stucken gemeten en berekent door Ieronimus Hillaartsz: ende int' sluijten gemist 15 roeden te sien bij 't gestippelde.
Voorsz: 6 stuckjes soo deselve in de kaart en bij de tombo door Casper Tielensz: zijn uijtgerekent.
'T Bovenstaande door Casper Tielentsz: die de kaart heeft gemaekt en doenmaels voor de 6 stucken in alles maer gehad 2492 ☐ r.

De voorsz: gronden sonder verdeeling gemeten door Hendrick de Kroese.
'T Bovenstaende door Andries Honter.
Nagemetete gronden in de dorpen Pololij, Alwaaij en Tunale, als 10 in Tunale met geel afgeset waervan de nombers en groote met de kaart nagenoeg accordeeren zijnde steenig en meest afgetrocken.
12. Gronden in Alwaaij met groen afgeset die in de kaart maer 8½ uijtmaken; als bij de nombers na te sien; egter kan de metinge met soo slegte instrumenten eenigsins passeeren.
21. In Pololij, die bij manquement van de kaart niet hebben konnen confronteren.

Jaffnapatnam, tombokaarten. In het verslag van de inspectiereis van gouverneur Gerrit de Heere uit 1698 komt in kopie een apart rapport van Jan Christiaensz Toorzee over de kwaliteit van de Jaffnase tombokaarten voor, naar aanleiding van een onderzoek dat enkele jaren eerder door hem en nog drie committeerden in opdracht ter plaatse was uitgevoerd. De bijbehorende kaart op blad 293 boven, getekend in augustus 1698, toont een aantal percelen bij dorpen in drie van de vier provincies van het schiereiland Jaffna volgens de nametingen door Toorzee, waarvan de resultaten steeds worden vergeleken met de kaarten van de landmeters Jeronimus Hillaertsz, Casper Tielentsz, Hendrick Kroese en Andries Honter zoals die toen in de tombo's aanwezig waren. De beoordeling is opgenomen in de bijgeschreven commentaren en varieert van acceptabel, mede vanwege de slechte instrumenten waarmee gewerkt moest worden, tot de constatering dat de gemeten gronden 'gantsch niet met de Kaarten accorderen'. Verantwoordelijk gehouden voor de als geheel te laag bevonden kwaliteit van de tombo in Jaffnapatnam werden de tombohouder (zelf een der gecommitteerden) en de toenmalige commandeur Hendrick Zwaardecroon, die in 1698 een aanstelling kreeg als gouverneur van Malabar en het uiteindelijk tot gouverneur-generaal zou brengen (1718-1725). Toorzee was zelf overigens bepaald niet onbekend met de situatie bij de landbeschrijving in het Jaffnase. In 1678 was hij als 'derde waak' al betrokken bij de aanmaak van de eerste Nederlandse tombokaarten in het commandement, waar hij in 1686 nog aangesteld was in de rang van constabel-majoor. Opmerkelijk genoeg werd in dat jaar door een aantal welgestelde landeigenaars in Jaffna bezwaar aangetekend tegen de onteigening van hun gronden, waarvan zij volgens de tombohouder geen overtuigend bewijs van eigendom konden overleggen; de opmetingen en resulterende kaarten waarop dit oordeel was gebaseerd, waren gedaan door de constabel-majoor Toorzee!

Jaffnapatnam, *tombo* maps. In the report on the tour of inspection by Governor Gerrit de Heere from 1698 there is in copy a separate report by Jan Christiaensz Toorzee on the quality of the *tombo* maps of Jaffnapatnam, as the result of an investigation that he and three other commissioners had been instructed to carry out there several years earlier. The accompanying map on sheet 293 above, drawn in August 1698, shows a number of parcels of land attached to villages in three out of the four provinces of the Jaffna peninsula according to Toorzee's re-measuring, the results of which were in each case compared with the maps by the surveyors Jeronimus Hillaertsz, Casper Tielentsz, Hendrick Kroese and Andries Honter, as then found in the *tombos*. The assessment is included in the comments added, and varies from acceptable, bearing in mind the poor instruments they had to work with, to the statement that the land measured 'does not agree with the Maps at all'. Responsibility for the generally unsatisfactory quality of the *tombo* in Jaffnapatnam was laid at the feet of the *tombo*-holder (himself one of the commissioners) and the then Commander Hendrick Zwaardecroon, who in 1698 received an appointment as Governor of Malabar and eventually would rise to become Governor-General (1718-1725). In any case Toorzee was himself definitely not unfamiliar with the state of land registration in the Jaffna area. In 1678 he had already been involved as 'third watch' in the compilation of the first Dutch *tombo* maps in the Commandery, where in 1686 he was even appointed to the rank of constable-major. Remarkably enough, in that year a number of wealthy land-owners in Jaffna had registered a protest against the appropriation of their lands, for which according to the *tombo*-holder they were unable to produce convincing proof of ownership; the surveys and resulting maps on which this judgement was based were made by none other than... Constable-Major Toorzee.

blad 293 onder / sheet 293 below:

Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde, H 47 kaart/map no. 22.

Aldus Gemeten en Bevonden Catchaij den 2:en September A:o 1698. J:C: Toorzee, Ingen:r :
Surveyed Accordingly Kachchai the 2nd of September A:o 1698. J:C: Toorzee, Engineer :

Verbeelding van de Tank van Catchaij [...].

Representation of the Tank of Kachchai [...].

Schaalstok van 70 Roeden = [ca. 1 : 2.410].
Scale-bar of *70 Roeden* = [approximately 1 : 2,410].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 32,5 x 39,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 32.5 x 39.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is linksonder.
Orientation: north is lower left.

Verklaringen: [rechtsboven] een beschrijving, als vervolg van de titel :
Explanations: [upper right] a description, in continuation of the title :

Zijnde een valeije die in de Regen tijd vol water staet; maer in het drooge Mousson, werd aan de boorden Nelij gezaaijt, en voorts na mate dat het water weg zakt, of in de hoogste afdammingen over geloost werd, Plant men dit graen in de Modder, dat dan binnen twee maenden tot sijn Rijpigheijt geraekt, 't beste gewas heevtmen in 't midden daer jaerlijks 't meeste slib na toesakt; maer aan de boorden zijn sandige en slegte gronden. De Percelen zijn genombert; en de groote aan vierkante roeden staet in ijder aangewesen, volgens welcke Nombers een lijste der benamingen, en hoeveel marcal nelij in ijder kan werden gezaaijt, hier onder volgt.

[volgt beschrijving van 38 percelen land, geen transcriptie / followed by a description of 38 parcels of land, not transcribed].

Dit kaartje van Jan Christiaensz Toorzee bij het verslag van de inspectiereis van gouverneur Gerrit de Heere is klaarblijkelijk een aanvulling op de bestaande tombo met een beschrijving van 38 percelen bij het dorp Kachchai aan de zuidkust van de provincie Tenmaradchi. Deze stonden in de regentijd onder water en waren daarom waarschijnlijk voordien niet in de landbeschrijving opgenomen. Toorzee constateerde echter dat deze gronden na afloop van de natte moesson intensief gebruikt werden als rijstland en dus ook in de tombo opgenomen dienden te worden ten behoeve van de belastingheffing.

This small map by Jan Christiaensz Toorzee with the report on the tour of inspection made by Governor Gerrit de Heere is obviously a supplement to the existing *tombo*, with a description of 38 plots of land near the village of Kachchai on the south coast of the province of Tenmaradchi. These plots were under water in the rainy season, and apparently for that reason had not been including in the description. Toorzee stated, however, that at the end of the wet monsoon period these pieces of land were used intensively for growing rice, and hence had to be included in the *tombo* for the purposes of taxation.

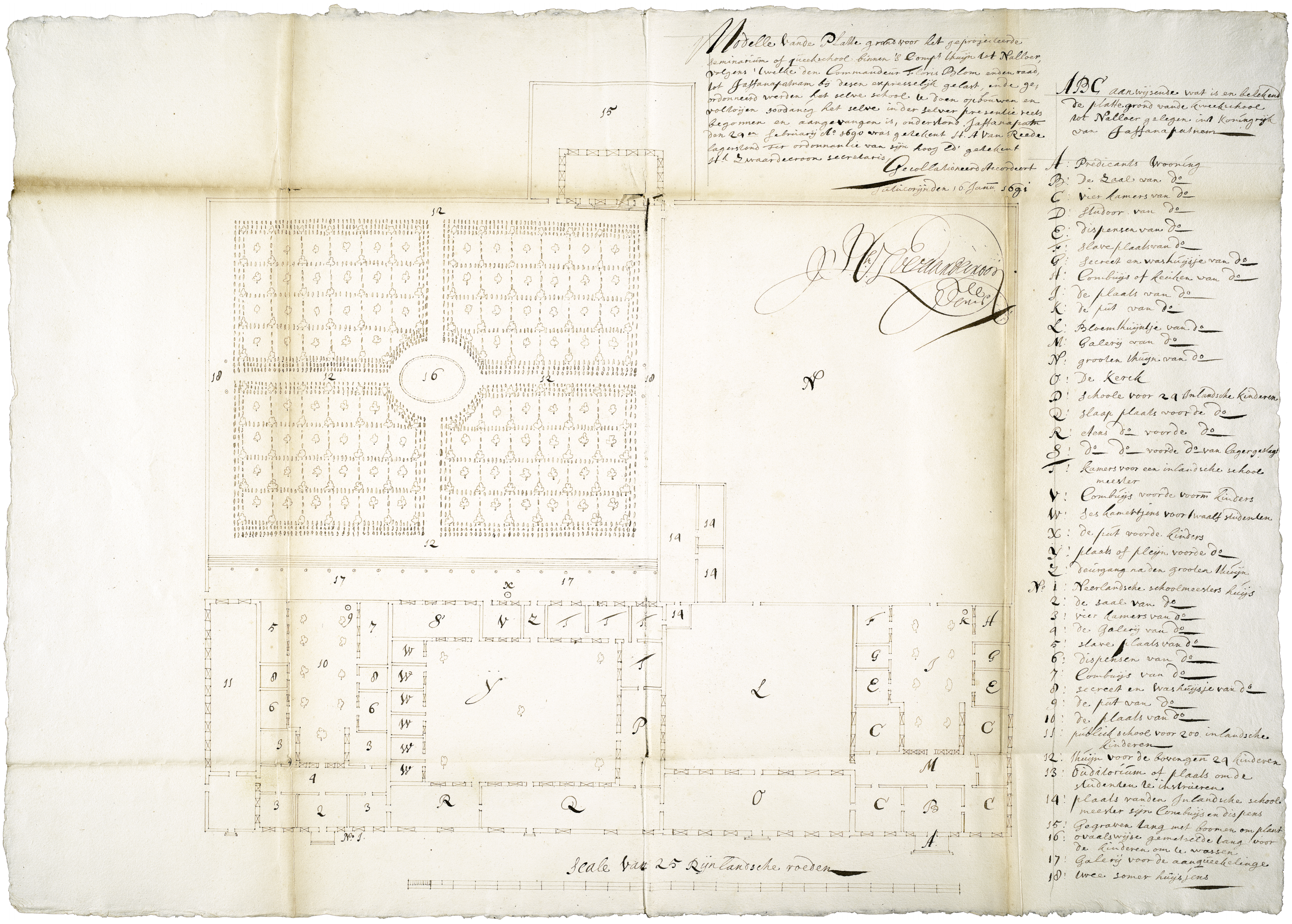
Modelle vande Platte grond voor het geprojecteerde seminarium of queekschool binnen 's Comp:s thuijn tot Nalloer
Scale van 25 Rijnlandsche roeden

blad 294 boven / sheet 294 above:

Nationaal Archief, 1.04.02 9714 fols 1422-1423.

[Anoniem, 1690] :
[Anonymous, 1690] :

Modelle van den Platte grond voor het geprojecteerde / Seminarium of queekschool binnen 's Comp:s thuijn tot Nalloer [...].

Model of the Ground-plan for the projected / Seminary or training-college within the Company's garden at Nallur [...].

Schaalstok van 25 Rijnlandsche roeden = [ca. 1 : 290].
Scale-bar of 25 *Rijnlandsche roeden* = [approximately 1 : 290].

1 kaart : ms op papier, 53 x 73 cm.
1 map : ms on paper, 53 x 73 cm.

Oriëntatie: niet aangegeven.
Orientation: not indicated.

Verklaringen: [rechtsboven] een beschrijving, als vervolg op de titel :
Explanations: [upper right] a description, in continuation of the title :

Volgens 't welke den Commandeur Floris Blom en den raad tot Jaffanapatnam bij desen expresselijk gelast, ende geordonneerd werden het selve school te doen opbouwen en voltoijen soodanig het selve in der selver presentie reeds begonnen en aangevangen is, onderstond. Jaffanapatnam den 29en februarij A.o 1690 was getekent H.A. van Reede[;] lagerstond ter ordonnantie van zijn hoog Ed. getekent H.k Zwaardecroon secretaris.
Gecollationeerd Accordeert Tuticorijn den 16. Janu. 1691.

[rechts] een legenda bij de letters A t/m Z en de nummers 1 t/m 18 :
[right] a key to the letters A to Z and the numbers 1 to 18 :

ABC aanwijzende wat is en betekend de platte grond van de kweekschool tot Nalloer gelegen int Koningrijk van Jaffanapatnam.
A. Predicants Wooning.
B. De zaal van d[itt]o.
C. Vier kamers van d[itt]o.
D. Studoor van d[itt]o.
E. Dispensen van d[itt]o.
F. Slaveplaats van d[itt]o.
G. Secreet en washuijsje van d[itt]o.
H. Combuijs of keuken van d[itt]o.
I. De plaats van d[itt]o.
K. De put van d[itt]o.
L. Bloemthuijntje van d[itt]o.
M. Galerij van d[itt]o.
N. Grooten thuijn van d[itt]o.
O. De Kerck.
P. Schoole voor 24 Inlandsche kinderen.
Q. Slaap plaats voor de d[itt]o.
R. Etens d[itt]o voor de d[itt]o.
S. D[itt]o d[itt]o voor de d[itt]o.
T. Kamers voor een inlandsche school meester.
V. Combuijs voor de voorm. kinders.
W. Ses kamertjens voor twaalf studenten.
X. De put voor de kinders.
IJ. Plaats of pleijn voor de d[itt]o.
Z. Deurgang na den grooten thuijn.
No. 1. Neerlandsche schoolmeesters huijs.
2. De saal van d[itt]o.
3. Vier kamers van d[itt]o.
4. De galerij van d[itt]o.
5. Slave plaats van d[itt]o.
6. Dispensen van d[itt]o.
7. Combuijs van d[itt]o.
8. Secreet en washuijsje van d[itt]o.
9. De put van d[itt]o.
10. De plaats van d[itt]o.
11. Publiek school voor 200 inlandsche kinderen.
12. Thuijn voor de bovengen. 24 kinderen.
13. Ouditorium of plaats om de studenten te instrueren.
14. Plaats van den Inlandschen schoolmeester zijn Combuijs en dispens.
15. Gegraven tang met boomen om plant.
16. Ovaalswijse gemetselde tang voor de kinderen om te wassen.
17. Galerij voor de aanqueekelinge.
18. Twee somer huijsjens.

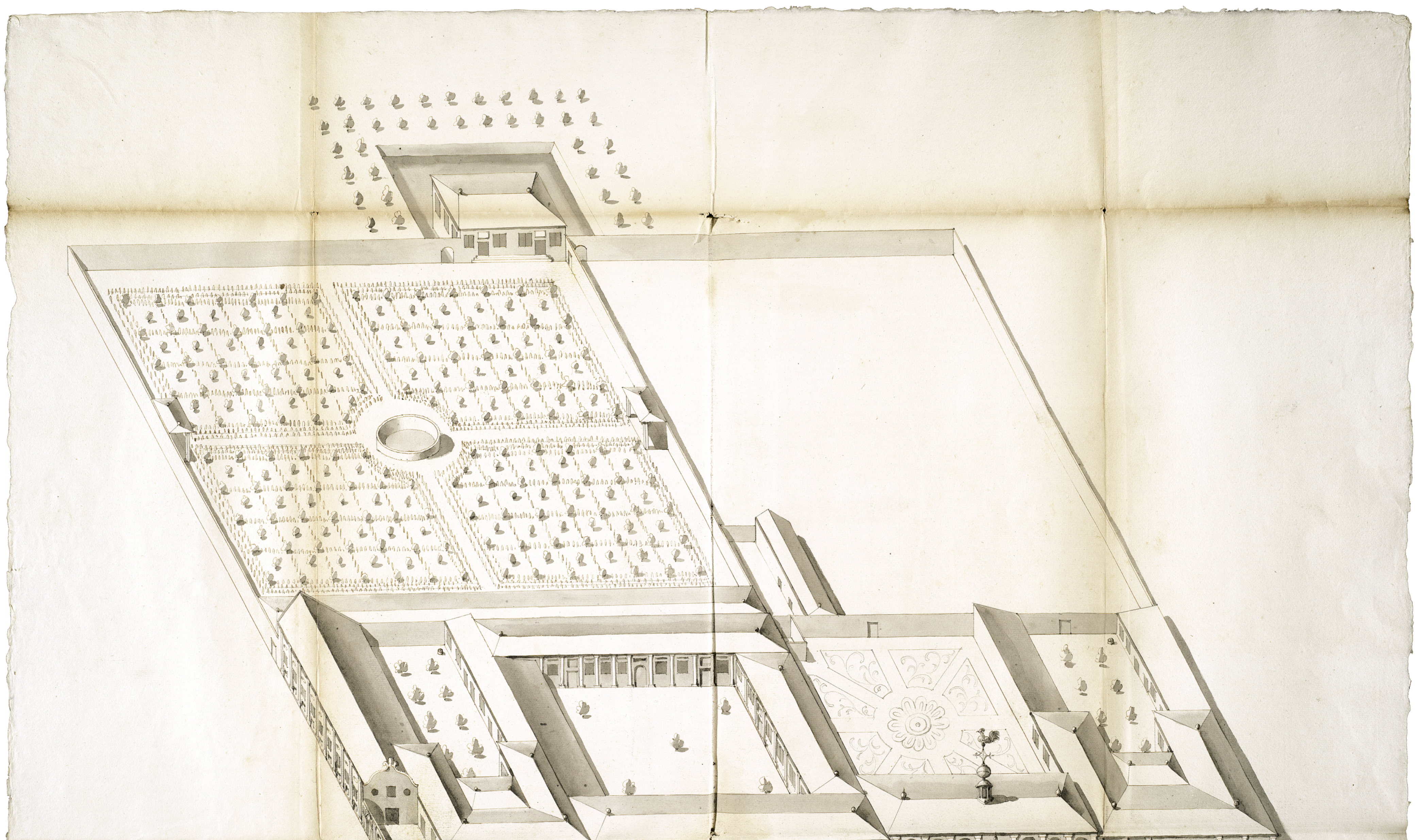
Profyl van't Kweekschool tot Naloer

blad 294 onder / sheet 294 below:

Nationaal Archief, 1.04.02 9714 fols 1426-1427.

[Anoniem, 1690] :
[Anonymous, 1690] :

Profijl van't Kweekschool tot Naloer.

Profile of the College at Nallur.

O.I. inkttekening met pen en penseel op papier, 53 x 73 cm.
Pen and brush drawing in black ink on paper, 53 x 73 cm.

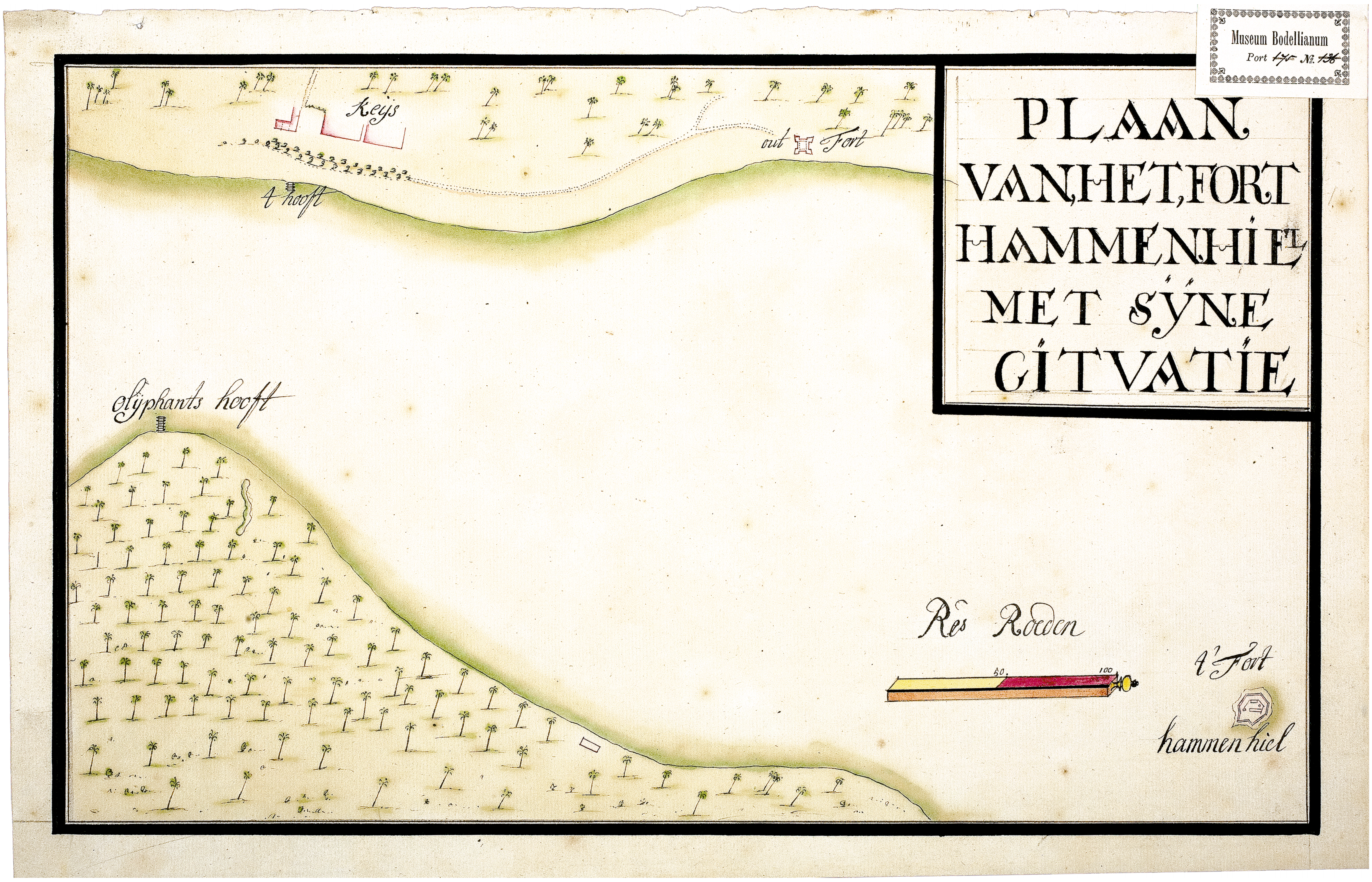

Oriëntatie: niet aangegeven.
Orientation: not indicated.

Nallur. In Nallur, ca. 4 kilometer ten noordoosten van het Kasteel van Jaffnapatnam, werd in 1690 op aanwijzing van de gevolmachtigd commissaris Hendrick Adriaan van Rheede tot Drakesteyn in de compagniestuin aldaar een seminarium voor de opleiding van 'Malabaarse' (Tamil) predikanten-schoolmeesters opgericht, in combinatie met een schoolinternaat en een dagschool voor inheemse kinderen. De eerste steen van het omvangrijke complex werd op 30 januari van dat jaar gelegd en eind september was het in hoofdzaak al voltooid, maar de officiële opening volgde pas begin 1692. Deze anonieme plattegrond en het bijbehorende aanzicht in vogelvlucht op blad 294 werden vermoedelijk in 1690 naar de bestaande toestand getekend en vervolgens in januari 1691 door de secretaris van de Politieke Raad in Jaffna, de latere commandeur en gouverneur-generaal Hendrick Zwaardecroon, in Tuticorin voor finaal akkoord voorgelegd aan Van Rheede tot Drakesteyn. Mogelijk was Zwaardecroon ook de maker van het plan; de annotatie en ondertekening zijn in elk geval van zijn hand. Het seminarium van Nallur beleefde in de eerste jaren een grote toeloop van leerlingen en studenten, maar na ca. 1710 raakte het geleidelijk aan in verval. In 1723 werd de instelling definitief gesloten en gingen alle hogere onderwijstaken over naar het seminarium in Colombo (zie blad 117). Het Nationaal Archief bezit kopieversies van de tekening en de plattegrond onder de inventarisnummers 4.VEL 1006 en 4.VEL 1007.

Nallur. In 1690 a seminary (college) for training 'Malabar' (Tamil) preacher-schoolmasters, combined with a hostel and a day-school for native children, was set up in Nallur, about 4 kilometres to the north-east of the Castle of Jaffnapatnam in the Company's garden there, on the instructions of the Plenipotentiary Commissioner Hendrick Adriaan van Rheede tot Drakesteyn. The first stone of this large complex was laid on 30 January of that year and it was for the most part finished at the end of September, but the official opening only took place at the beginning of 1692. This anonymous ground-plan and the accompanying view in bird's-eye perspective on sheet 294 were probably drawn in 1690 according to the state of affairs at that time, and then in January 1691 submitted to Van Rheede tot Drakesteyn by the Secretary of the Political Council in Jaffna, the later Commander and Governor-General Hendrick Zwaardecroon, in Tuticorin for his final agreement. Possibly Zwaardecroon was also the maker of the plan – the annotation and signature are in any case in his handwriting. In the first years the seminary at Nallur was popular with pupils and students, but after about 1710 it gradually declined. In 1723 the institution was finally closed and all the functions of higher education were transferred to the seminary in Colombo (see sheet 117). The Netherlands National Archives hold copies of the drawing and the ground-plan with the numbers 4.VEL 1006 and 4.VEL 1007.

blad 295 boven / sheet 295 above:

Universiteitsbibliotheek Leiden, Collectie Bodel Nijenhuis 002-11-049.

[Anoniem, ca. 1721] :
[Anonymous, c. 1721] :

Plaan / van de het fort / Hammenhiel / met sijne / cituatie.

Plan / of the fort of / Hammenhiel / with its situation.

Schaalstok van 100 Rl:e Roeden = [ca. 1 : 5.630].
Scale-bar of *100 Rl:e Roeden* = [approximately 1 : 5,630].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 26,5 x 41,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 26.5 x 41.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is onder.
Orientation: north is below.

Hammenhiel. Het artilleriefortje Hammenhiel in de monding van de Straat van Kayts, oorspronkelijk de omstreeks 1640 gebouwde Portugese versterking São Francisco, beheerste de enige toegangsweg over zee naar de stad Jaffnapatnam. Deze overzichtskaart van de zeeëngte tussen de eilanden Kayts (boven) en Amsterdam of Karaitivu (onder) uit de serie in de Collectie Bodel Nijenhuis naar Pieter Gijsbert Noodt (zie blad 134) toont Hammenhiel geheel rechtsonder, met aan de kust van Amsterdam weer het eerder genoemde 'Olijphants hooft' voor de verscheping van gevangen olifanten naar Voor-Indië. In de collectie van de Sri Lanka National Archives is van deze kaart geen kopieversie aanwezig. Het plattegrondje van het fort op blad 295 onder door Jan Christiaensz Toorzee is waarschijnlijk het resultaat van diens opmeting tijdens de inspectiereis van gouverneur Gerrit de Heere in 1698, maar werd pas na afloop daarvan in Colombo getekend.

Hammenhiel. The small artillery fort of Hammenhiel at the entry of the Kayts Strait, originally the Portuguese fort of São Francisco built around 1640, dominated the only access by sea to the town of Jaffnapatnam. This general map of the strait between the islands of Kayts (above) and Amsterdam or Karaitivu (below) from the series in the Bodel Nijenhuis Collection connected with Pieter Gijsbert Noodt (see sheet 134) shows Hammenhiel at the very bottom on the right, with on the coast of Amsterdam again the *Olijphants hooft* (Elephant jetty) already mentioned for shipping captured elephants to India. No copy of this map is held in the collection of the Sri Lanka National Archives.

(Deel/Vol. I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, I-23s II).

blad 295 onder / sheet 295 below:

Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde, H 47 kaart/map no. 21.

Colombo den 8:en November A:o 1698. J:C:Toorzee, Ingenieur :
Colombo the 8th of November A:o 1698. J:C:Toorzee, Engineer :

Hammenhiel.

Schaalstok van 30 Roeden = [ca. 1 : 930].
Scale-bar of *30 Roeden* = [approximately 1 : 930].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 32,5 x 19 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 32.5 x 19 cm.

Oriëntatie: het noorden is linksboven.
Orientation: north is upper left.

Verklaringen: [onder] een beschrijving :
Explanations: [below] a description :

Dit steene fortje door de Portugeesen gebouwt leijt op een rotsige grond in de Mond der Reviere van Kaijs of Ourature; d'inwendige gebouwen met swart afgeset zijn van een; en die met rood van twee verdiepingen.

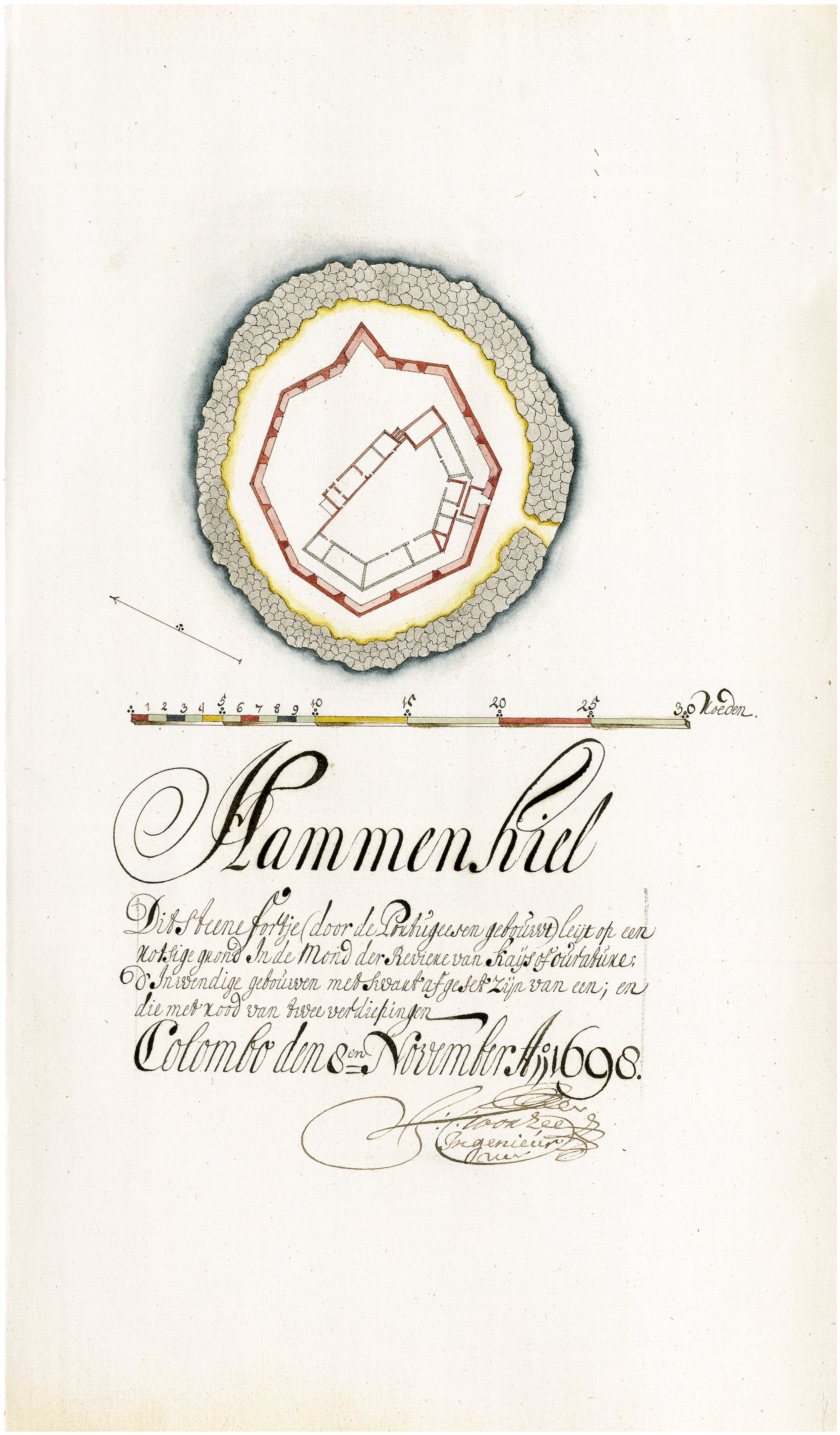
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 15 20 25 30 Roeden
Hammenhiel
Dit steene fortje (door de Portugeesen gebouwt) leijt op een rotsige grond In de Mond der Reviere van Kaijs of Ourature;
D'Inwendige gebouwen met swart afgeset zijn van een; en die met rood van twee verdiepingen
Colombo den 8:en Novembr A:o 1698.
Toorzee Ingenieur

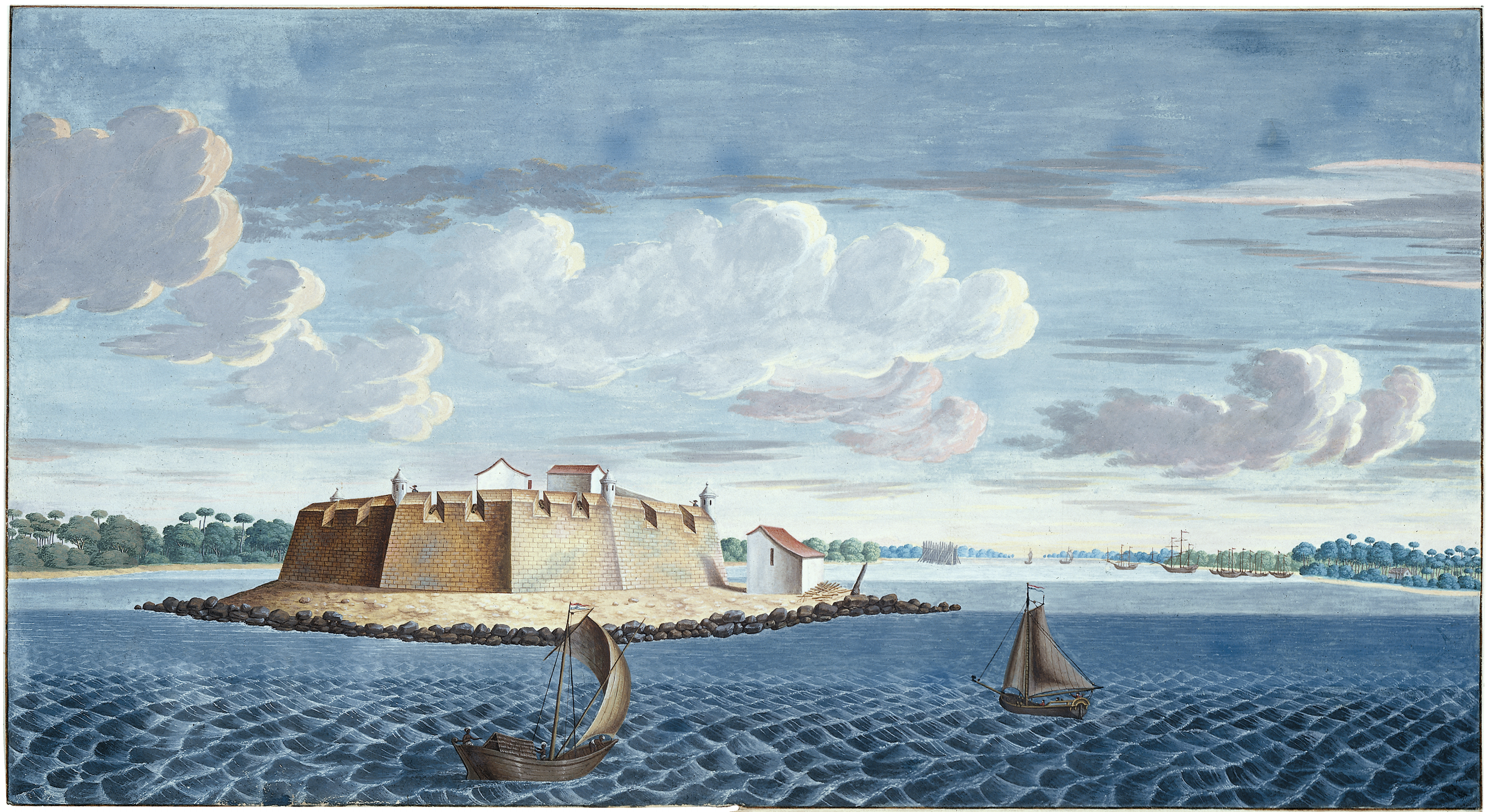

Fortres Hammenhiel uijt Zee.

C: Steiger. pinx:

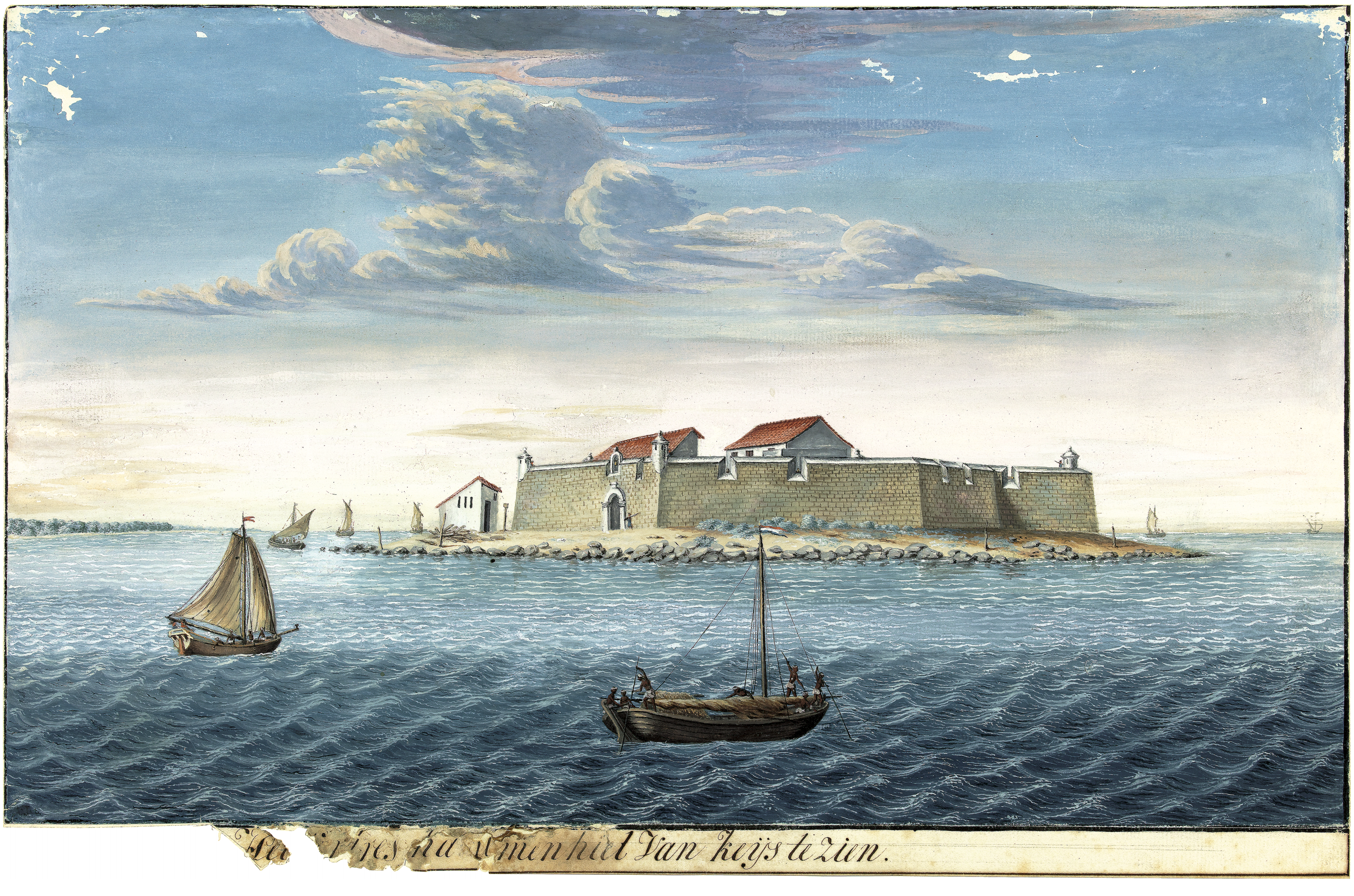

Het Fortres Hammenhiel Van keijs te zien.

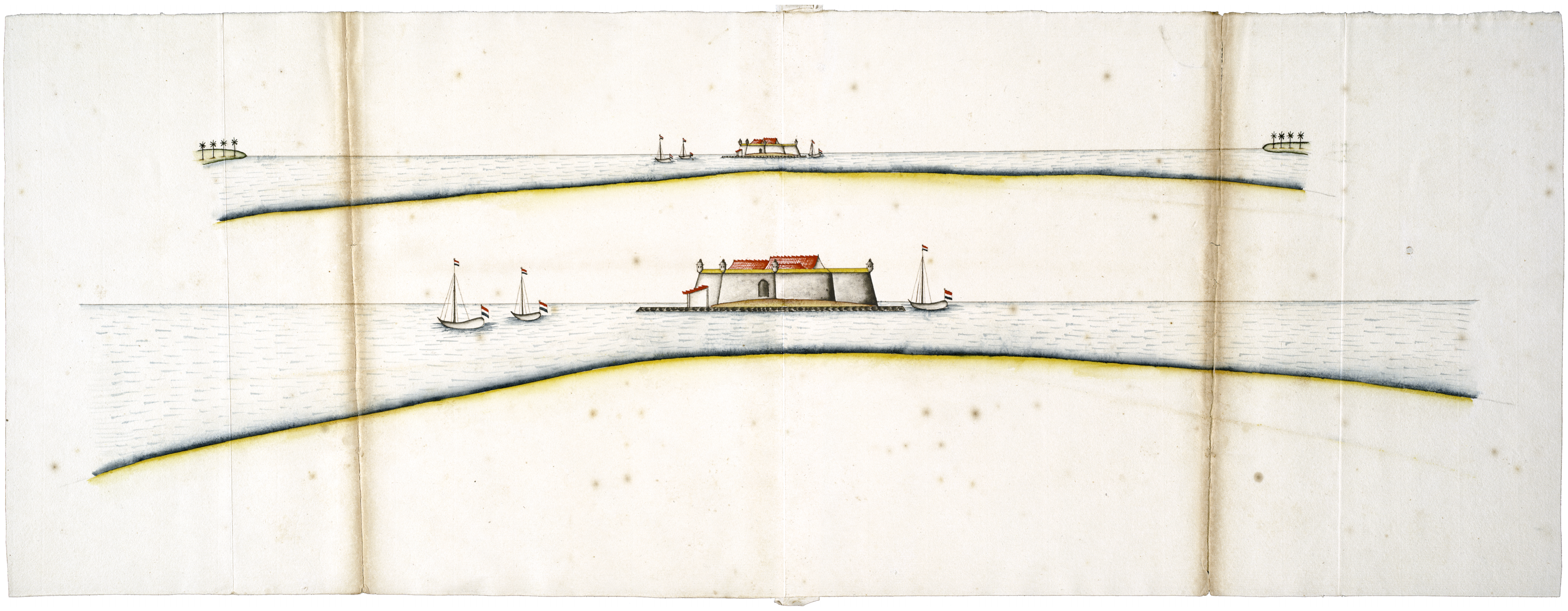

blad 296 boven / sheet 296 above:

Rijksmuseum Amsterdam, RP-T-1902-A-4665.

C: Steiger. pinx:, [ca./c. 1730] :

Fortres Hammenhiel uijt Zee.

The Fort of Hammenhiel [as seen] from the Sea.

Aquarel op papier, 28 x 44,5 cm.
Water-colour on paper, 28 x 44.5 cm.

De beide aquarellen van Caspar Steiger op blad 296 van omstreeks 1730 geven aanzichten van het fortje Hammenhiel uit respectievelijk het westen en het zuidoosten weer. Op de bovenste tekening is in het midden de olifantenbrug op de zuidoever van het eiland Karaitivu of Amsterdam te herkennen, een zware balkenconstructie waarover de dieren aan boord van de schepen konden worden gedreven. Bij Kayts, op de tegenoverliggende oever, gingen grotere compagniesschepen met bestemming Jaffna voor anker; de belading vond daar dan verder plaats met kleinere boten en lichters.

The two water-colours by Caspar Steiger on sheet 296 from around 1730 give views of the little fort of Hammenhiel from the west and the south-east. In the upper drawing we can see in the centre the 'elephant bridge' on the southern shore of the island of Amsterdam or Karaitivu. This was a construction of heavy beams over which the elephants could be driven on board the ships. Larger Company ships heading for Jaffna anchored off Kayts, on the opposite shore, where the actual loading and unloading was done with smaller boats and lighters.

blad 296 onder / sheet 296 below:

Rijksmuseum Amsterdam, RP-T-1902-A-4666.

[Caspar Steiger, ca./c. 1730] :

Het fortres hammenhiel van keijs te zien.

The Fort of Hammenhiel [as seen] from Kayts.

Aquarel op papier, 28,5 x 44 cm.
Water-colour on paper, 28.5 x 44 cm.

blad 297 boven / sheet 297 above:

Nationaal Archief, 1.04.02 1921 kaart/map no. 7.

[Martinus Leusecam, 1720] :

[Twee aanzichten van het fort Hammenhiel].

[Two views of the fort of Hammenhiel].

2 tekeningen met pen en penseel op papier, gekleurd, 27,5 x 73 cm.
2 pen and brush drawings on paper, coloured, 27.5 x 73 cm.

Beide tekeningen uit een der verslagen van de inspectiereizen door gouverneur Isaac Augustijn Rumpf, waarschijnlijk van de hand van de landmeter Martinus Leusecam, laten het fortje Hammenhiel vanuit het zuidoosten zien, dus vanaf de zuidoever van de Straat van Kayts. Deze aanzichten komen in geen van de andere rapporten van Rumpfs reizen voor, terwijl verder ook geen situatiekaart of plattegrond van het fort is opgenomen.

Both drawings from one of the reports on the tours of inspection by Governor Isaac Augustijn Rumpf, probably produced by the surveyor Martinus Leusecam, show the fort of Hammenhiel from the south-east, that is, from the southern shore of Kayts Strait. These views do not occur in any of the other reports of Rumpf's journeys, and they also do not include a situation-map or ground-plan of the fort.

blad 297 onder / sheet 297 below:

Universiteitsbibliotheek Leiden, Collectie Bodel Nijenhuis 002-11-047.

[Anoniem, ca. 1721] :
[Anonymous, c. 1721] :

Plaan / van de cituatie / ent' fort / Ponierijn.

Plan / of the situation / and the fort of / Pooneryn.

Schaalstok van 60 Rl:e Roeden = [ca. 1 : 1.800].
Scale-bar of *60 Rl:e Roeden* = [approximately 1 : 1, 800].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 26,5 x 41,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 26.5 x 41.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is rechtsonder.
Orientation: north is lower right.

(vervolg op pag. 298 / continued on p. 298)

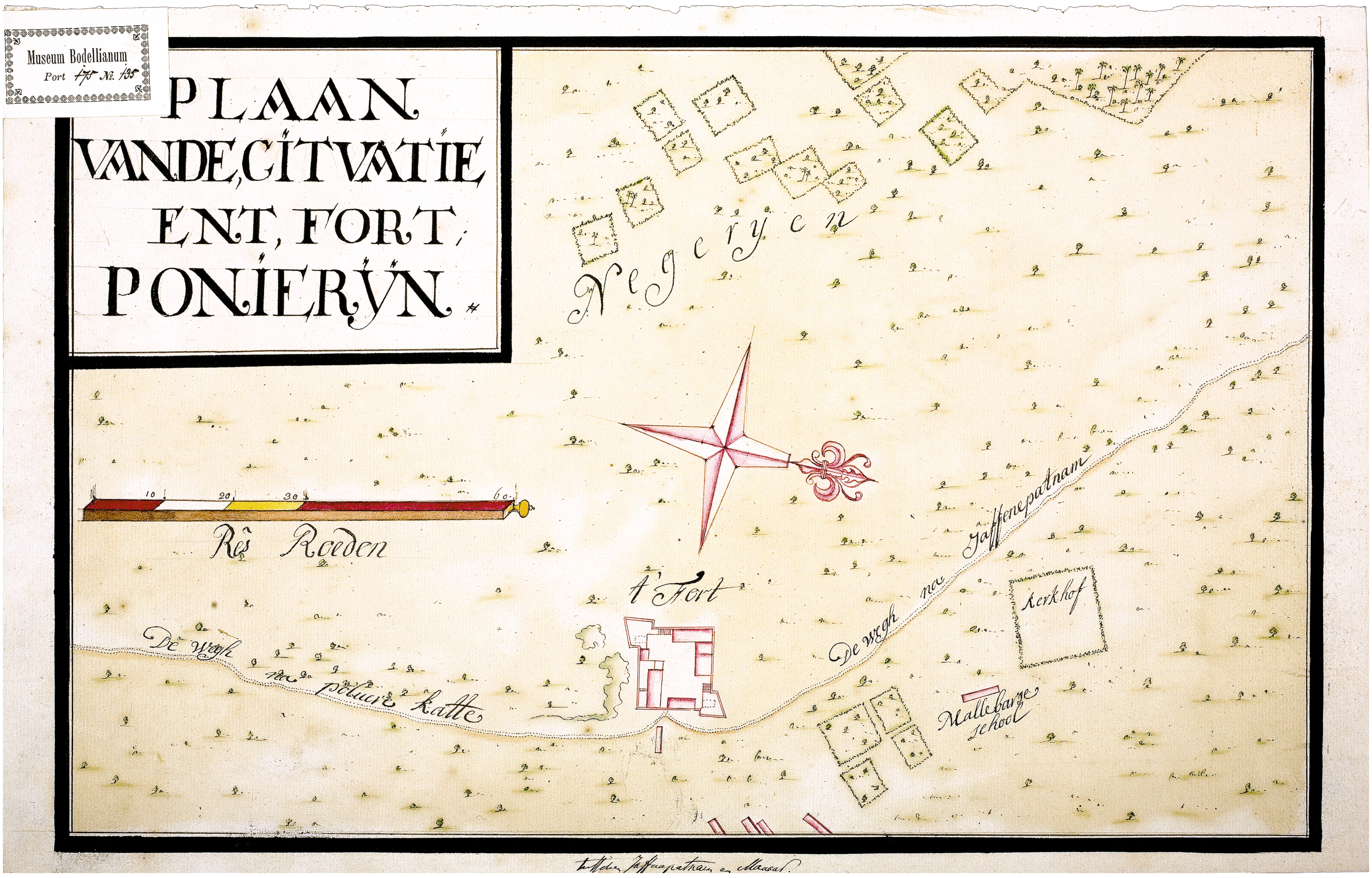

(vervolg van pag. 297 / continued from p. 297)

Pooneryn (Punakari). Het fortje Pooneryn, aan de zuidoever van de lagune van Jaffnapatnam nabij de smalle westelijke uitgang naar zee, bewaakte de toegang tot het schiereiland aan de westzijde van de Vanni-landen. Net als Hammenhiel dateerde het uit de late Portugese periode en werd het na de bezetting in 1658 door de Compagnie in gebruik genomen. De oorspronkelijke vorm was waarschijnlijk die van een blokhuis, dus een versterking zonder bastions. Het grondplan zoals weergegeven in deze situatiekaart van ca. 1721 en op de plattegronden uit 1698 en 1720 op blad 298, een groter vierkant met twee diagonale hoekbastions, is karakteristiek voor kleinere compagniesforten van na ca. 1670. Van de hier getoonde kaart uit de Collectie Bodel Nijenhuis in de Universiteitsbibliotheek Leiden, die weer gerelateerd kan worden aan het karteringswerk in Ceylon door de ingenieur Pieter Gijsbert Noodt in 1721 (zie blad 134) en onder meer laat zien dat Pooneryn als hoofdplaats van de gelijknamige kerkpattoe toen ook over een 'Mallebarse' (Tamil) school beschikte, bestaat in het Nationaal Archief van Sri Lanka geen kopieversie.

Pooneryn (Punakari). The little fort of Pooneryn, on the southern shore of the lagoon of Jaffnapatnam near the narrow western outlet to the sea, guarded access to the peninsula on the western side of the Vanni. Just like Hammenhiel, it dated from the late Portuguese period and was taken over by the Company after its occupation in 1658. The original form was probably that of a blockhouse, that is, a fortification without bastions. The ground-plan as depicted in this situation map from about 1721, and on the plans from 1698 and 1720 on sheet 298, is of a larger square with two diagonal corner bastions, which is characteristic of smaller Company forts after about 1670. The National Archives of Sri Lanka hold no copy of the map shown here from the Bodel Nijenhuis Collection in the Leiden University Library, which again can be related to the mapping work done in Ceylon by the engineer Pieter Gijsbert Noodt in 1721 (see sheet 134), and among other things shows that Pooneryn, as the main town of the parish pattu of the same name, then also possessed a 'Malabar' (Tamil) school.

blad 298 boven / sheet 298 above:

Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde, H 47 kaart/map no. 20.

Ponnerijn Den 17:en September Anno 1698. J:C: Toorzee, Ingenieur :
Pooneryn The 17th of September Anno 1698. J:C: Toorzee, Engineer :

Ponnerijn.

Pooneryn.

Schaalstok van 25 Roeden = [ca. 1 : 915].
Scale-bar of *25 Roeden* = [approximately 1 : 915].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 32,5 x 18,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 32.5 x 18.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is linksboven.
Orientation: north is upper left.

Verklaringen: [onder] een beschrijving :
Explanations: [below] a description :

Dit steene Fortje legt aan de west boord der Wannij, van waer sig dit landschap eijndigt in een strook lands, strekkende noordwaerts tusschen de zee en 't lack ruijm 3 uuren tot aan de hoek van Calmone, of 't veer Colombogamme die gelegen is 1½ uur van Jaffanapatnam. De Huijsinge met swart afgeset zijn van een; en die met root van twee verdiepingen.

Jan Christiaensz Toorzees beschrijving bij zijn kaartje van Pooneryn uit het verslag van de inspectiereis van gouverneur Gerrit de Heere in 1698 maakt melding van de 'hoek van Calmone' (Kalmunai), vanwaar een veerboot reizigers over de lagune naar 'Colombogamme' (Columbuthurai) bracht, enkele kilometers ten zuidoosten van de stad Jaffna. De plattegrond van Pooneryn door Martinus Leusecam uit een der verslagen van de inspecties door gouverneur Isaac Augustijn Rumpf uit 1720 op blad 298 onder is weer een exacte kopie van die van Toorzee, inclusief de annotatie. Dit kaartje vormt in het verslag een geheel met dat van Mannar op blad 301 boven. Het Nationaal Archief bezit een tweede, identieke versie in het kopieverslag 1.11.01.01 599 (kaart 3).

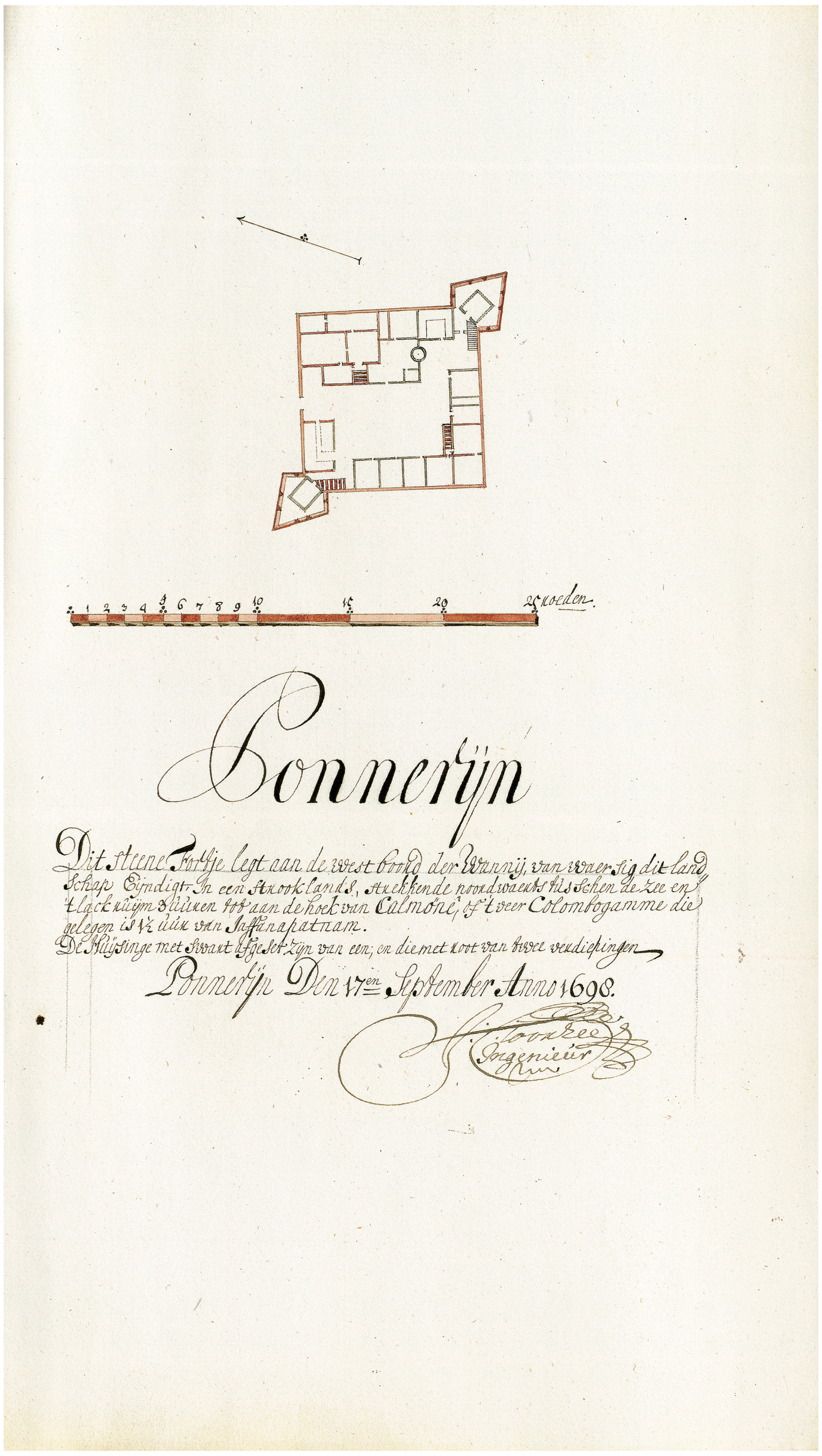
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 15 20 25 roeden.
Ponnerijn
Dit steene Fortje legt aan de west boord der Wannij, van waer sig dit land
Schap Eijndigt In een Strooklands, strekkende noordwaerts tusschen de zee en
't lack ruijm 3 uuren tot aan de hoek van Calmone, of 't veer Colombogamme die
gelegen is 1½ uur van Jaffanapatnam.
De Huijsinge met Swart afgeset zijn van een; en die met root van twee verdiepingen
Ponnerijn Den 17en September Anno 1698.
Toorzee
Ingenieur

Jan Christiaensz Toorzee's description with his little map of Pooneryn from the report on the tour of inspection by Governor Gerrit de Heere in 1698 refers to the *hoek van Calmone* (Kalmunai Point), from where a ferry took travellers over the lagoon to *Colombogamme* (Columbuthurai), several kilometres to the south-east of Jaffna town. The ground-plan of Pooneryn by Martinus Leusecam from one of the reports on the inspections by Governor Isaac Augustijn Rumpf from 1720 on sheet 298 below is again an exact copy of the one by Toorzee, including the annotation. In the report this little map forms a whole with the one of Mannar on sheet 301 above. The Netherlands National Archives hold a second, identical version in the duplicate report, number 1.11.01.01 599 (map 3).

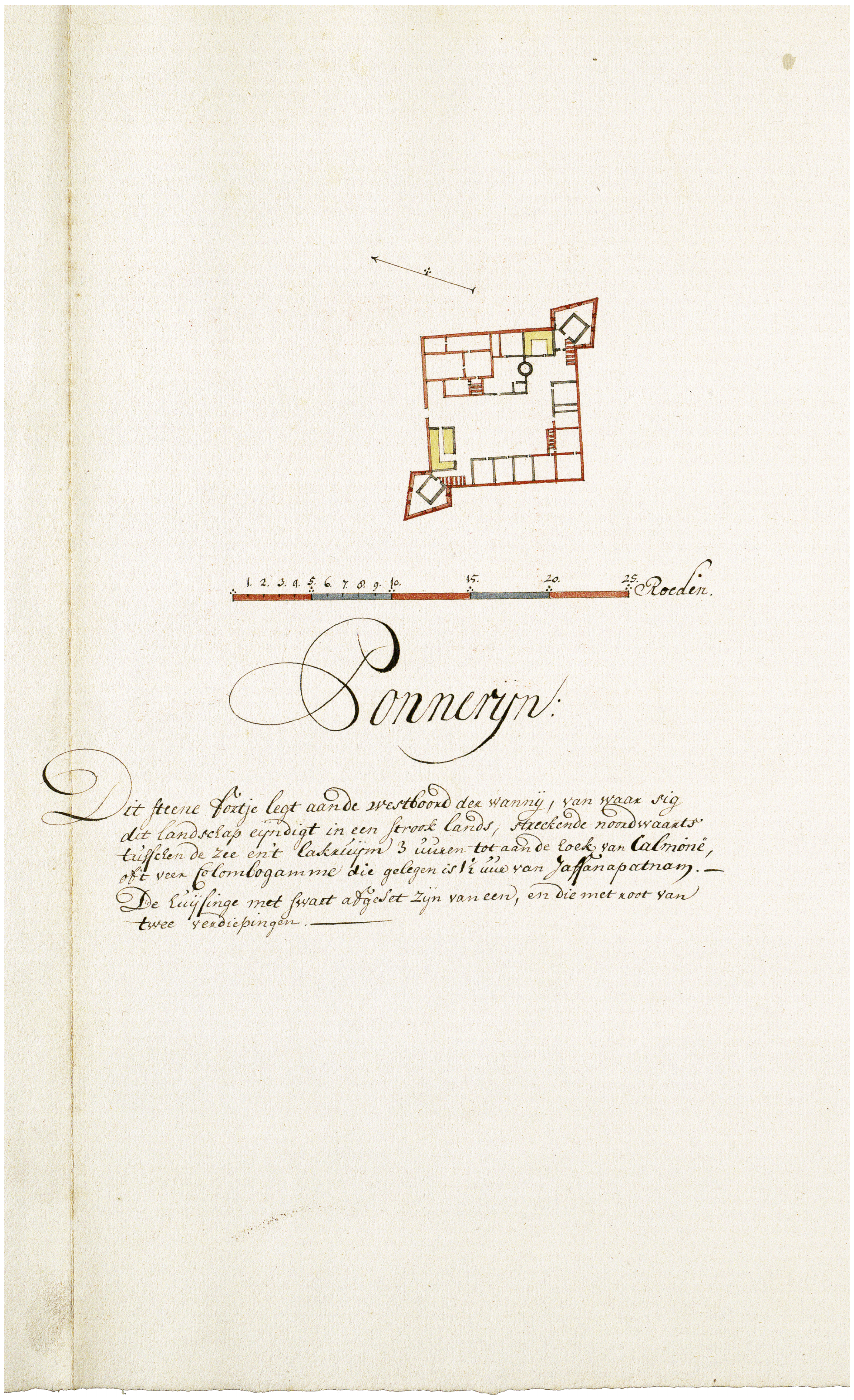
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 15. 20. 25. Roeden.
Ponneryn:
Dit steene fortje legt aan de westboord der wannij, van waar sig
dit landschap eyndigt in een strook lands, streckende noordwaarts
tusschen de zee en 't lak ruijm 3 uuren tot aan de hoek van Calmone,
of 't veer Colombogamme die gelegen is 1½ uur van Jaffanapatnam.
De huijsinge met swart afgeset zijn van een, en die met root van
twee verdiepingen.

blad 298 onder / sheet 298 below:

Nationaal Archief, 1.11.01.01 1523 kaart/map no. 2.

[Martinus Leusecam, 1720] :

Ponnerijn.

Pooneryn.

Schaalstok van 25 Roeden = [ca. 1 : 905].
Scale-bar of *25 Roeden* = [approximately 1 : 905].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 37 x 26 cm (uitsnede).
1 map : ms on paper, coloured, 37 x 26 cm (section).

Oriëntatie: het noorden is linksboven.
Orientation: north is upper left.

Verklaringen: [onder] een beschrijving :
Explanations: [below] a description :

Dit steene fortje legt aan de westboord der Wannij, van waar sig dit landschap eijndigt in een strook lands, streckende noordwaarts tusschen de zee en 't lak ruijm 3 uuren tot aan de hoek van Calmone, of 't veer Colombogamme die gelegen is 1½ uur van Jaffanapatnam. De huijsinge met swart afgeset zijn van een, en die met root van twee verdiepingen.

blad 299 boven / sheet 299 above:

Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde, H 47 kaart/map no. 19.

Jaffanapatnam den 16:en Augustus A:o 1698. J:C: Toorzee, Ingenieur :
Jaffnapatnam the 16th of August A:o 1698. J:C: Toorzee, Engineer :

[Pas] Pyl / Beschutter / Eliphant.

Pijl / Beschutter / Elephant [Pass].

Schaalstok van 30 Roeden = [ca. 1 : 960].
Scale-bar of *30 Roeden* = [approximately 1 : 960].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 32,5 x 19,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 32.5 x 19.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is linksboven.
Orientation: north is upper left.

Verklaringen: [boven] een beschrijving :
Explanations: [above] a description :

De drie onderstaande steene Fortjes, of geflanqueerde redouten Pijl, Beschutter en Eliphant leggen in een rechte linie drie quart uuren gaans van den andere, beslaande de breedte van een strook lands, dat van de Provintie Patchelepale langs de oost boord der Wannij Zuijdwaarts streckt, in voegen dat de Pijl legt aan den oever der Zee, d'Eliphant aan 't Binnenwater 't welk de Wannij van de Jaffanapatnamse Provintien onderscheijd, en de Beschutter legt in 't midden, werden in't generael de Passen genoemt.

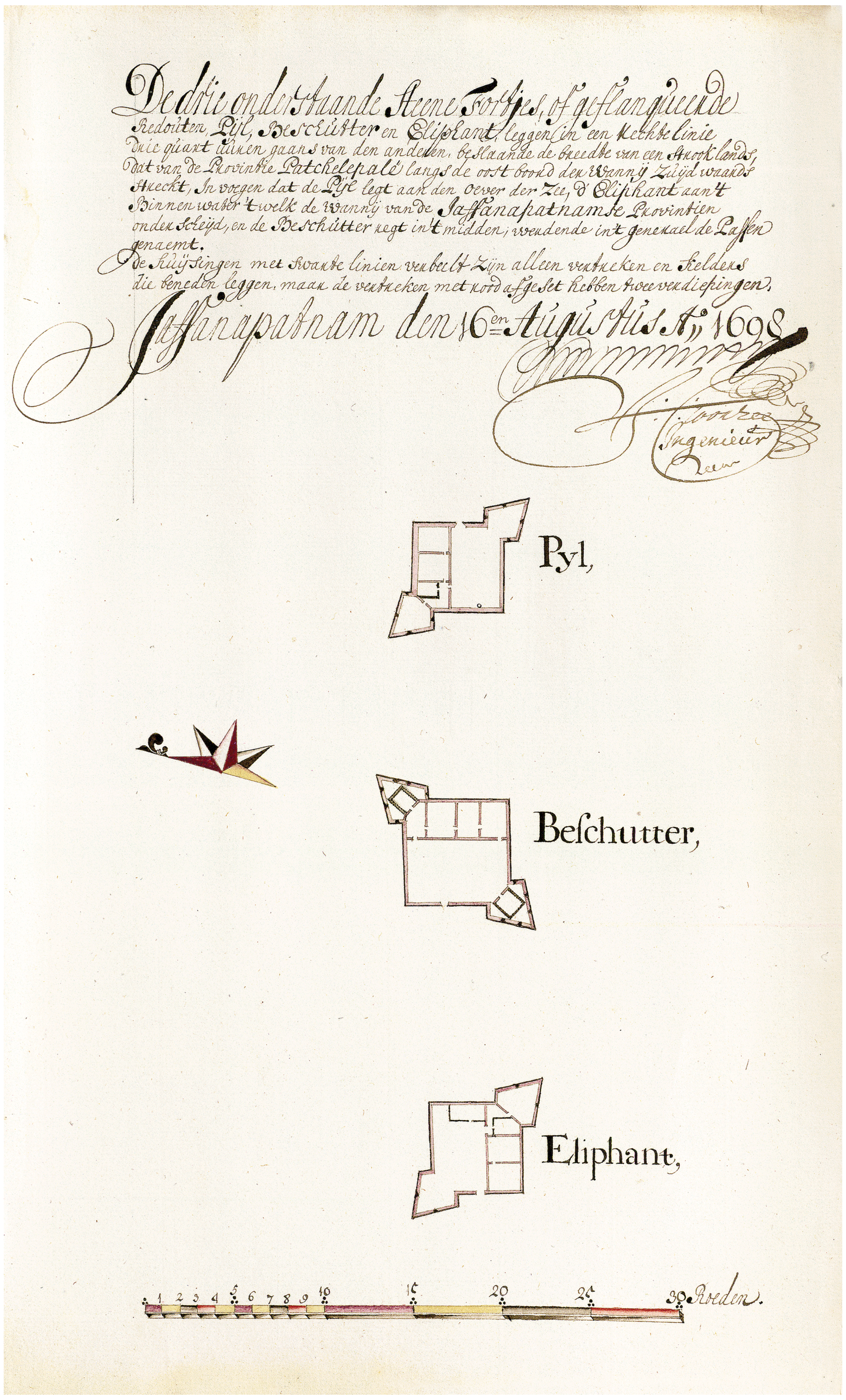

De drie onderstaande Steene Fortjes, of geflanqueerde
Redouten, Pijl, Beschutter en Eliphant, leggen in een rechte linie
drie quart uuren gaans van den anderen, beslaande de breedte van een strook lands,
dat van de Provintie Patchelepalé langs de oost boord den Wanny Zuijd waards
streckt, In voegen dat de Pijl legt aan den oever der Zee, d' Eliphant aan 't
Binnen water 't welk de Wanny van de Jaffanapatnamse Provintien
onderscheijd, en de Beschutter regt in 't midden; wordende in 't generael de Passen
genaemt.
De huijsingen met swarte linien verbeelt zijn alleen vertrecken en kelders
die beneden leggen, maar de vertrecken met rood afgeset hebben twee verdiepingen.
Jaffanapatnam den 16en Augustus Ao. 1698
Toorzee
Ingenieur

Pas Pijl, Pas Beschutter, Pas Eliphant (Elephant Pass). In dit kaartje van Jan Christiaensz Toorzee uit het verslag van de inspectiereis van gouveneur Gerrit de Heere in 1698 zijn de plattegronden weergegeven van drie bijna identieke fortjes, de 'Passen' die kort na 1690 op last van gouverneur Laurens Pijl (1680-1692) werden aangelegd ter bescherming van de oostelijke toegang tot het schiereiland Jaffna. Pas Beschutter en Pas Pijl, de laatste genoemd naar de gouverneur, zijn gelegen in het smalle oostelijkste deel van de toenmalige provincie Pachchilapalai, Pas Eliphant stond op een droogte iets buiten de kust van het landschap Karachchi (zie ook de kaarten op de bladen 270-271 en 282). Deze laatste versterking bewaakte daar de doorwaadbare plaats in de lagune waarlangs gevangen olifanten uit de Vanni en de zuidelijke gebieden naar Jaffna werden gedreven om te worden geveild en verscheept. Deze 'Elephant Pass' is tegenwoordig een dam met de spoorlijn en de weg tussen Jaffna en de rest van Sri Lanka; het compagniesfortje ter plaatse is in de recente burgeroorlog volledig verwoest.

Pas Pijl, Pas Beschutter, Pas Eliphant (Elephant Pass). In this little map by Jan Christiaensz Toorzee from the report on the tour of inspection by Governor Gerrit de Heere in 1698 we find the ground-plans of three almost identical little forts, the *Passen* that were constructed shortly after 1690 on the orders of Governor Laurens Pijl (1680-1692) in order to protect the eastern access to the Jaffna peninsula. Pas Beschutter and Pas Pijl, the latter named after the Governor, lay in the narrow eastern part of the then province of Pachchilapalai, while Pas Eliphant stood on some dry ground a little off the coast of the district of Karachchi (see also the maps on sheets 270-271 and 282). The last mentioned fort guarded the fordable shoals in the lagoon there, where captured elephants from the Vanni and the southern areas were driven to Jaffna to be auctioned and shipped. This Elephant Pass is at present a causeway with the railway and road between Jaffna and the rest of Sri Lanka. The Company fort there has been totally destroyed in the recent civil war.

(Deel/Vol. I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, I-23s I).

blad 299 onder / sheet 299 below:

NATIONAAL ARCHIEF, 4.VEL 928 KAART/MAP NO. 8.

[Anoniem, ca. 1628] :
[Anonymous, c. 1628] :

PLANTA DA ISLA DE MANAR.

KAART VAN HET EILAND MANNAR.

MAP OF THE ISLAND OF MANNAR.

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart + 1 inzetkaart : ms op papier, gekleurd, 32 x 42 cm.
1 map + 1 inset map : ms on paper, coloured, 32 x 42 cm.

Oriëntatie: het noorden is links.
Orientation: north is left.

Mannar. Het strategisch belangrijke eiland Mannar, met zijn sterke fort aan de smalle doorvaart tussen Ceylon en de eilanden en ondiepten van de Adamsbrug, is hier weergegeven in een kaart uit het oorspronkelijk Portugese kaartboek *Beschrijving en Caarten van den Eijlande Ceijlon* uit ca. 1628 (zie blad 30); het inzetje rechtsonder is een schematische plattegrond van de eerste Portugese versterking ter plaatse, gebouwd omstreeks 1560. Deze laatste werd in de jaren na 1638 verbouwd tot het driehoekige fort dat is afgebeeld in de tekening op blad 300 boven, die tevens laat zien hoe dit na de verovering door de Compagnie in februari 1658 voorlopig werd hersteld en uitgebreid. In de jaren tussen ca. 1675 en 1686 volgde de volledige vervanging door een modern fort op een vierkant grondplan met vier hoekbastions, waarvan de diverse bewaard gebleven plattegronden, situatiekaarten en aanzichten uit de jaren 1698-1787 zijn gereproduceerd op de bladen 300 onder t/m 304.

Mannar. The strategically important island of Mannar, with its strong fort on the narrow passage between Ceylon and the islands and shallows of Adam's Bridge, is depicted here in a map from the originally Portuguese map-book *Beschrijving en Caarten van den Eijlande Ceijlon* from about 1628 (see sheet 30). The inset in the lower right-hand corner is a schematic ground-plan of the first Portuguese fortification here, built around 1560. In the years after 1638 this was altered to the triangular fort that is depicted in the drawing on sheet 300 above, which at the same time shows how this was provisionally restored and expanded after the capture by the Company in February 1658. In the years between about 1675 and 1686 there followed a total replacement with a modern fort on a square ground-plan with four corner bastions; the various extant ground-plans, situation-maps and views of this from 1698-1787 have been reproduced on sheets 300 below to 304.

(Deel/Vol. I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, I-23t I).

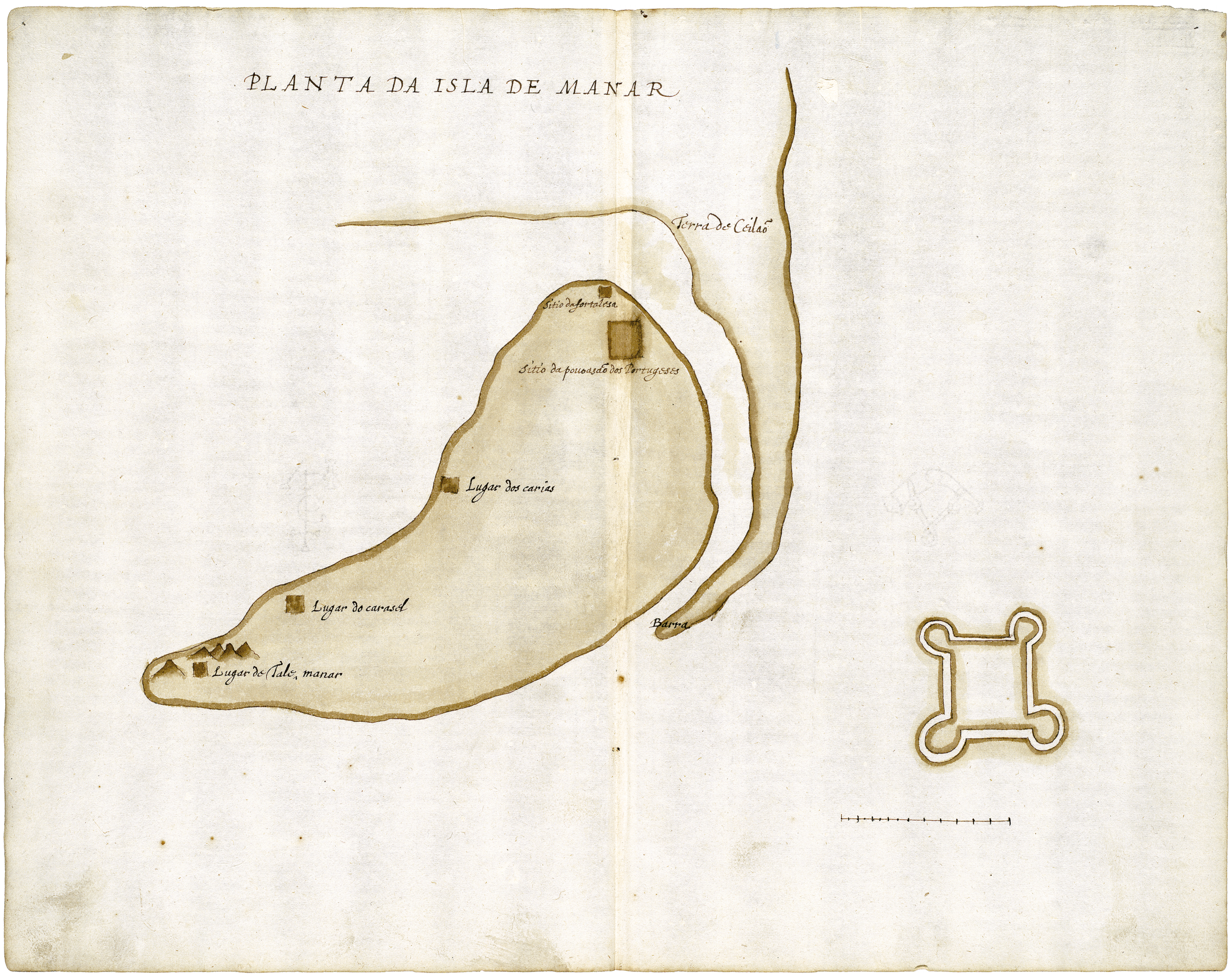

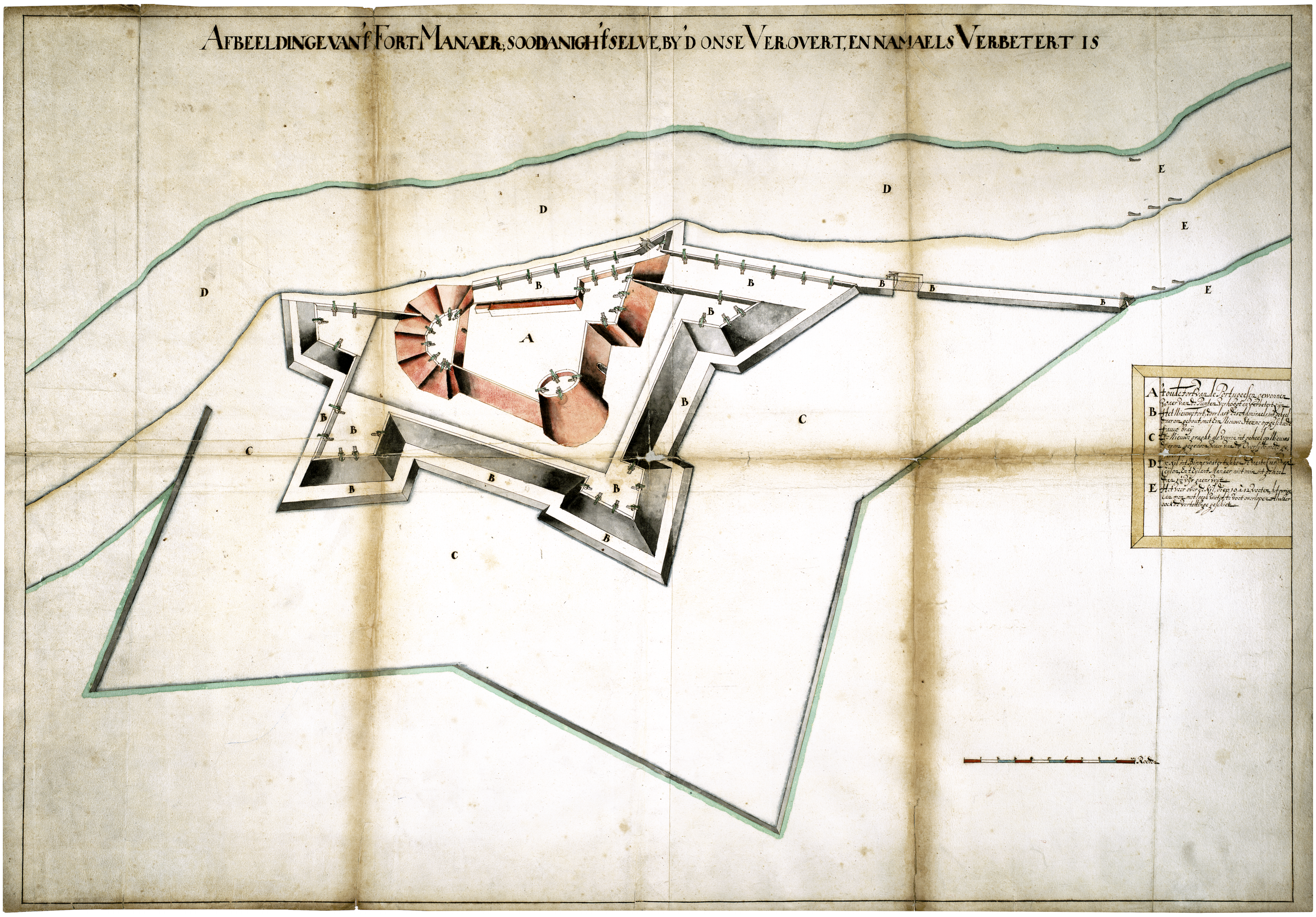
Afbeeldinge van 't Fort Manaer, soodanigh 't selve by d'onse Verovert, en namaels Verbetert is
A
B
C
D
E

blad 300 boven / sheet 300 above:

Nationaal Archief, 4.VEL 991.

[Anoniem, ca. 1665] :
[Anonymous, c. 1665] :

Afbeeldinge van 't Fort Manaer; soodanigh 't selve by d'onse Verovert, en namaels Verbetert is.

Depiction of the Fort of Mannar; such as the same was Captured by us, and subsequently Improved.

Schaalstok van 10 Roeden = [ca. 1 : 295].
Scale-bar of *10 Roeden* = [approximately 1 : 295].

1 kaart met aanzicht in vogelvlucht : ms op papier, gekleurd, 70 x 99 cm.
1 map with a bird's-eye view : ms on paper, coloured, 70 x 99 cm.

Oriëntatie: het noorden is onder.
Orientation: north is below.

Verklaringen: [rechtsmidden] een legenda bij de letters A t/m E :
Explanations: [centre right] a key to the letters A to E :

A. 'T Oude Fort van de Portugeesen gewonnen waer van de Punten verhoogt en verbetert zijn.
B. Het nieuwe Fort, door last des Admiraels int geheel daer om gebout, met Een Nieuwe Steene opgeschoede fause braij.
C. De Nieuwe graght, als vooren in't geheel op Nieuws erom gegraeven, waer van de Oversijde mede ge[...].
D. De Kil int Binnewater tusschen de vaste Cust van Ceijlon, En 't Eijlant Manaer, niet min in't geheel dar 1½ uijr gaens wijt.
E. Het veer over de Kil, diep, 10, à 12, voeten, het overige can men met leegh water, te voet overlopen Alwaer ook de vertollinge geschiet.

Deze fraaie kaart in vogelvluchtperspectief vanuit het noorden toont het veroverde en intussen aangepaste Portugese fort van Mannar, met daaromheen een tweede omwalling die na 1658 werd aangelegd 'door de last des Admiraels', dus in opdracht van de gevolmachtigd commissaris Rijklof van Goens de oude. De maker is wellicht de koopman en latere commandeur van Jaffnapatnam, Jorephaas Vosch, die in 1658 en volgende jaren in opdracht van de eerste commandeur Anthonie Paviljoen als ingenieur werkzaam was aan de fortificatie van Mannar, mogelijk in samenwerking met de kapitein Isaaq de St. Martin. In december 1665 werd een kaart van het verbeterde fort opgestuurd naar de Republiek, waarschijnlijk de hier gereproduceerde. De kaart I-23t I in Deel I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, gedateerd 1672, komt hiermee volledig overeen.

This fine map in bird's-eye perspective looking from the north shows the captured and meanwhile altered Portuguese fort of Mannar, with around it the second set of ramparts that was constructed after 1658 'on the Admiral's orders', that is, on the instructions of the Plenipotentiary Commissioner Rijklof van Goens Sr. The maker was perhaps the merchant and later Commander of Jaffnapatnam, Jorephaas Vosch, who in 1658 and following years was working on the fortification of Mannar as an engineer on the instructions of the first Commander, Anthonie Paviljoen, possibly in collaboration with Captain Isaaq de St. Martin. In December 1665 a map of the improved fort was despatched to the Republic, probably the one reproduced here. The map I-23t I in Volume I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam* dated 1672 corresponds exactly with this.

blad 300 onder / sheet 300 below:

Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde, H 47 kaart/map no. 23.

Manaar Den 19en September A:o 1698. J:C: Toorzee, Ingenieur :
Mannar The 19th of September 1698. J:C: Toorzee, Engineer :

Manaar.

Mannar.

Schaalstok van 30 Roeden = [ca. 1 : 920].
Scale-bar of *30 Roeden* = [approximately 1 : 920].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 32,5 x 24,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 32.5 x 24.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is linksboven [onder].
Orientation: north is upper left [below].

Verklaringen: [onder] een beschrijving en een legenda bij de letters a t/m w :
Explanations: [below] a description and a key to the letters a to w :

Een steene fortje gelegen op het Eijland van de selve benaming, hebbende muuren van 22 v:t hoog boven 't laagste revierwater, en op de Punten aarde borstweeringen, ongevaar 8 v:t breed en 4½ v:t hoog; dog de gragt die geprojecteert is om 6 voet te diepen nog onvoltooijt; voorts zijn de gebouwen aldus g'ordonneert en voltrocken.

a.b.c.d. Vier punten.
e. De poort.
f. Corps duguarde.
g. Sergeants kamer.
h. Vijv diversche packhuijsen.
i. Twee kruijtkelders.
k. Twee portaaltjes.
l. Een volmaakte waterback.
m. Geprojecteerde d[itt]o ongemaakt.
n. Kerk en wapenkamer.
o. Drie kamers voor adsistenten etc:a.
p. Gevangen huijs.
q. Hospitaal.
r. Drie vertreckjes voor meester kok etc:a.
s. Corps duguarde.
t. Sergeants kamer.
u. Drie wooningen voor d'meest gequalificeerde.
w. Vijv d[itt]os voor mindere [d[itt]o.

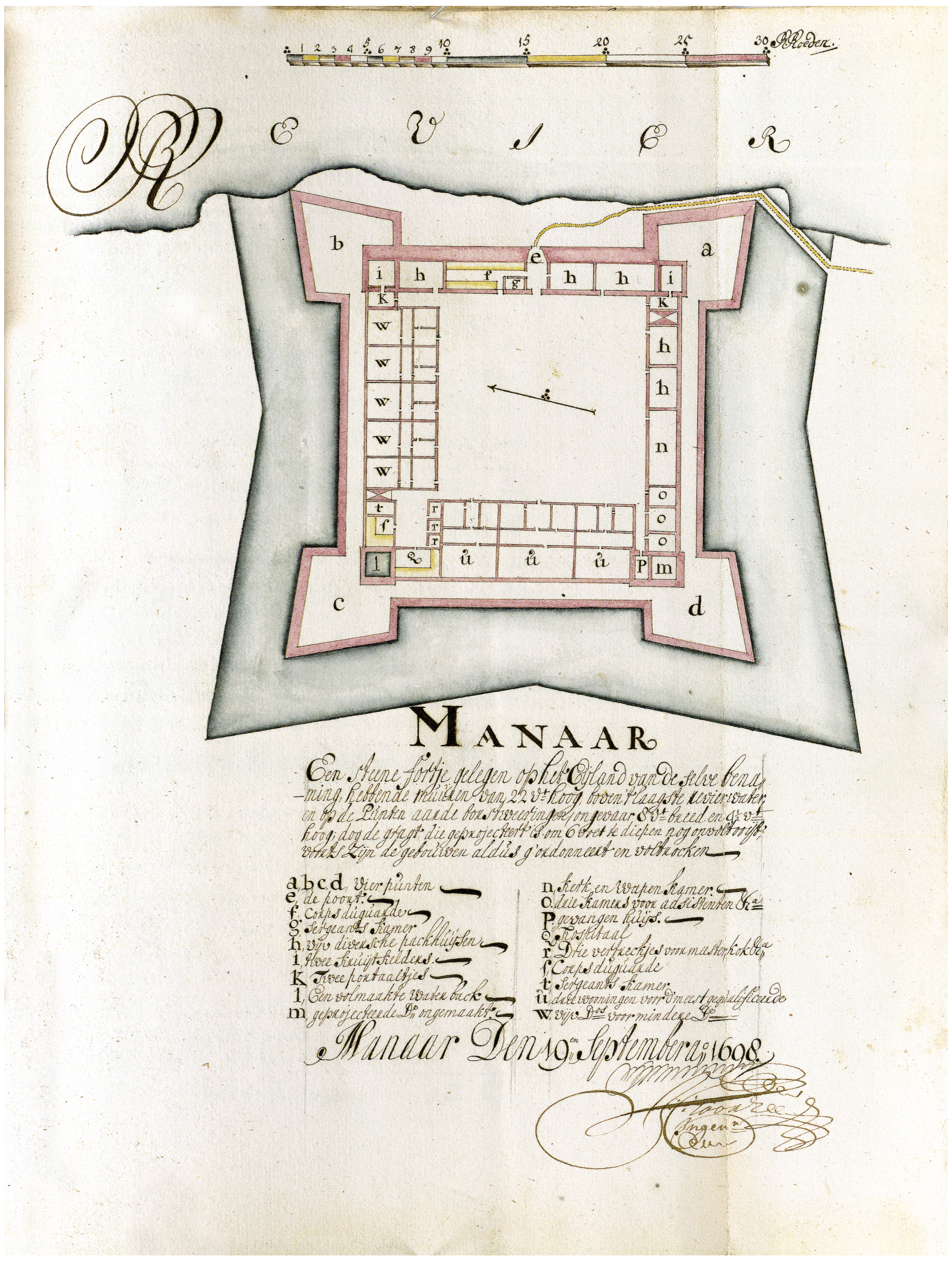

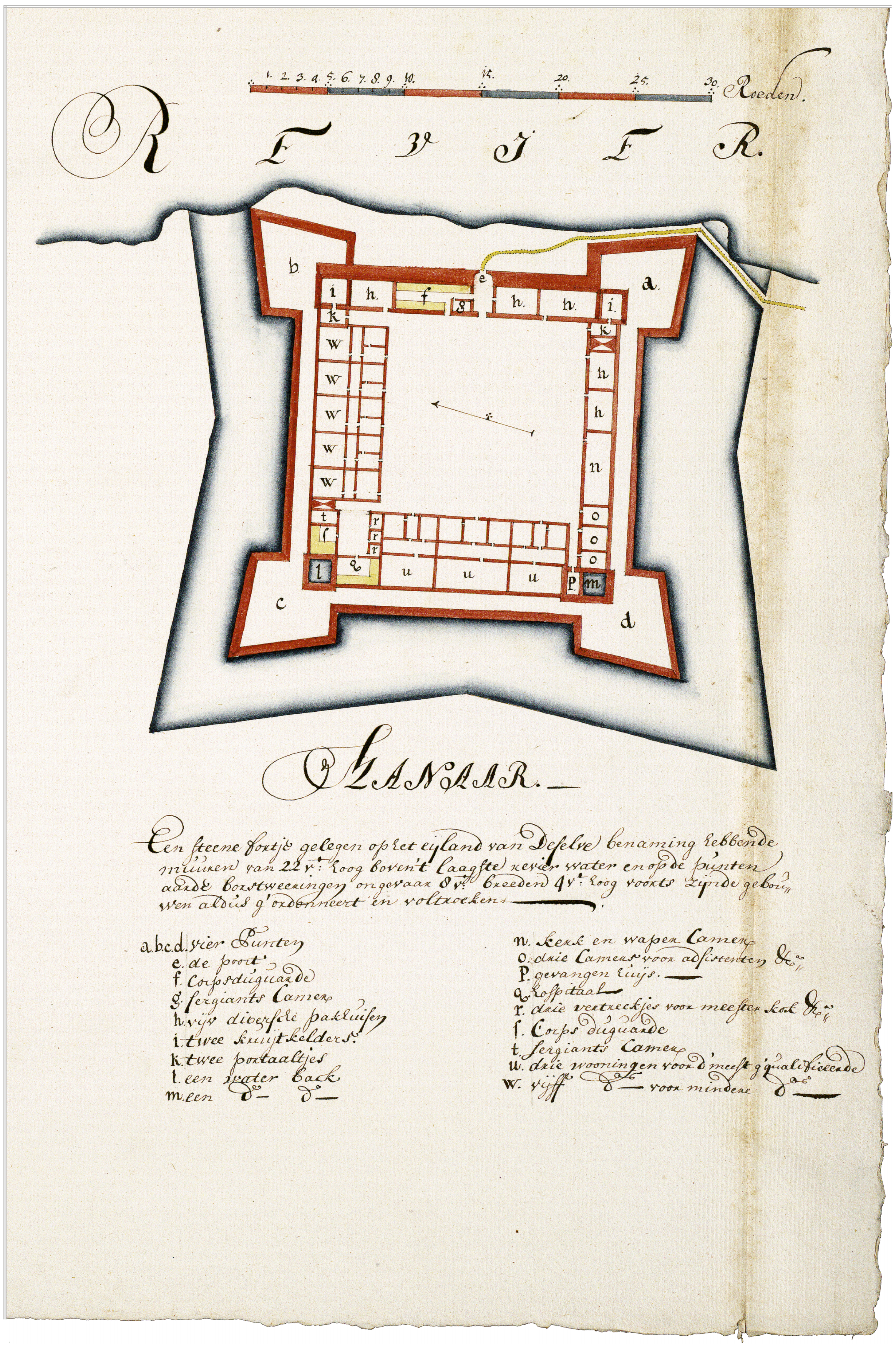
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 15. 20. 25. 30. Roeden.
REVIER.
a
b
c
d
e
f
g
h
i
k
l
m
n
o
p
q
r
s
t
u
w
MANAAR.
Een steene fortje gelegen op het eijland van Deselve benaming hebbende muuren van 22 v:t hoog boven 't laagste rever water en op de punten aarde borstweeringen ongevaar 8 v:t breed en 4½ v:t hoog voorts zijnde gebouwen aldus g'ordonneert en voltrocken.
a.b.c.d. vier Punten
e. de poort
f. Corpsduguarde
g. Sergiants Camer
h. vijv diversche packhuijsen
i. twee kruijtkelders
k. twee portaaltjes
l. een water back
m. een d:o d:o
n. Kerk en wapen Camer
o. drie Camers voor adsistenten &c.a
p. gevangen huijs.
q. Hospitaal
r. drie vertreckjes voor meester kok &c.a
s. Corps duguarde
t. Sergiants Camer
u. drie wooningen voor d'meest g'qualificeerde
w. vijff d:o voor mindere d:o

Het kaartje van Jan Christriaensz Toorzee in het verslag van de inspectiereis van gouverneur Gerrit de Heere in 1698 is de oudste plattegrond van het fort van Mannaar na de nieuwbouw in de jaren rond 1680. Zoals bij de meeste vestigingen in het commandement Jaffnapatnam het geval was, werd zijn voorbeeld ruim twintig jaar later voor opname in de verslagen van de reizen van gouverneur Isaac Augustijn Rumpf nauwkeurig gekopieerd door Martinus Leusecam. De annotatie bij zijn kaartje op blad 301 boven, dat in het verslag gecombineerd is met de plattegrond van het fortje van Pooneryn op blad 298 onder, laat evenwel uitkomen dat in de tussenliggende jaren de buitengracht klaarblijkelijk alsnog voltooid was, evenals de tweede waterbak; voor het overige zijn ook de legenda's geheel identiek. Een aanzicht van het fort van de noordwestzijde behorend bij Leusecams plattegrond is afgebeeld op blad 303 onder. In het Nationaal Archief zijn identieke versies van deze kaart en de tekening aanwezig in het kopieverslag 1.11.01.01 599 (kaarten 1, 3).

Jan Christiaensz Toorzee's small map in the report on the tour of inspection by Governor Gerrit de Heere in 1698 is the oldest ground-plan of the fort of Mannar after its complete renewal in the years around 1680. Just as happened with most of the establishments in the Commandery of Jaffnapatnam, his model was copied accurately by Martinus Leusecam a good twenty years later for inclusion in the reports of the inspections made by Governor Isaac Augustijn Rumpf. The annotation with his map on sheet 301 above, which in the report is combined with the ground-plan of the little fort of Pooneryn on sheet 298 below, nevertheless reveals that in the intervening years the outer moat had been completed, as also the second watertank. For the rest the legends are also completely identical. A view of the fort from the north-western side belonging with Leusecam's ground-plan is shown on sheet 303 below. Identical versions of this map and the drawing are to be found in the Netherlands National Archives in the duplicate report number 1.11.01.01 599 (maps 1, 3).

blad 301 boven / sheet 301 above:

NATIONAAL ARCHIEF, 1.11.01.01 1523 KAART/MAP NO. 3.

[Martinus Leusecam, 1720] :

MANAAR.

MANNAR.

Schaalstok van 30 Roeden = [ca. 1 : 910].
Scale-bar of *30 Roeden* = [approximately 1 : 910].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 37 x 26,5 cm (uitsnede).
1 map : ms on paper, coloured, 37 x 26.5 cm (section).

Oriëntatie: het noorden is linksboven [onder].
Orientation: north is upper left [below].

Verklaringen: [onder] een beschrijving en een legenda bij de letters a t/m w :
Explanations: [below] a description and a key to the letters a to w :

Een steene fortje gelegen op het eijland van Deselve benaming, hebbende muuren van 22 v:t hoog boven 't laagste revier water, en op de punten aarde borstweeringen ongevaar 8 v:t breed en 4½ v:t hoog voorts zijn de gebouwen aldus g'ordonneert en voltrocken.

a.b.c.d. Vier punten.
e. De poort.
f. Corpsduguarde.
g. Sergiants Camer.
h. Vijv diversche packhuisen.
i. Twee kruijtkelders.
k. Twee portaaltjes.
l. Een water back.
m. Een d[itt]o d[itt]o.
n. Kerk en wapen Camer.
o. Drie Camers voor adsistenten etc:a.
p. Gevangen huijs.
q. Hospitaal.
r. Drie vertreckjes voor meester kok etc:a.
s. Corps du guarde.
t. Sergiants Camer.
u. Drie wooningen voor d'meest g'qualificeerde.
w. Vijff d[itt]os voor mindere [d[itt]os.

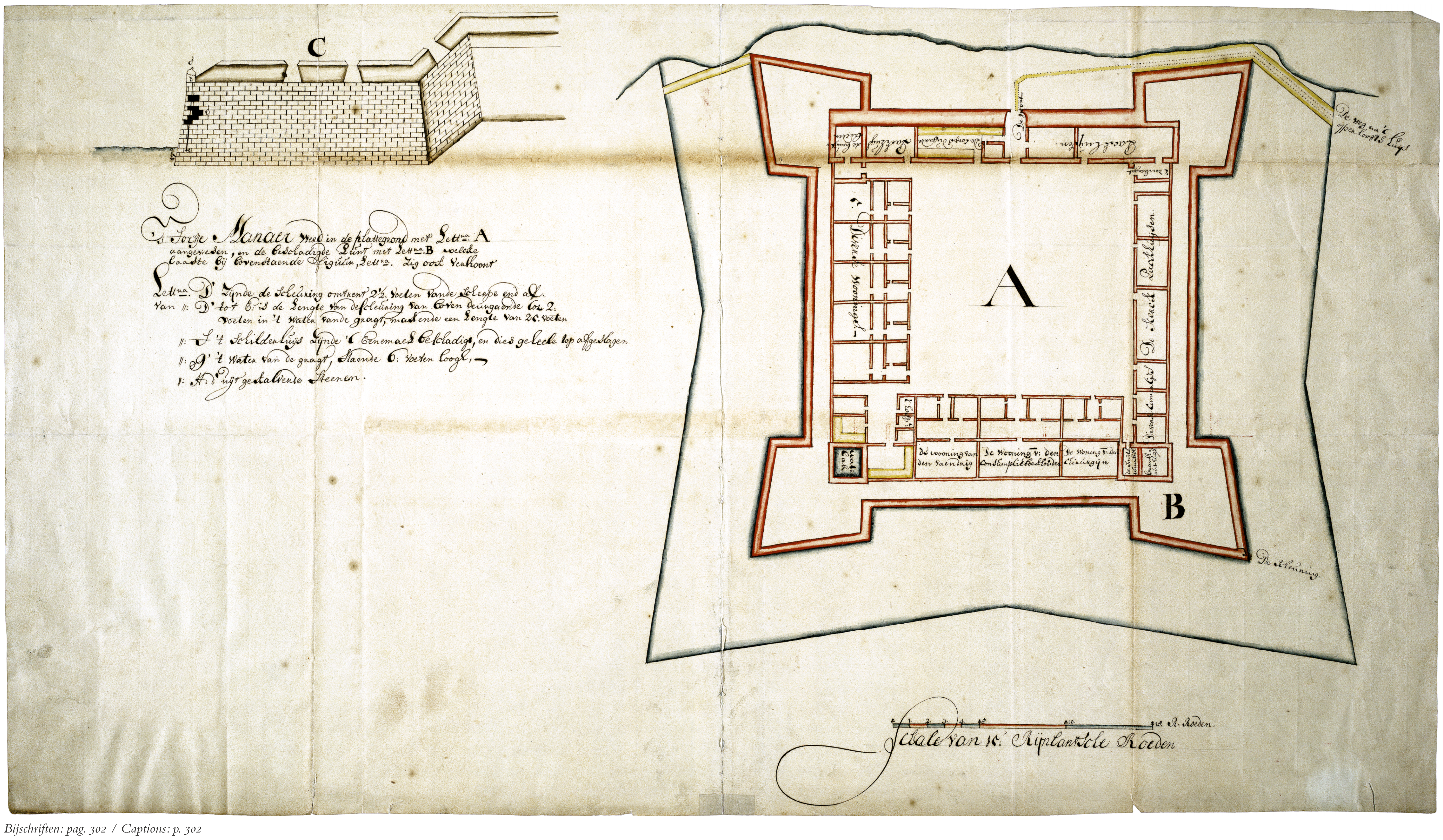
C
'T Fortje Manaer werd in de plattegrond met Lett:ra A aangewezen, en de beschadigde Punt met Lett:ra B welcke laatste bij bovenstaende Figuur, Lett:ra C zig ook vertoont
Lett:ra D zijnde de Scheuring omtrent 2½ voeten vande schepe end af.
van D tot E: is de Lengte van de scheuring van boven deurgaende tot 2: voeten in 't Water vande gragt, makende een Lengte van 26 voeten
F 't Schilderhuijs zijnde t' eenemael beschadigt, en dies geheele top afgeslagen
G 't Water van de gragt, staende 6: voeten hoogh,
H: d' uijtgekalvende Steenen.
A
B
De poort
De scheuring
Scale van 15 Rijnlandsche Roeden

Bijschriften: pag. 302 / Captions: p. 302 *blad 301 onder / sheet 301 below:*

Nationaal Archief, 4.VEL 993.

[Martinus Leusecam, 1722] :

’T FORTJE MANAER […].

THE FORT OF MANNAR […].

Schaalstok van 15 R: Roeden = [ca. 1 : 425].
Scale-bar of *15 R: Roeden* = [approximately 1 : 425].

1 kaart + 1 profiel : ms op papier, gekleurd, 42 x 73 cm.
1 map + 1 profile : ms on paper, coloured, 42 x 73 cm.

Oriëntatie: het noorden is linksboven.
Orientation: north is upper left.

Verso: OBP Ceilon 1722 2de deel 1318.

Verklaringen: [linksboven] een beschrijving, als vervolg van de titel :
Explanations: [upper left] a description, in continuation of the title :

’T Fortje Manaer werd inde plattegrond met Lett:ra A aangewesen, en de beschadigde Punt met Lett:ra B welcke laaste bij bovenstaende figuur, Lett:ra [C] zig ook verthoont. Lett:ra D. Zijnde de scheuring omtrent 2½ voeten van de scherpe end af.
Van [Lett:ra] D. tot E: is de lengte van de scheuring van boven aengaende tot 2: voeten in ’t water van de gragt, meetende een lengte van 25. voeten.
[Lett:ra] F. ’T Schilderhuijs zijde ’t eenemael beschadigd, en dies geheele top afgeslagen.
[Lett:ra] G. ’T Water van de gragt, staende 6: voeten hoogh.
[Lett:ra] H. D’Uijtgekalvende steenen.

In januari 1722 werd door de landmeter Martinus Leusecam een rapport opgesteld over het fort te Mannar, met speciale aandacht voor ‘sekere scheur in de muur van de westerpunt der fortresse’. De hier getoonde kaart was daarvan een bijlage en werd met het rapport in hetzelfde jaar in de Republiek ontvangen. Bij de navolgende herstelwerkzaamheden aan het gescheurde bastion is mogelijk op het gehele fort ook een stenen borstwering aangebracht, ter vervanging van de aarden wal die door Leusecam nog wordt genoemd bij zijn kaartje van 1720 op blad 301 boven.

In January 1722 the surveyor Martinus Leusecam compiled a report on the fort at Mannar, with particular attention to a ‘certain crack in the wall of the western point of the fort’. The map shown here was an attachment to this and was received in the Republic with the report in the same year. When the subsequent restoration work was done on the cracked bastion, it is possible that the whole fort was supplied with a stone breastwork, to replace the original earthen one that Leusecam still alludes to in his map from 1720 on sheet 301 above.

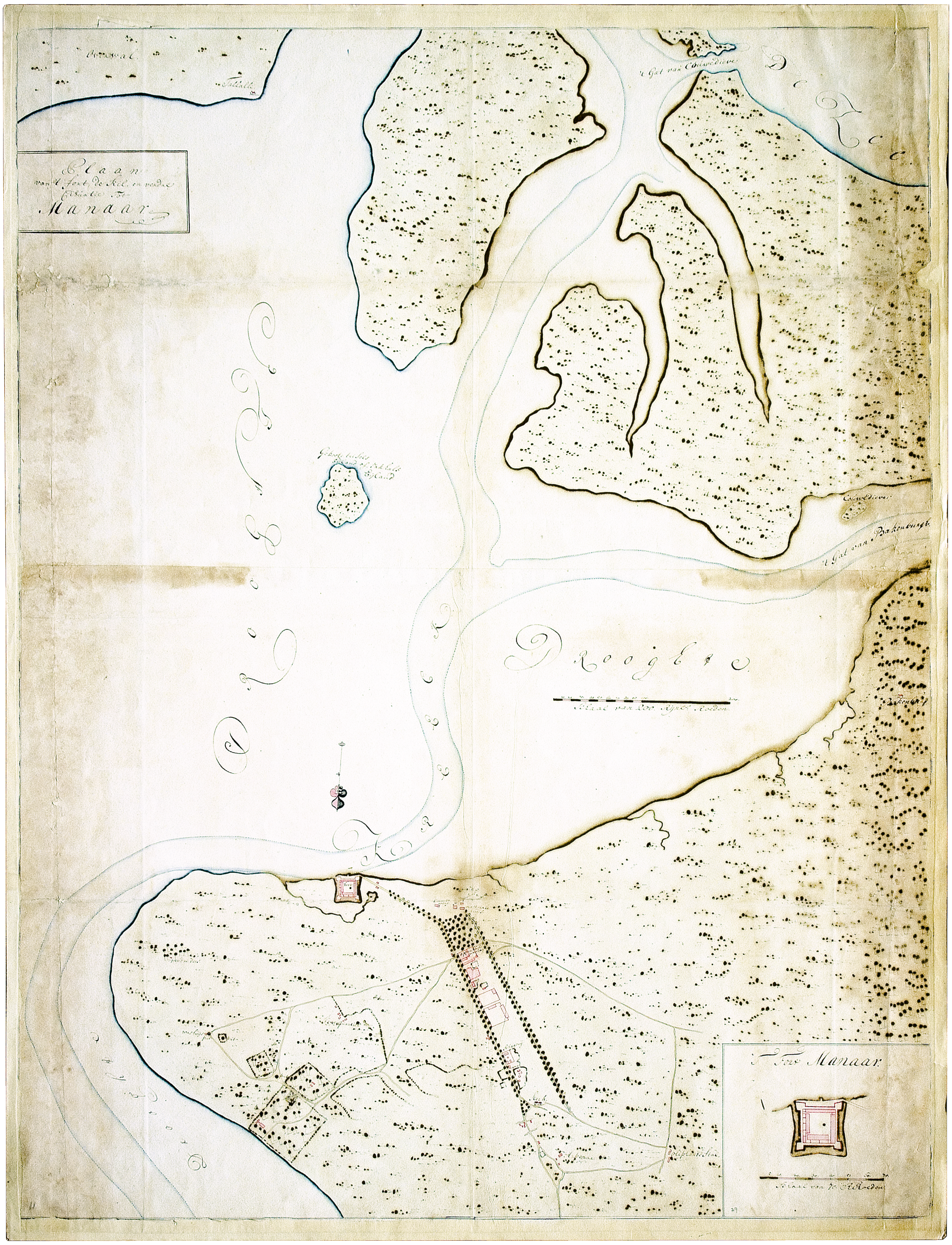

blad / sheet 302:

Sri Lanka National Archives, kaart/map M 2.

[Anoniem, ca. 1721] :
[Anonymous, c. 1721] :

PLAAN / VAN ’T FORT, DE KIL EN VERDRE / CITUATIE TOT / MANAAR.

PLAN / OF THE FORT, THE CHANNEL AND OTHER / SITUATION AT / MANNAR.

[inzetkaart / inset map]

’T Fort Manaar.
The Fort of Mannar.

Schaalstok van 200 Rijnl:e Roeden = [ca. 1 : 5.620] [inzetkaart] 70 Rl: Roeden = [ca. 1 : 2.790] .
Scale-bar of *200 Rijnl:e Roeden* = [approximately 1 : 5,620] [inset map] *70 R:l Roeden* = [approximately 1 : 2,790].

1 kaart + 1 inzetkaart : ms op papier, gekleurd, 92,5 x 71 cm.
1 map + 1 inset map : ms on paper, coloured, 92.5 x 71 cm.

Oriëntatie: het noorden is onder.
Orientation: north is below.

De situatiekaarten van Mannar en omgeving op blad 302 en 303 boven, respectievelijk uit het Nationaal Archief van Sri Lanka en de Collectie Bodel Nijenhuis, zijn beide weer terug te voeren op Pieter Gijsbert van Noodts werkzaamheid in Ceylon in 1721 (zie blad 134). Opmerkelijk genoeg is het in dit geval echter de Leidse kaart die ondanks het gemis van het inzetje met de plattegrond van het fort de meeste details vertoont, zoals de aanduiding van de waterdiepte in voeten in de kreek of kil en van de ’Thuijn van den Heer Commandant De Jonge’. Deze laatste betreft Jacob de Jong uit Vlissingen, in 1689 in Ceylon aangekomen als ‘hooploper’ (jong matroos) en in 1717 opgeklommen tot opperkoopman en dessave te Jaffnapatnam, die in 1721 werd aangesteld als (plaatsvervangend) commandeur van Jaffna en het jaar daarop werd bevestigd in deze functie. De kaart laat goed uitkomen dat de doorvaart bij Mannar slechts voor kleine schepen met geringe diepgang mogelijk was; op de ondiepste plaats stond bij eb niet meer dan 3 voet water, minder dan 1 meter. De enige andere doorgang voor de scheepvaart, aan de noordwestkant van de Adamsbrug bij Pamban/Rameswaram, is aanzienlijk breder en dieper en was daarom ook in de compagniestijd al van meer betekenis. Zie ook de kaarten van Martinus Leusecam (1719) en Baltus Jacobsz van Lier (1753) van het eiland Mannar op de bladen 260 en 268, die beide de bakens bij de toegangen tot de Mannaarse doorvaart aangeven.

The situation maps of Mannar and surroundings on sheets 302 and 303 above, from the Sri Lanka National Archives and the Bodel Nijenhuis Collection in Leiden respectively, can both be traced to Pieter Gijsbert Noodt’s work in Ceylon in 1721 (see sheet 134). Remarkably enough, however, in this case it is the Leiden map that, despite the lack of the inset with the ground-plan of the fort, contains more details, such as an indication of water depths in feet in the creek or channel and the *Thuijn van den Heer Commandant De Jonge* (Garden of the Lord Commander De Jonge). The latter refers to Jacob de Jong from Vlissingen, who arrived in Ceylon in 1689 as a *hooploper* (young sailor) and in 1717 had risen to Senior Merchant and *Dessave* of Jaffnapatnam, and who in 1721 was appointed (acting) Commander of Jaffna and was confirmed in this position the next year. The map reveals clearly that the passage at Mannar was only possible for small ships with shallow draft; in the shallowest place at low tide there was no more than 3 feet of water, that is, less than 1 metre. The only other passage for shipping, on the north-western side of Adam’s Bridge at Pamban/Rameswaram, is considerably broader and deeper, and so was already more important in the time of the Company. See also the maps of the island of Mannar by Martinus Leusecam (1719) and Baltus Jacobsz van Lier (1753) on sheets 260 and 268, both of which indicate the beacons at the entrances to the passage at Mannar.

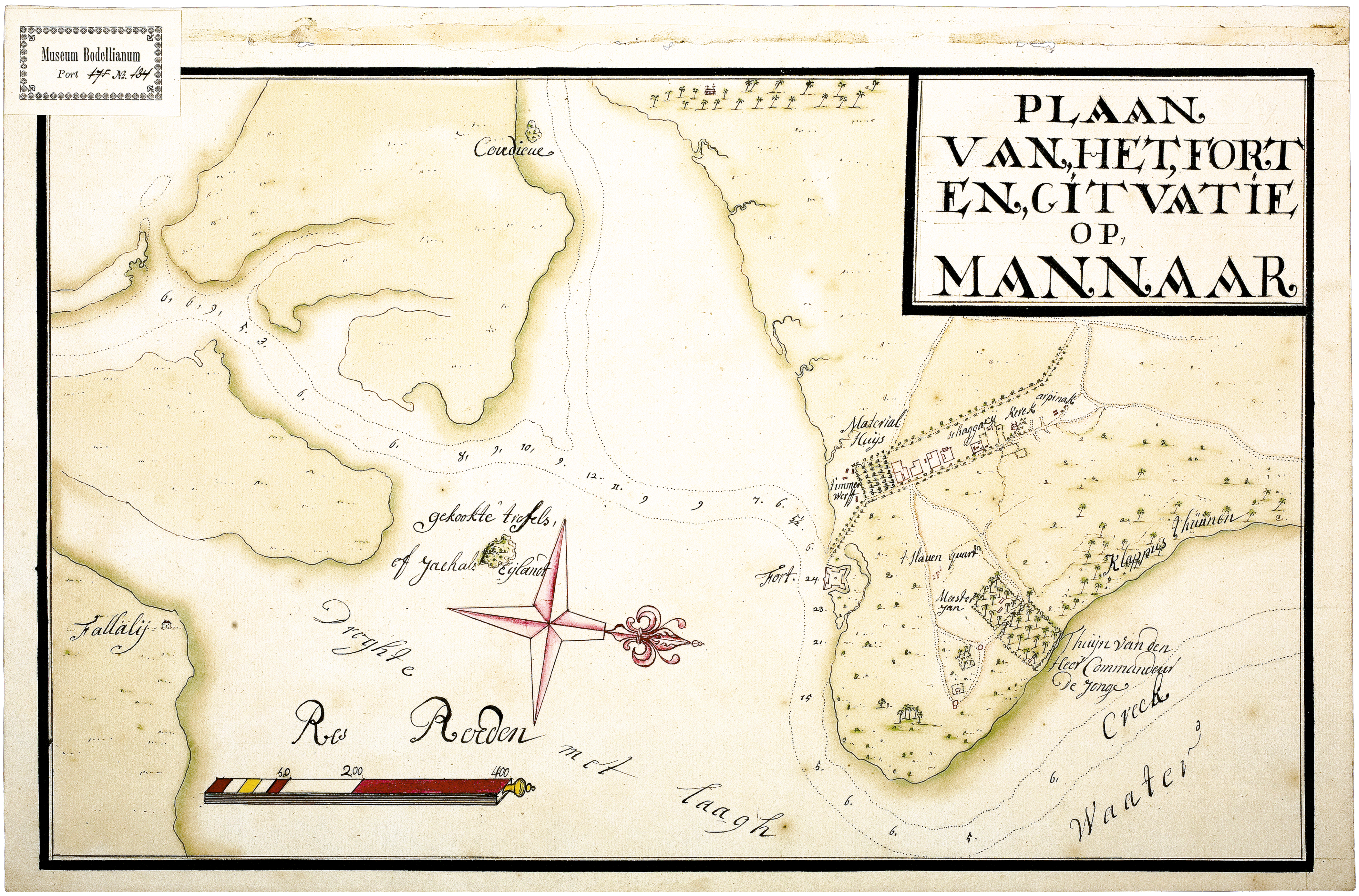
Museum Bodellianum
PLAAN VAN,HET,FORT EN,CITVATIE OP, MANNAAR
Coudiene
Material Huys
Schaggaey
Kerck
arpinak
Timmer Werff
gekookte trefels, of Jachals Eylandt
Fort.
Slaven quart
Klappus Thuinen
Fallalij
Droghte
Res Roeden met laagh
Thuijn van den Heer Commandeur De Jonge
Creek
Waater
50
200
400

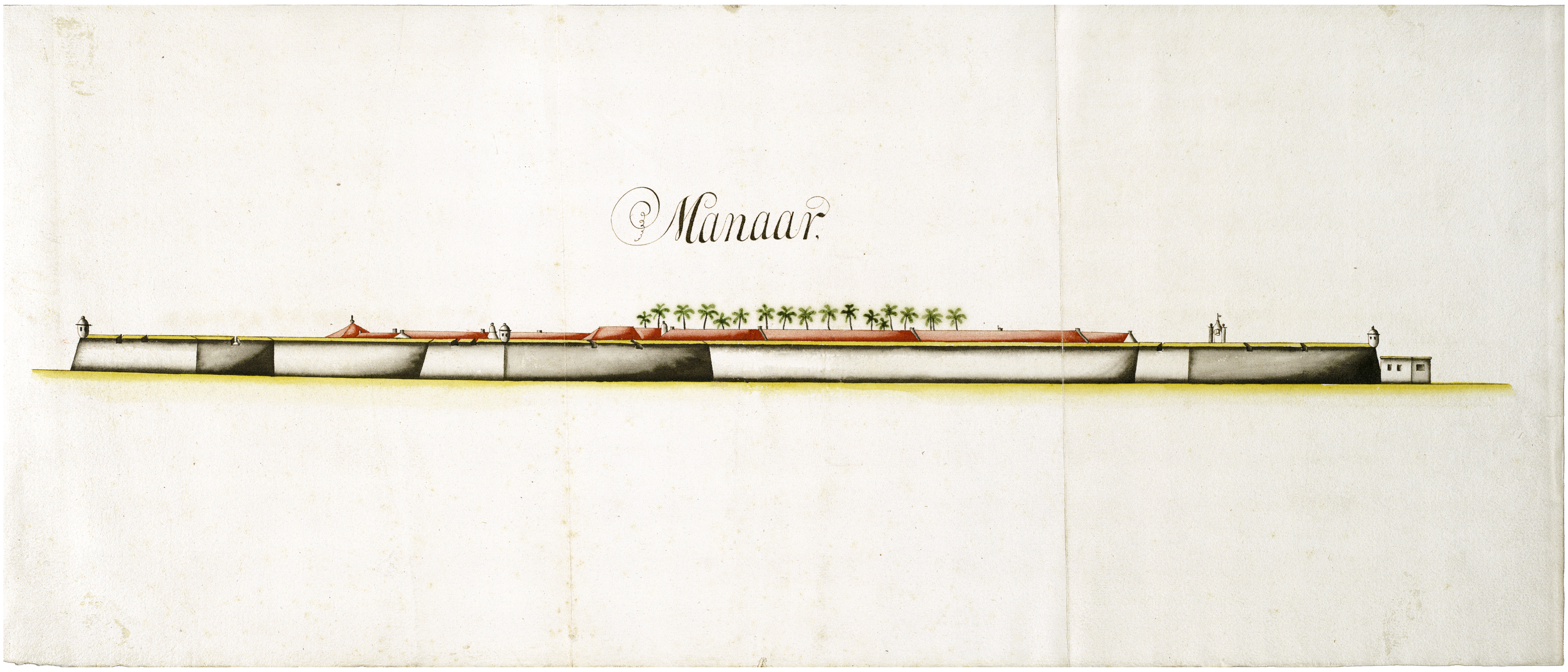

blad 303 boven / sheet 303 above:

Universiteitsbibliotheek Leiden, Collectie Bodel Nijenhuis 002-11-045.

[Anoniem, ca. 1721] :
[Anonymous, c. 1721] :

Plaan / van het fort / en citvatie / op / Mannaar.

Plan / of the fort / and situation / at / Mannar.

Schaalstok van 400 Rl:e Roeden = [ca. 1 : 16.940].
Scale-bar of *400 Rl:e Roeden* = [approximately 1 : 16,940].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 27 x 41,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 27 x 41.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is rechts.
Orientation: north is right.

blad 303 onder / sheet 303 onder:

Nationaal Archief, 1.11.01.01 599 kaart/map no. 1.

[Martinus Leusecam, 1720] :

Manaar.

Mannar.

Tekening met pen en penseel op papier, gekleurd, 27 x 74 cm.
Pen and brush drawing on paper, coloured, 27 x 74 cm.

Martinus Leusecams aanzicht van het fort van Mannar uit het noordwesten uit 1720, afkomstig uit een der verslagen van de inspectiereizen van gouverneur Isaac Augustijn Rumpf, behoort bij zijn plattegrond op blad 301 boven. In het Nationaal Archief bevindt zich een identieke tekening in het kopieverslag 1.11.01.01 1523 (kaart 1).

Martinus Leusecam's view of the fort of Mannar seen from the north-west from 1720, which comes from one of the reports on the tours of inspection by Governor Isaac Augustijn Rumpf, belongs with his ground-plan on sheet 301 above. In the Netherlands National Archives there is an identical drawing in the duplicate report, number 1.11.01.01 1523 (map 1).

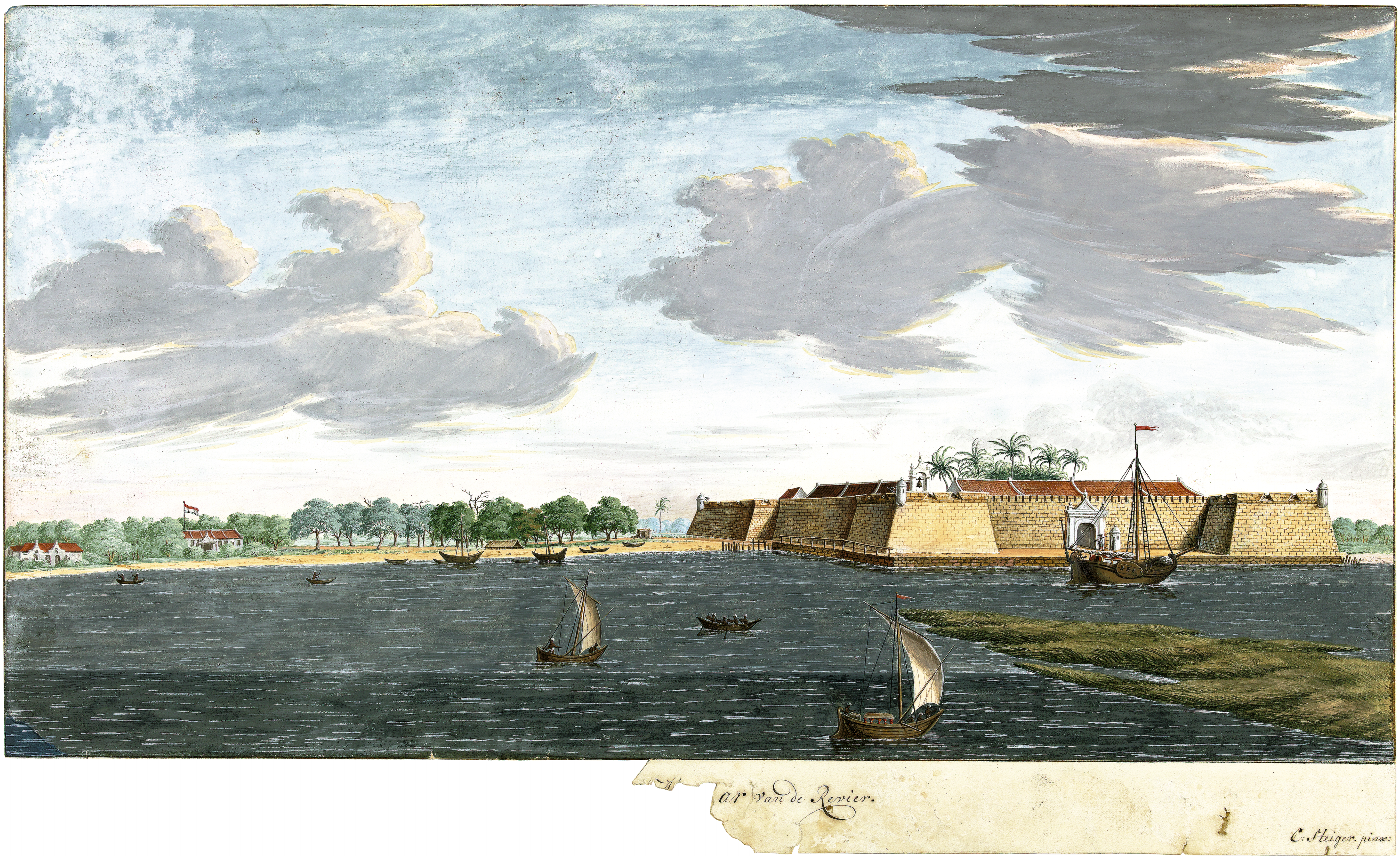
ar van de Revier.
C: Steiger. pinx:

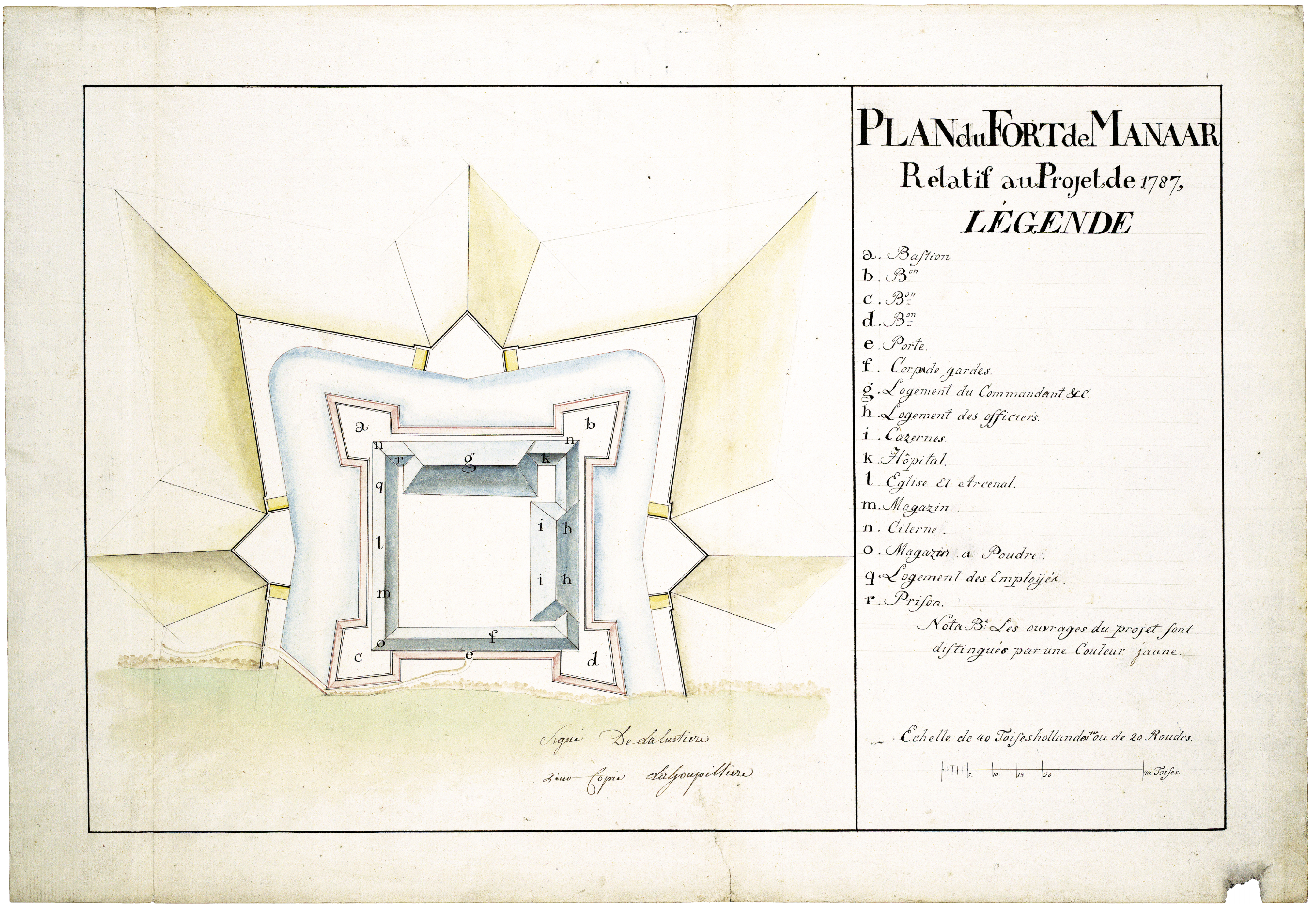
PLAN du FORT de MANAAR
Relatif au Projet de 1787,
LÉGENDE
a. Bastion
b. Bon
c. Bon
d. Bon
e. Porte.
f. Corps de gardes.
g. Logement du Commandant &c.
h. Logement des officiers.
i. Cazernes.
k. Hôpital.
l. Eglise et Arcenal.
m. Magazin.
n. Citerne.
o. Magazin a Poudre.
q. Logement des Employés.
r. Prison.
Nota Be. Les ouvrages du projet sont distingués par une Couleur jaune.
Echelle de 40 Toises hollandoises ou de 20 Roudes.
5. 10. 15 20 40. Toises.
a
b
c
d
e
f
g
h
i
k
l
m
n
o
q
r
Signé De la lustiere
Pour Copie Lagoupilliere

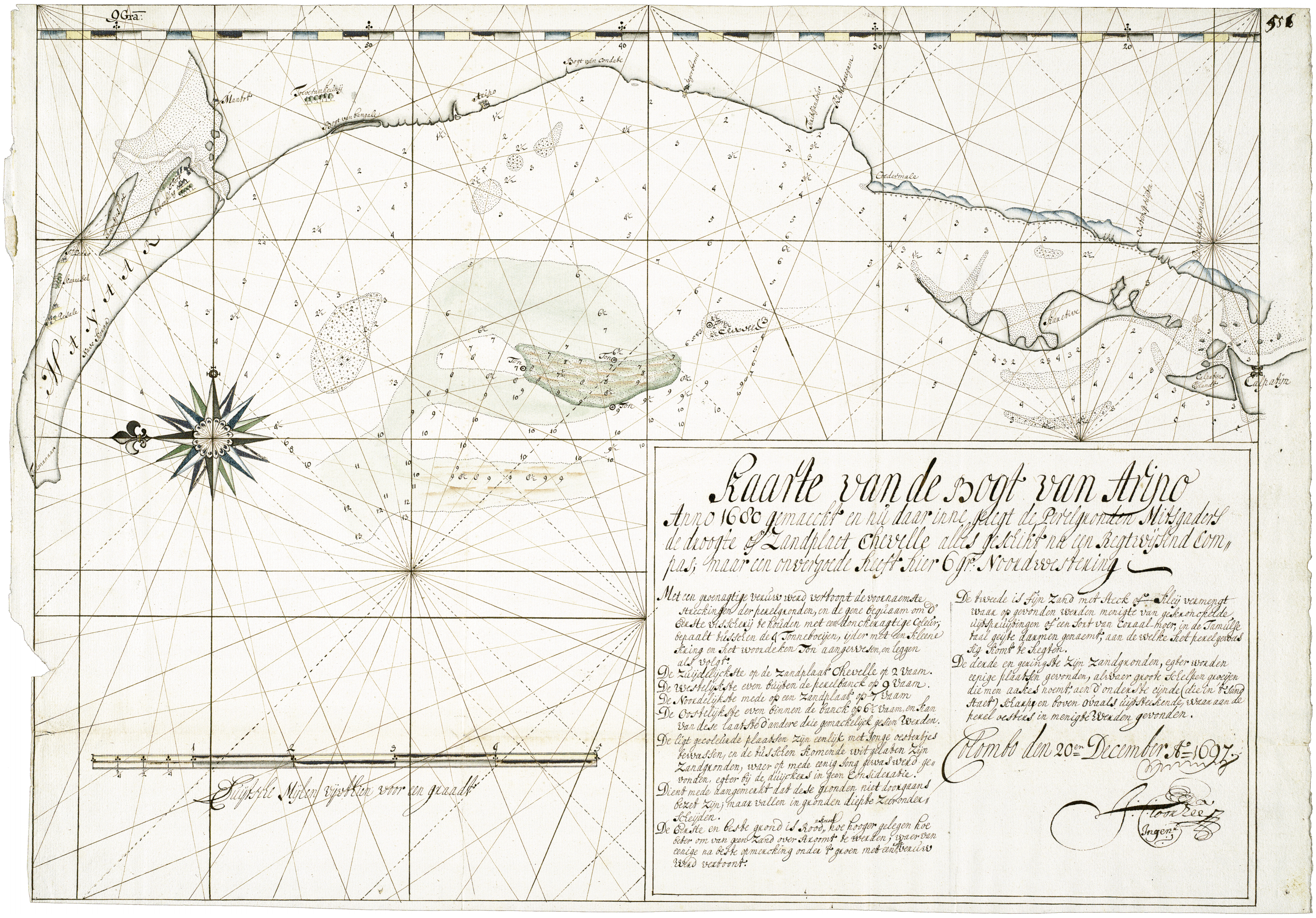
9 Gra:
556
Kaarte van de bogt van Aripo
Colombo den 20en December A:o 1697.
Duijtsche Mijlen vijvthien voor een graadt

blad 304 boven / sheet 304 above:

Rijksmuseum Amsterdam, RP-T-1902-A-4667.

C: Steiger. pinx:, [ca./c. 1730] :

[Het Fort van] Manaar van de Revier.

[The Fort of] Mannar [as seen] from the River.

Aquarel op papier, 27,5 x 45 cm.
Water-colour on paper, 27.5 x 45 cm.

Het aanzicht van het fort van Mannar door Caspar Steiger uit ca. 1730 'van de Revier' (de zeeëngte tussen het eiland Mannar en het vasteland van Ceylon) is vanuit het zuidwesten, dus bijna tegengesteld aan Leusecams iets eerdere tekening op blad 303 onder, en toont links de kleine nederzetting bij het fort met onder meer de timmerwerf en het bijbehorende materiaalhuis (zie de situatiekaarten op de bladen 302 en 303).

The view of the fort of Mannar by Caspar Steiger from about 1730 'from the River' (the passage between the island of Mannar and the mainland of Ceylon) is from the south-west, that is, almost the opposite to Leusecam's somewhat later drawing on sheet 303 below, and shows on the left the small settlement near the fort, including the carpenter's yard and the shed for materials attached to it (see the situation maps on sheets 302 and 303).

blad 304 onder / sheet 304 below:

Nationaal Archief, 4.VEL 994.

Signé De la Lustrière, Pour Copie La Goupillière, 1787 :
Signed De la Lustrière, For the Copy La Goupillière, 1787 :

Plan du Fort de Manaar / Relatif aux Projets de 1787.

Plan van het Fort van Mannar / Behorend bij de Projecten van 1787.

Plan of the Fort of Mannar / Relating to the Projects of 1787.

Schaal: Echelle de 40 Toises hollandoises ou de 20 Roudes = [ca. 1 : 910].
Scale: *Echelle de 40 Toises hollandoises ou de 20 Roudes* = [approximately 1 : 910].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 36,5 x 53 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 36.5 x 53 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Verklaringen: [rechts] een legenda bij de letters a t/m r en een aantekening :
Explanations: [right] a key to the letters a to r and a note :

a. Bastion.
b. B:on.
c. B:on.
d. B:on.
e. Porte.
f. Corps de gardes.
g. Logement du Commandant etc.
h. Logement des officiers.
i. Cazernes.
k. Hôpital.
l. Eglise et Arcenal.
m. Magazin.
n. Citerne.
o. Magazin a Poudre.
q. Logement des Employés.
r. Prison.

Nota B:e Les ouvrages du projet sont distingués par une Couleur jaune.

Het plan voor de verbetering van het fort te Mannar dat de Franse militair ingenieur *Chevalier* de la Lustrière in 1787 maakte, 'wijl het met klijne moeijte geschieden konde' (zie zijn bijbehorende ontwerp voor Jaffnapatnam op blad 289), voorzag alleen in de aanleg van een buitenwal met drie voorwerkjes verbonden door een gedekte weg en was daarmee voor zijn doen zeer bescheiden van opzet. Niet bekend is of bij dit plan indertijd ook profieltekeningen zijn vervaardigd; deze zijn tegenwoordig in elk geval niet (meer) aanwezig.

The plan for improving the fort at Mannar which the French military engineer *Chevalier* de la Lustrière made in 1787, 'since it could be done with little trouble' (see his related project for Jaffnapatnam on sheet 289), only provided for the construction of an outer rampart with three little outworks connected by a covered way, and hence for his way of doing things was of a very modest design. It is not known whether profile drawings were made at that time to go with the plan; in any case they are not (no longer) present.

blad / sheet 305:

Nationaal Archief, 1.04.02 1590 fol. 556.

Colombo den 20:en December A:o 1697. J:C: Toorzee, Ingen:r :
Colombo the 20th of December A:o 1697. J:C: Toorzee, Engineer :

Kaarte van de bogt van Aripo / Anno 1680 gemaeckt en nu daarinne gelegt de Perelgronden […].

Chart of the bay of Arippu / made Anno 1680 and now completed with the Pearl Banks […].

Schaalstok van 5 Duijtsche Mijlen vijvthien voor een graadt = [ca. 1 : 182.800].
Scale-bar of 5 *Duijtsche Mijlen vijvthien voor een graadt* = [approximately 1 : 182,800].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 35,5 x 52 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 35.5 x 52 cm.

Oriëntatie: het noorden is links.
Orientation: north is left.

Verklaringen: [rechtsonder] vervolg van de titel en een beschrijving :
Explanations: [lower right] continuation of the title and a description :

Mitsgaders / de droogte of Zandplaat Chevelle alles geschikt na een regtwijsend com / pas; maar een onvergoede heeft hier 6 gr: Noordwestering.

Met een groenagtige veruw werd vertoont de voornaemste streckingen der perelgronden, en de gene bequaam om d' eerste visscherij te houden met een donckeragtige coleur; bepaalt tusschen de 4 Tonneboeijen, ijder met een kleene kring en het woordeken Ton aangewesen, en leggen als volgt:
De Zuijdelijckste op de zandplaat Chevelle op 2 vaam.
De Westelijkste even buijten de perelbanck op 9 vaam.
De Noordelijkste mede op een zandplaat op 7 vaam.
De Oostelijkste even binnen de banck op $6\frac{1}{2}$ vaam, en kan van dese laatste d'andere drie gemackelijck gesien werden.
De ligt gecolearde plaatsen zijn eenlijk met jonge oestertjes bewassen, en de tusschen komende wit gelaten zijn zandgronden, waer op mede eenig jong gewas werd gevonden, egter bij de duijckers in geen consideratie.
Dient mede aangemerkt dat dese gronden niet doorgaans beset zijn; maar vallen in gronden diepte zeer onderscheijden.
De Eerste en beste grond is Rood koraal, hoe hooger gelegen hoe beter om van geen zand overstroomt te werden, waer van eenige na beste opmercking onder 't groen met een rosse veruw werd vertoont.
De tweede is fijn zand met steck of kleij vermengt waar op gevonden werden menigte van gekronckelde uijtspruijtingen of een sort van coraal-moer, in de Tamulse taal geijte darmen genaemt, aan de welke het perelgewas sig komt te hegten.
De derde en geringste zijn zandgronden, egter worden eenige plaatsen gevonden, alwaer groote schelpen groeijen die men aakes noemt, aen d'onderste eijnde (die in 't sand staet) scharp en boven ovaals uijtsteekende, waar aan de perel oesters in menigte werden gevonden.

Arippu, parelbanken. De bladen 305 t/m 310 behandelen de bewaard gebleven kaarten van het kustgebied van de Vanni zuidelijk van Mannar met de versterkte vestiging Arippu (blad 310), dat voor de Compagnie van grote betekenis was vanwege de opbrengsten uit de diverse heffingen op de parelvisserij die hier onder haar toezicht periodiek plaatsvond; zie in dit verband ook de kaart van de parelbanken tussen Negombo en Kalpitiya uit 1765 op blad 125 boven en de kaarten van de Musalipattu uit 1719 en 1745 op blad 262. De uitvoerig geannoteerde kaart door Jan Christiaensz Toorzee uit 1697 op dit blad betreft volgens de verklaring een overzicht van de parelbanken van Arippu ingetekend op een kopie van een oudere kustkaart uit 1680. Van deze laatste zijn tegenwoordig geen exemplaren meer bekend.

Arippu, pearl banks. Sheets 305 to 310 deal with the extant maps of the coastal area of the Vanni to the south of Mannar with the fortified settlement of Arippu (sheet 310), which was of great importance for the Company because of the income from the various levies on the pearl-fishing that took place here periodically under its supervision. See in this connection also the map of the pearling grounds between Negombo and Kalpitiya from 1765 on sheet 125 above and the maps of the Musalipattu from 1719 and 1745 on sheet 262. The extensive annotation by Jan Christiaensz Toorzee from 1697 on this sheet is, as stated, a survey of the pearl banks of Arippu drawn on a copy of an older map of the coast from 1680. No specimens of the latter are now known.

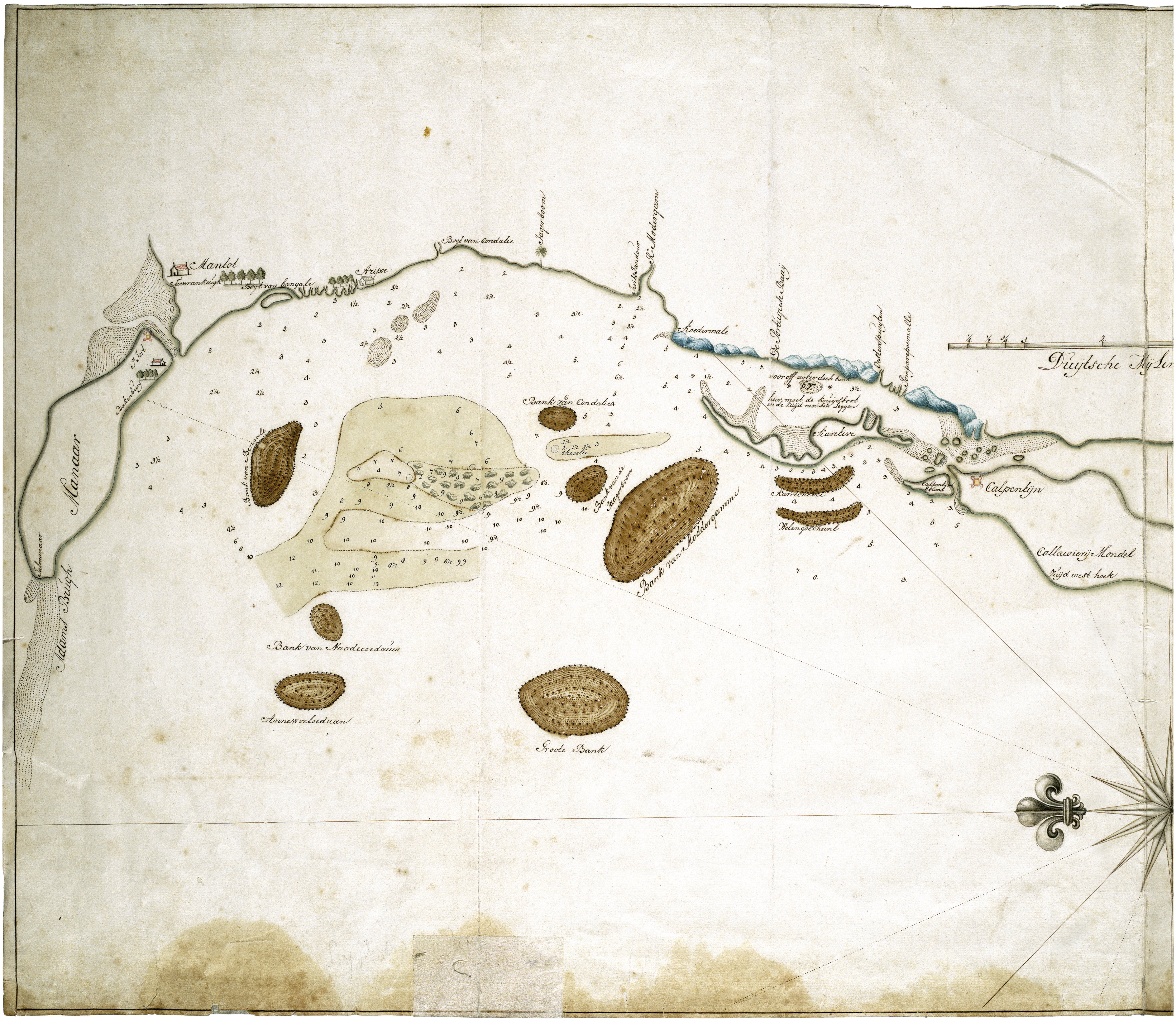
Mantot
Taverankeugh
Bogt van bangale
Aripoe
Bogt van Condalie
Jagerboom
Fort
Bakenburg
Manaar
Adams Brugh
R. Moddergam
Koedermale
De Portugiese Baay
Oestersbuyten
Pomparepoemalle
voor off agter deese bank
hier moet de kruijsboot in de Zuijd mouson leggen
Karetive
Bank van Condalies
chevelle
Bank van Bengale
Bank van de Jagerboom
Bank van Moddergamme
Karrechevel
Welengoechewel
Calpentijns Eylant
Calpentijn
Callawierij Mondel
Zuijd west hoek
Duijtsche Mijlen
Bank van Naadecoedaum
Annewoelcedaan
Groote Bank

bladen / sheets 306-307:

Nationaal Archief, 4.VELH 112.

[Anoniem, ca. 1700] :
[Anonymous, c. 1700] :

[Kaart van de westkust van Ceylon tussen Mannar en Negombo].

[Chart of the west coast of Ceylon between Mannar and Negombo].

Schaalstok van 6 Duijtsche Mijlen 15 voor een Graad = [ca. 1 : 185.400].
Scale-bar of *6 Duijtsche Mijlen 15 voor een Graad* = [approximately 1 : 185,400].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 52,5 x 119 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 52.5 x 119 cm.

Oriëntatie: het noorden is links.
Orientation: north is left.

De hier gereproduceerde kaart van de kusten en parelbanken tussen Mannar en Negombo dateert in deze vorm vermoedelijk van omstreeks 1757, toen deze parelgronden vanuit Negombo werden geïnspecteerd door de onderkoopman Michiel Hemme. In zijn rapport constateerde hij dat er veel meer banken waren dan op de bestaande kaarten was aangegeven, tot zelfs voor Negombo, en dat derhalve een nieuwe opneming noodzakelijk was geworden. Deze kaart was waarschijnlijk een der oorspronkelijke bijlagen bij dit rapport, maar daarbij gaat het in oorsprong om een kopie van een kustkaart die al in 1703 werd meegegeven aan de compagniesvaartuigen die toen de tijdelijk opengestelde vaart op de Kandiaanse haven Puttalam moesten controleren. Ook in latere jaren zijn kopieën van dezelfde kaart op deze kruisboten gebruikt, toen na de sluiting van Puttalam in 1707 deze wateren permanent bewaakt bleven. In de kaart komt bij het eiland Karaitivu noordelijk van Kalpitiya ('Calpentijn') met de aantekening 'Hier moet de kruijsboot in de Zuid mouson leggen' nog een verwijzing voor naar deze praktijk. De maker van de oorspronkelijk kaart is niet bekend, maar gezien de overeenkomsten tussen de noordelijke helft en de kaart uit 1697 op blad 305 zou Jan Christiaensz Toorzee een kandidaat kunnen zijn. Hemmes aanbeveling voor een nieuwe opneming werd in 1760 uitgevoerd, op basis waarvan nadien de kaarten op de bladen 125 boven en 308 onder zijn getekend.

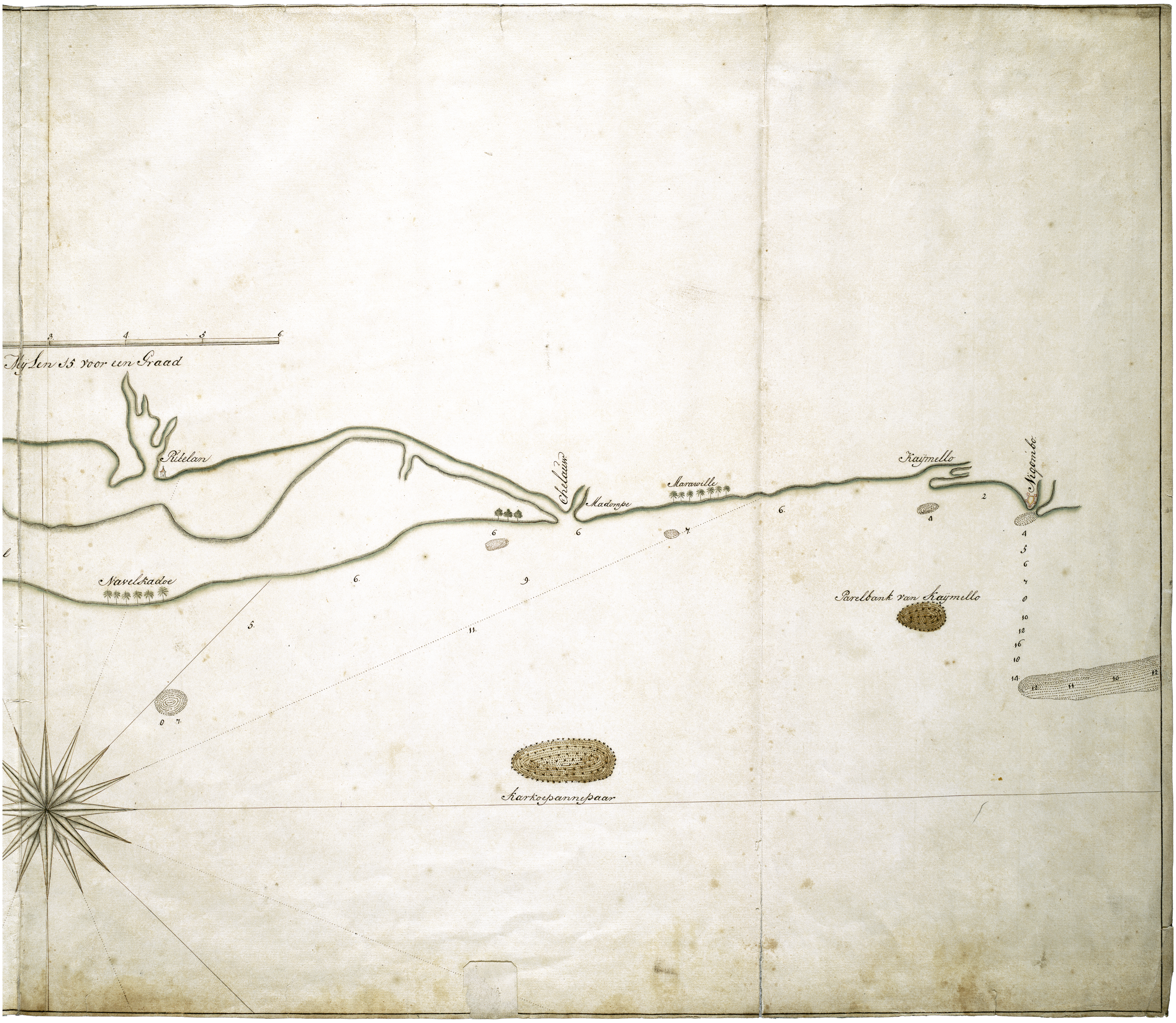

The chart of the coasts and pearl banks between Mannar and Negombo reproduced here presumably dates in this form from around 1757, when the pearling grounds were inspected from Negombo by the Junior Merchant Michiel Hemme. In his report he stated that there were many more banks than were shown on the existing maps, even as far as Negombo, and that therefore a new survey had become necessary. This map was probably one of the original attachments to this report, but it has its origins in a copy of a map of the coast that even in 1703 was provided to the Company ships that had to check on shipping into the Kandyan port of Puttalam that had temporarily been opened. In later years too copies of the same map were used on these cruisers, when these waters continued to be permanently guarded after Puttalam was closed in 1707. Another indication of this practice can be found on the map near the island of Karaitivu to the north of Kalpitiya (*Calpentijn*), with the note 'Here the cruiser has to lie in the South monsoon'. It is not known who made the original map, but in view of the similarities between the northern half and the map from 1697 on sheet 305, Jan Christiaensz Toorzee might be a candidate. Hemme's recommendation for a new survey was carried out in 1760, and the maps on sheets 125 above and 308 below were later drawn on that basis.

blad 308 onder / sheet 308 below:

Nationaal Archief, 1.04.02 2986 fol. 1903.

Nigombo den 11. Maart A:o 1760: was getekent: A: Blom kaartemaker :
Negombo the 11th of March A:o 1760: signed: A: Blom map-maker :

Kaartje / der Paarlbancken, en klippen, die voor / Nigombo, Kaijmelle, Marawille, en Chilauw / leggen […].

Chart / of the Pearl Banks, and cliffs, situated off / Negombo, Kammalture [Kochchikade], Marawila, and Chilaw […].

Schaalstok van 6 Duijtsche Mijlen 15 voor Een Graat = [ca. 1 : 94.800].
Scale-bar of *6 Duijtsche Mijlen 15 voor Een Graat* = [approximately 1 : 94,800].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 46,5 x 67 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 46.5 x 67 cm.

Oriëntatie: het noorden is links.
Orientation: north is left.

Verklaringen: [rechtsonder] vervolg van de titel :
Explanations: [lower right] continuation of the title :

Dewelke volgens opgave van de Inlandse / banckundige, op het accuraatste door den / ondergetekeeckende opgenomen, en ten kaarte / gebracht. / Nigombo den 11. Maart A:o 1760: was getekent: A: Blom / kaartemaker, accordeert met het origineel. / Colombo Den 6. Januarij anno 1761. / B: v: Lier / gesw: Landm:r.

De nieuwe kartering van de parelbanken voor de westkust werd in 1760 uitgevoerd door de kaartenmaker A. Blom, (mede) op basis van gegevens verzameld door een onderstuurman Jonas Orre, de vaandrig Johannes Bellise, hoofd van de vestiging te Negombo, en een zekere J. Lomer. De onderkoopman Michiel Hemme, wiens rapportage van 1757 aanleiding was voor de opmeting, overleed in 1760 en maakte de onderneming zelf niet meer mee. Deze kaart, voor akkoord getekend door de eerste landmeter te Colombo Baltus Jacobsz van Lier, toont alleen de nieuw ontdekte banken in de kustwateren tussen Negombo en Chilaw. Een deels hiervan afgeleide kaart van het gehele kustgebied tot aan de van oudsher bekende parelgronden voorbij Kalpitiya, in 1765 getekend in opdracht van gouverneur Jan Lubbert baron van Eck, is afgebeeld op blad 125 boven.

The new survey of the pearl banks off the west coast was carried out in 1760 by the map-maker A. Blom, (also) on the basis of data collected by a second mate Jonas Orre, the Ensign Johannes Bellise, head of the establishment at Negombo, and a certain J. Lomer. The Junior Merchant Michiel Hemme, whose report in 1757 was reason for the survey, died in 1760 and so did not himself see the undertaking through. The map, signed off by the First Land Surveyor at Colombo, Baltus Jacobsz van Lier, shows only the newly discovered banks in the coastal waters between Negombo and Chilaw. A map partly derived from this showing the whole coastal area up to the long known pearling grounds past Kalpitiya, which was drawn in 1765 on the instructions of Governor Jan Lubbert Baron van Eck, is shown on sheet 125 above above.

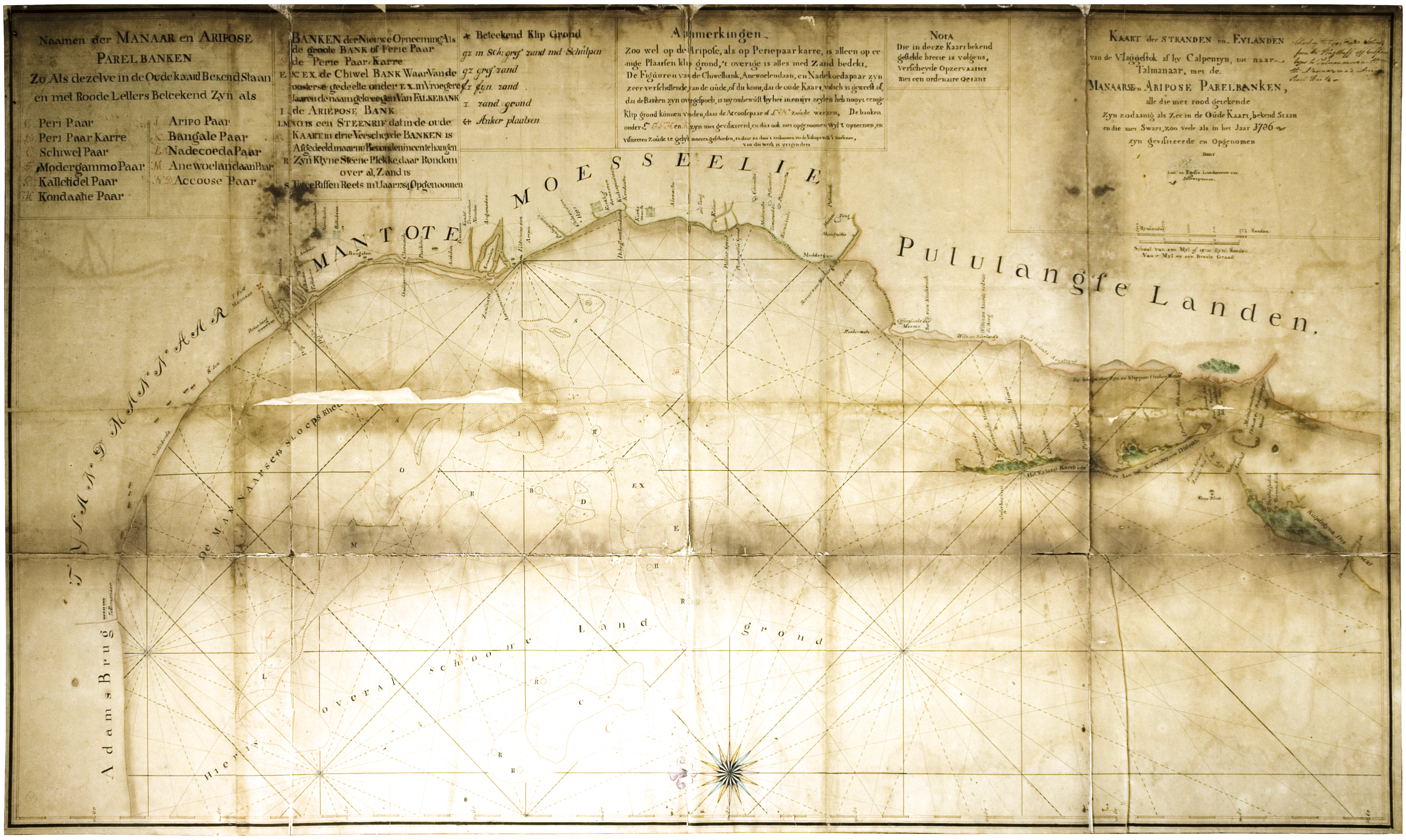
Naamen der MANAAR en ARIPOSE PAREL BANKEN
Zo Als dezelve in de Oude kaart Bekend Staan en met Roode Letters Beteekend Zyn als
Peri Paar
Peri Paar Karre
Schiwel Paar
Modergammo Paar
Kallettel Paar
Kondaahe Paar
Aripo Paar
Bangale Paar
Nadecoeda Paar
Anewoelandaan Paar
Accoose Paar
Aanmerkingen
Nota
KAART der STRANDEN en EYLANDEN van de Vlaggestok af by Calpentyn, tot naar Talmanaar, met de MANAARSE en ARIPOSE PARELBANKEN, alle die met rood getekende Zyn zodaanig als Zee in de Oude Kaart, bekend Staan en die met Swart, zoo veele als in het Jaar 1786 zyn gevisiteerde en Opgenomen
Door
Rynlandse
Roeden
Schaal van een Myl of 1600 Rynl. Roeden
MANTOTE
MOESSELIE
Pululangse Landen.
TALMANAAR
Adams Brug
Overal schoone Land grond

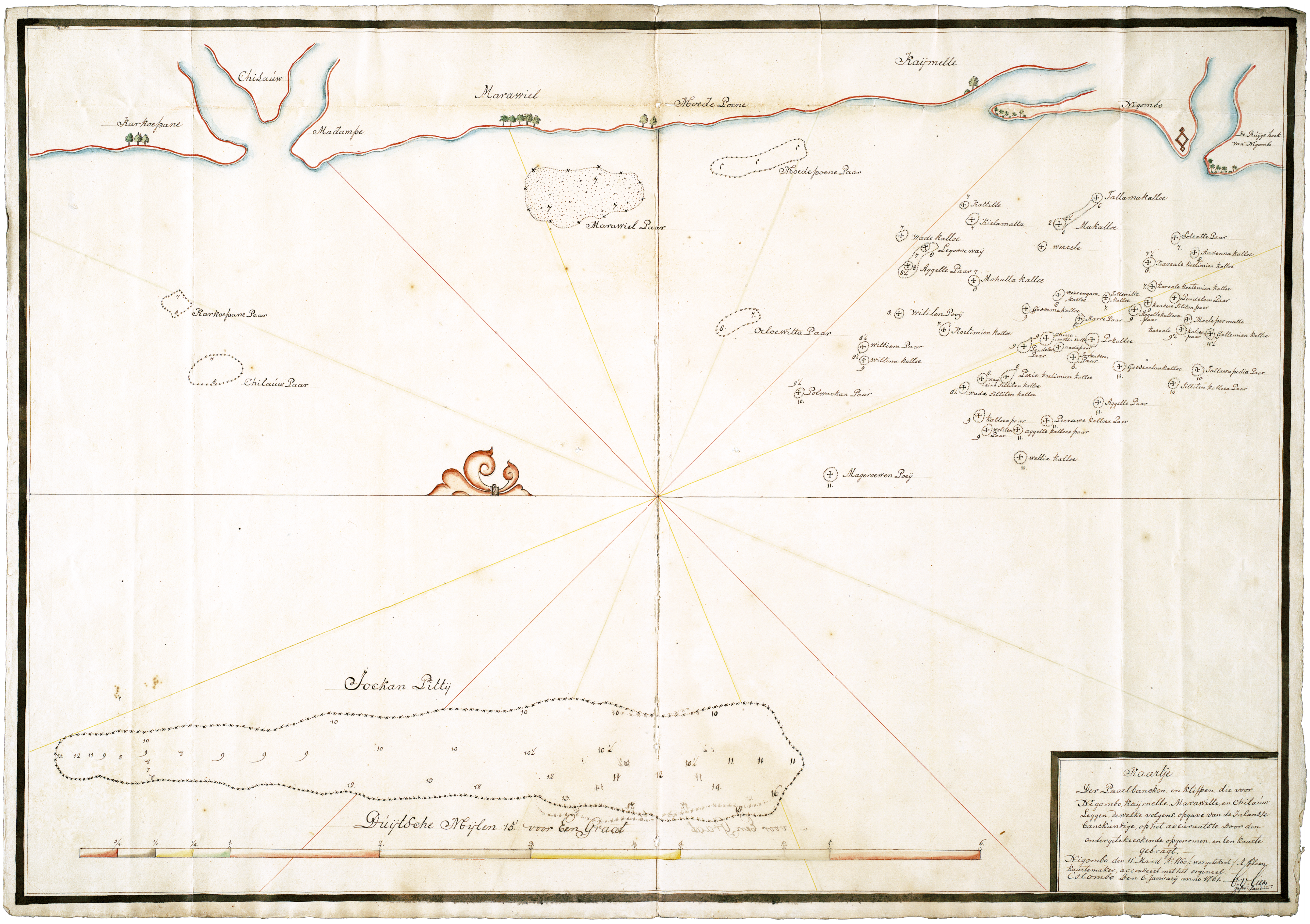
Chilauw
Karkoepane
Madampe
Marawiel
Moede Poene
Kaijmelle
Nigombo
Moede poene Paar
Marawiel Paar
Karkoepane Paar
Chilauw Paar
Oeloewilla Paar
Magerowen Poeij
Joekan Pitty
Duijtsche Mijlen 15 voor Een Graad

Kaartje
Der Paarlbancken, en klippen, die voor
Nigombo, kaijmelle, Marawille, en Chilauw
Leggen, dewelke volgens opgave van de Inlandse
banckundige, op het accuraatste door den
ondergetekeeckende opgenomen, en ten kaarte
gebragt.
Nigombo den 11. Maart A°. 1760 /: was getekent :/ A: Bloem
kaartemaker, accordeert met het orgineel.
Colombo Den 6. Januarij anno 1761.

Bijschriften: pag. 307 / Captions: p. 307

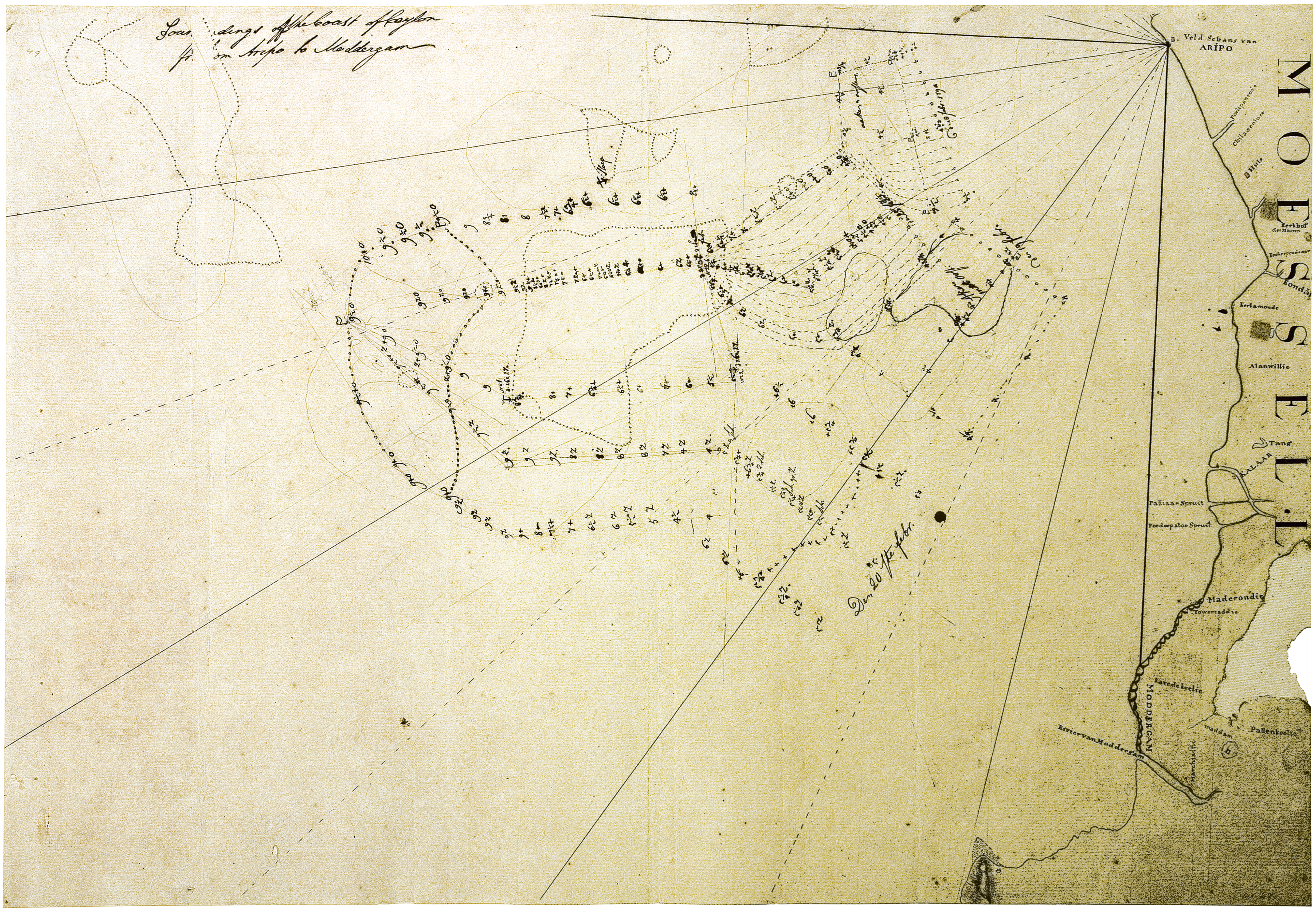

blad 308 boven / sheet 308 above:

Sri Lanka Survey Department, kaart/map no. 38.

Door S.P. Foenander, lieut: en E gesw: landmeeter van Jaffenapatnam, 1786 :
By S.P. Foenander, lieutenant and First sworn land surveyor of Jaffnapatnam, 1786 :

KAART DER STRANDEN EN EYLANDEN / VAN DE VLAGGESTOK AF BY CALPENTYN, TOT NAAR / TALMANAAR, MET DE MANAARSE EN ARIPOSE PARELBANKEN […].

CHART OF THE COASTS AND ISLANDS / FROM THE FLAGSTAFF AT KALPITIYA, TO / TALAIMANNAR, WITH THE MANNAR AND ARIPPU PEARL BANKS […].

Schaalstok van een Myl of 1965 Rynl: Roeden =
[ca. 1 : 146.100].
Scale-bar of *een Myl of 1965 Rynl: Roeden* =
[approximately 1 : 146,100].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 49 x 71 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 49 x 71 cm.

Oriëntatie: het noorden is links.
Orientation: north is left.

Verklaringen: [rechtsboven] vervolg van de titel :
Explanations: [upper right] continuation of the title :

Alle die met rood getekende / zijn zodaanig als Zee in de Oude Kaart, bekend staan / en die met Swart, zoo veele als in het Jaar 1786 / zyn gevisiteerde en Opgenomen.

[linksboven] een beschrijving met een legenda bij de letters *C* t/m *P*, E t/m S, en 6 kaartsymbolen :
[upper left] a description with a key to the letters *C* to *P*, E to S, and 6 cartographic symbols :

Naamen der Manaar en Aripose Parelbanken zo alsdezelve in de Oude kaart Bekend Staan en met Roode Letters Beteekend Zyn als
C. Peri Paar.
D. Peri Paar Karre.
E. Schivel Paar.
F. Modergammo Paar.
G. Kalletidel Paar.
H. Kondaatie Paar.
I. Aripo Paar.
L. Bangale Paar.
M. Anewoelandaan Paar.
N.D. Accoose Paar.

Banken der Nieuwe Opneeming Als
O. De groote bank of Perie Paar.
P. De Perie Paar Karre.
E. & EX. De Chiwel Bank Waar Van de oosterse gedeelte onder EX. Vroegere jaaren de naam gekreegen Van Falkebank.
I. De Ariepose Bank.
LM & O. Is een Steenrif dat in de oude Kaarten in drie Verscheyde Banken is Afgedeeld maar nu Bevonden in een te hangen.
R. Zyn Klyne Steene Plekke, daar Rondom over al, Zand is.
S. Twee Riffen Reets in't Jaar 1784 Opgenoomen.

[…] Beteekend Klip Grond.
Gz in Sch: Grof zand met Schulpen.
Gz: Grof zand.
Fz: Fijn zand.
Z: Zand grond.
[…] Anker plaatsen.

[midden boven] aantekeningen :
[above centre] notes :

Aanmerkingen.
Zoo wel op de Aripose, als op de Periepaar karre, is alleen op eenige Plaatsen klip grond, 't overige is alles med Zand bedekt. De Figuuren van de Chiwelbank, Anewoelendaan, en Nadekoedapaar zyn zeer verschellende van de oude, of dit komt, dat de oude Kaart, valsch is geweest of, dat de banken zyn overgespoelt, is my onbewust[,] by het in en uyt zeylen heb nooyt eenige Klip grond kunnen vinden, daar de Accoosepaar of L:a *K* zoude weezen. De banken onder L:a *F.G.H* en *K* zyn niet gevisiteerd, en dus ook niet opgenoomen, wyl 't opneemen, en visiteeren zoude te gelyk moeten geschieden, en daar na door 't aankoomen van de Velajers volk 't voortdoen, van dit werk is vergindert.

Nota.
Die in deeze Kaart bekend gestelde breete is volgens, Verscheyde Opzervaaties met een ordenaire Octant.

Samuel Pieter Foenanders opnemingen en resulterende kaart van de parelbanken tussen Mannar en Kalpitiya uit 1786 waren blijkens zijn verklaringen bedoeld als een verbetering op een bestaande 'Oude Kaart', waarmee mogelijk nog de kaarten gebaseerd op de metingen in 1760 en volgende jaren zijn bedoeld. De parelbanken werden veelvuldig geïnspecteerd, in sommige perioden zelfs elk jaar, maar ingrijpende aanpassingen aan of vervanging van de uitgewerkte kaarten van de parelgronden vonden met veel grotere tussenpozen plaats. Foenander was in 1790 en 1791 opnieuw betrokken bij inspecties en opnemingen van de parelgronden, samen met de militair ingenieur Jan Brohier. Op blad 309 is een zeldzaam kaartblad uit de collectie van de Topografische Dienst van Sri Lanka gereproduceerd, waarop de gegevens uit opmetingen van de banken voor Arippu uit een van die laatste jaren voor de Engelse bezetting zijn genoteerd. Wellicht gaat het hier om een van de werkkaarten die Foenander of Brohier tijdens hun inspecties aanmaakten; de Engelstalige titel is in elk geval naderhand toegevoegd.

Samuel Pieter Foenander's observations and resulting map of the pearl banks between Mannar and Kalpitiya from 1786 were, as appears from his statements, intended as an improvement to an 'Old Map' already in existence, possibly referring to the maps based on the surveys in 1760 and following years. The pearl banks were inspected repeatedly, in some periods even annually, but radical alterations to or replacement of the official maps of the pearling grounds only took place at much longer intervals. In 1790 and 1791 Foenander was once more involved in inspections and observations of the pearling grounds, together with the military engineer Jan Brohier. A rare map-sheet from the collection of the Sri Lanka Survey Department has been reproduced on sheet 309, noting the data from surveys of the banks off Arippu from one of those final years before the British occupation. Perhaps this is one of the working maps that Foenander or Brohier made during their inspections; in any case the title in English has been added later.

blad / sheet 309:

Sri Lanka Survey Department, kaart/map no. 49.

[Anoniem], Den 20ste febr. [ca. 1790] :
[Anonymous], The 20th of February [c. 1790] :

SOUNDINGS OFF THE COAST OF CEYLON / FROM ARIPO TO MODDERGAM.

PEILINGEN VOOR DE KUST VAN CEYLON / TUSSEN ARIPPU EN DE MODARAGAM ARU.

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, 49 x 71 cm.
1 map : ms on paper, 49 x 71 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

blad 310 boven / sheet 310 above:

Sri Lanka National Archives, kaart/map ARIPPU 1.

[Anoniem, ca. 1721] :
[Anonymous, c. 1721] :

PLAAN / VAN 'T FORT EN CITUATIE VAN / ARIPPO.

PLAN / OF THE FORT AND SITUATION / OF ARIPPU.

Schaalstok van 100. Rijnl:e Roeden = [ca. 1 : 2.790].
Scale-bar of *100. Rijnl:e Roeden* = [approximately 1 : 2,790].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 35 x 46,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 35 x 46.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is linksonder.
Orientation: north is lower left.

De twee vrijwel identieke situatiekaarten van het fortje Arippu en omgeving op blad 310 zijn weer te relateren aan het karteringswerk in Ceylon door de ingenieur Pieter Gijsbert Noodt in 1721 (zie blad 134). Ze tonen nabij de kleine, oorspronkelijk uit de Portugese tijd daterende versterking enkele tabakstuinen, die een bestaan boden aan de bevolking van de 'Moorse Negerijen' (door islamieten bewoonde dorpen) ter plaatse. Van de versterking in Arippu is buiten deze beide exemplaren uit de compagniestijd aan kaarten en topografische afbeeldingen in manuscriptvorm verder alleen nog een kopie van een plattegrond uit 1672 bewaard gebleven, die omstreeks 1700 werd opgenomen in de overzichtsatlas van Isaak de Graaf (Deel I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, I-23t II).

The two virtually identical situation maps of the little fort of Arippu and surroundings on sheet 310 can again be connected with the mapping work done in Ceylon by the engineer Pieter Gijsbert Noodt (see sheet 134). Near the small fortification originally dating from the Portuguese period, they show several tobacco plantations that offered a livelihood to the *Moorse Negerijen* (villages inhabited by Muslims) in the neighbourhood. Apart from these two examples, the only other depiction of the fortification in Arippu in manuscript maps or topographical drawings is a copy of a ground-plan from 1672, which was included in the general atlas of Isaak de Graaf (Volume I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, I-23t II) in about 1700.

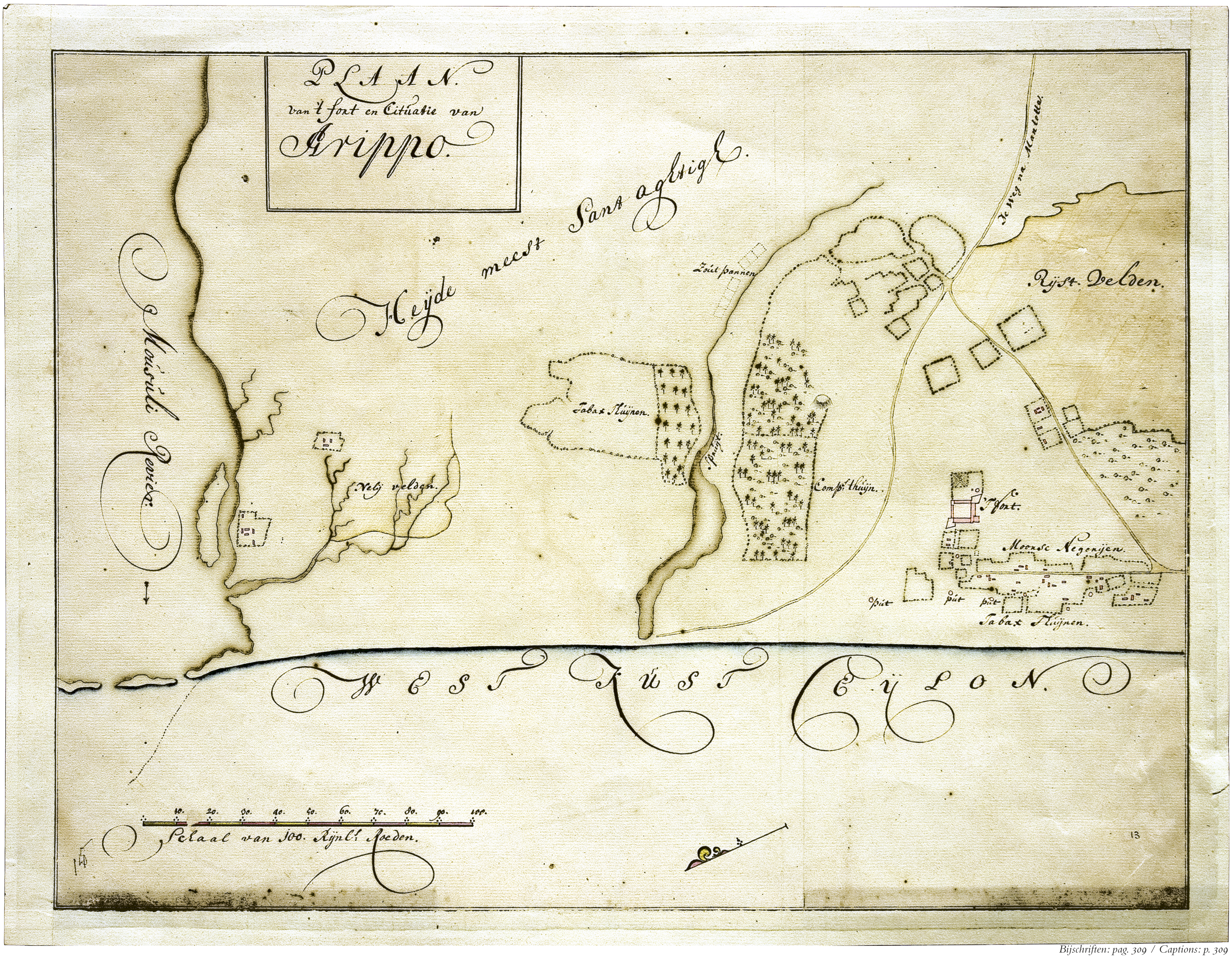
PLAAN.
van 't fort en Cituatie van
Arippo.
Heyde meest Sant agtigh
Zout pannen
Je Weg na Mantotte
Rÿst. Velden.
Mussili Revier
Tabax Thuijnen.
Netij velden.
Comps thuijn.
'T fort.
Moorse Negerijen.
put
put
put
put
Tabax Thuijnen
WEST KUST CEYLON.
10. 20. 30. 40. 50. 60. 70. 80. 90. 100.
Schaal van 100. Rynl. Roeden
13

Bijschriften: pag. 309 / Captions: p. 309

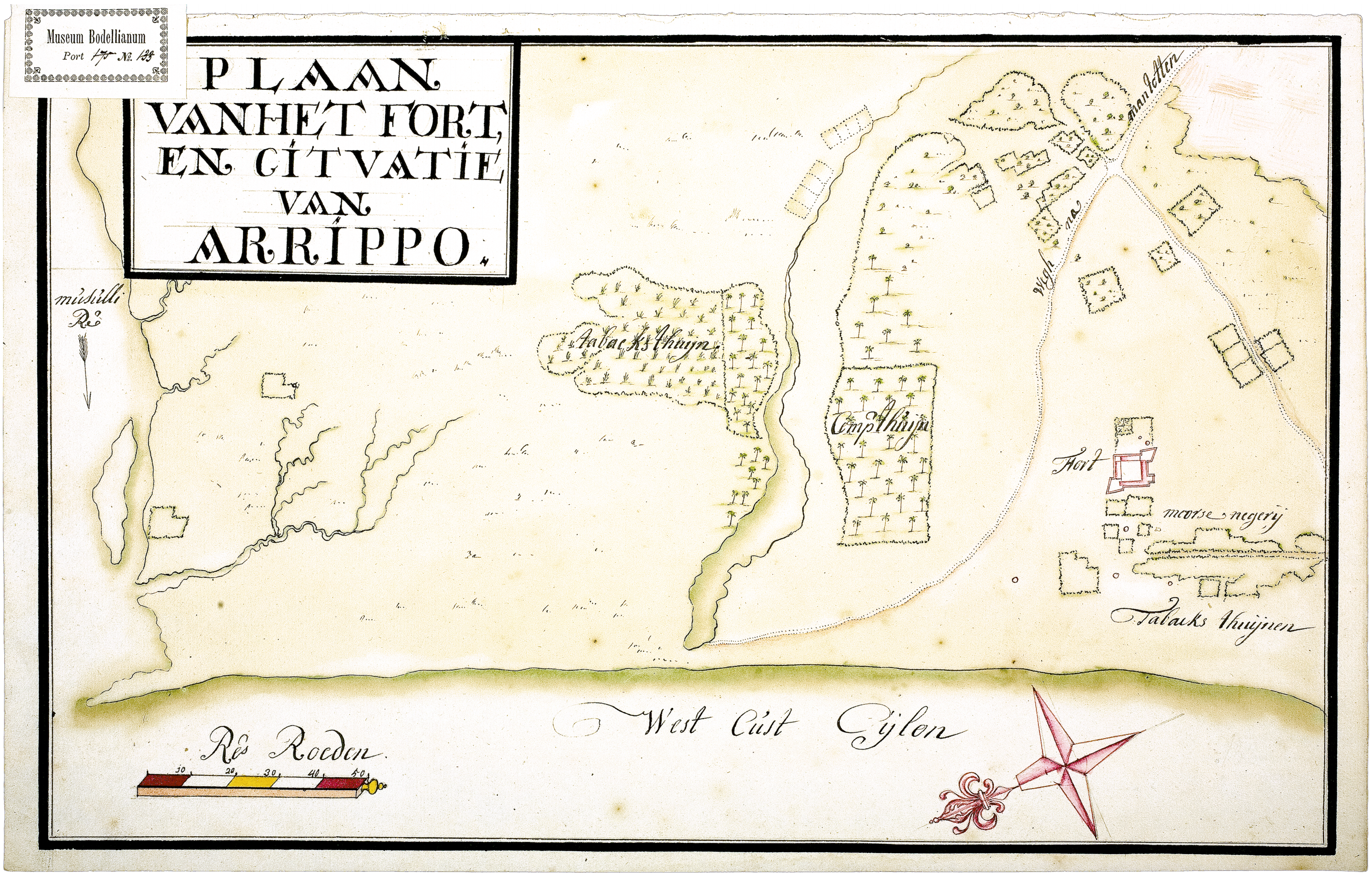
PLAAN
VANHET FORT,
EN CITVATIE
VAN
ARRIPPO.
Museum Bodellianum
Port 175 No. 133
mussilli Rs.
Tabacksthuyn
Comps thuyn
Wegh na Mantotten
Fort
moorse negerij
Tabacks thuijnen
West Cust Cylon
Rs Roeden
10 20 30 40 50